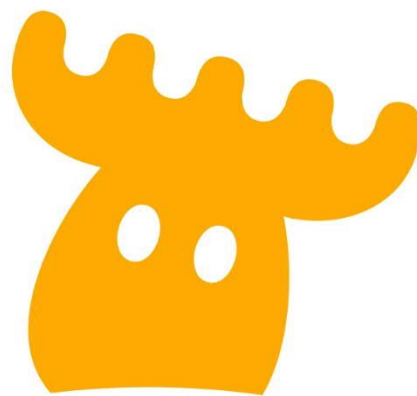

Mäntsälä

Talousarvio 2022

Taloussuunnitelma 2023 – 2026

Mäntsälän kunta

Kunnanjohtaja 1.11.2021

Sisällys

1	Talousarvio tiivistettynä	3
2	Talousarviosuunnittelun lähtökohdat	4
2.1	Mäntsälän kunnan strategia.....	4
2.2	Tavoitteet	5
2.3	Kuntatalouden tila	11
2.4	Mäntsälän kunnan toimintaympäristö ja taloudelliset muutokset.....	13
2.5	Henkilöstösuunnitelma	20
2.6	Talousarvion ja taloussuunnitelman tasapainotus	21
2.7	Talousohjelma	23
3	Tuloslaskelma	28
4	Rahoituslaskelma	29
5	Investoinnit	30
6	Käyttötalousosa	34
6.1	Hallintopalvelut.....	37
6.2	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	43
6.3	Tekninen ja elinvoimapalvelut.....	52
7	Yhteenveto valtuuston sitovista määrärahoista	60
8	Konserniosa	62
8.1	Tytäryhtiöiden talousarviot.....	63
9	Talousarvion käsitteet, sitovuus ja päätösvalta	68
10	Tilivelvollisten määrittely	72
11	Liitteet.....	74
11.1	Liite 1. Palvelualueiden suorite- ja tunnuslukutaulukot.....	75
11.2	Liite 2. Investointierittely	81
11.3	Liite 3. Henkilöstösuunnitelma	88
11.4	Liite 4. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän taloussuunnitelma 2022 - 2024.....	91

Tulot	Verotulot 96,4 milj. €	Valtionosuudet 34,3 milj. €	Toimintatuotot 10,9 milj. €
Menot	Hallintopalvelut 79,7 milj. €	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut 36,2 milj. €	Tekninen ja elinvoimapaalvelut 19,1 milj. €
Tunnusluvut	Lainakanta 102,2 milj. €	Nettoinvestoinnit 11,6 milj. €	Vuosikate/poistot 90,7 %
	Tilikauden alijäämä 0,8 milj. €	Asukasmäärä 2022 lopussa 20 977 (ennuste)	Tulovero% 21,0
	Lainakanta asukasta kohden 4 874 €	Kuntakonsernin lainakanta 190,9 milj. € (ennuste)	Toimintatuotot / Toimintakulut 8,1 %
	Vuosikate 374 € / asukas	Investointien tulorahoitus 67 %	Toiminnan ja investointien kertymä -19,2 milj. € (5 vuotta)

1 Talousarvio tiivistettynä

Mäntsälän kunta 2022

Mäntsälän kunnan ulkoiset tulot vuonna 2022 ovat 10,9 milj. euroa, kasvua 1,5 % vuoden 2021 muutettuun talousarvioon verrattuna.

Kunnallisverotuotto kasvaa 6 %, 4,7 miljoonaa euroa.

Yhteisöveron tuotto laskee 20,7 % 1,2 miljoonaa euroa.

Kiinteistöverotulot laskevat 3,5 % 0,3 miljoonaa euroa.

Valtionosuudet kasvavat 1,3 miljoonaa euroa, 4,0 %.

Kunnan ulkoiset menot kasvavat 3,9 prosenttia, 5,0 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveystalouden kulut kasvavat 6,0 % 3,9 miljoonaa euroa.

Mäntsälän kunnan toimintakate vuonna 2022 on -124 158 511 euroa ja vuosikate 7 838 158 euroa.

Bruttoinvestointien määrä on yhteensä 11,6 miljoonaa euroa, josta talonrakennus 5,7 miljoonaa euroa, kuntatekniikka 4,1 miljoonaa euroa, irtain 1,3 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen investointikohde vuonna 2022 on Päiväkoti Amandan uudisrakennus.

Kunnan lainakanta kasvaa tilinpäätösennusteesta 2021 3,4 miljoonaa euroa ollen yhteensä 102,2 milj. €, 4 874 € asukasta kohden.

Tuloveroprosentti säilyy 21,0 prosentissa vuonna 2022.

Kunnan henkilöstömäärä on 733,8 henkilöä.

2 Talousarviosuunnittelun lähtökohdat

2.1 Mäntsälän kunnan strategia

Uudessa kuntalaissa kuntastrategiasta tuli pakollinen. Säännöksen tarkoituksena on, että strategian ohjaavuus sekä merkitys kunnan johtamisessa tulee kasvaa. Kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti, valtuusto kulloinkin arvioi voimassa olevan strategian, jotta se on aikaansa sopiva.

Mäntsälän kuntastrategia on suunnitelma kunnan tulevaisuudesta. Kuntastrategia on kunnanvaltuuston näkemys tärkeimmistä tavoitteista ja kehittämisen painopistealueista. Kunnanvaltuusto päätti kunnan strategiasta 19.12.2016.

Kuntastrategian päivitystyö on käynnissä ja uuden kuntastrategian on määrä valmistua loppuvuoden 2021 aikana. Vuositavoitteet on laadittu vielä vanhan strategian mukaiselle pohjalle ottaen kuitenkin huomioon jo strategian valmisteluvaiheessa esitetyt nostot.

Mäntsälä visio 2025

Mäntsälä – luonnonläheinen suurkunta!

”Mäntsälä kehittää tulevien vuosien aikana kaupunkitasoisia palveluita. Pinta-alaltaan Uudenmaan suurimpiin kuuluva kunta tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet asumiseen sekä yrittämiseen. Tulevaisuuden Mäntsälä on urbaani

ja elinvoimainen digikylä, jossa on tilaa unelmoida, toteuttaa itseään ja toimia yhdessä.”

Täytäntöönpano ja seuranta

Säännöllinen seuranta on kuntastrategian toteutumisen arvioinnin perusedellytys. Kunnanvaltuusto arvioi kautensa alkupuolella strategian ajantasaisuuden ja tavoitteet.

Strategisten tavoitteiden mittareita koskevat vuosittaiset tavoitetasot määritellään kutakin vuotta koskevan talousarviotyön yhteydessä. Kunnan talousarviossa asetetaan niin ikään kuntastrategiasta johdetusti valtuustoon nähden sitovia tavoitteita kunnan palvelualueille ja tytäryhtiöille. Kukin palvelualue on laatinut omat suunnitelmansa siitä, miten ne toteuttavat valtuuston hyväksymää strategiaa.

Mäntsälän kunnan johtoryhmä, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto seuraavat strategisten tavoitteiden toteutumista osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi lautakunnat ja palvelualueiden johtoryhmät seuraavat strategiaa toteuttavien ohjelmien etenemistä säännöllisesti.

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittaisessa arviointikertomuksessaan valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

2.2 Tavoitteet

Mäntsälän kunnan strategiset tavoitteet

Näkökulma	Strateginen tavoite
Aukkaat ja hyvinvointi	1. Väestön määrä kasvaa vähintään 1 % vuosittain ja kasvu sijoittuu 70 % asemakaava-alueelle ja 30 % kyliin
	2. Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa
	3. Digitalisaation edellytykset
	4. Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen
Näkökulma	Strateginen tavoite
Talous	5. Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla
Näkökulma	Strateginen tavoite
Kuntalaisten palvelut	6. Toimivat ja tarkoituksenmukaiset palvelut koko kuntalaisen elämänskaarelle
	7. Laadukkaat varhaiskasvatus ja opetuspalvelut
	8. Laadukkaat ja kattavat kulttuuri- ja liikunta- ja vapaa-ajanpalvelut
	9. Ikäihmisten mielekäs ja turvallinen arki
	10. Kunnan ja maakunnan onnistunut kumppanuus
	11. Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö
Näkökulma	Strateginen tavoite
Asuminen ja maankäyttö	12. Elinvoimainen ja viihtyisä palveluiden keskus
	13. Toimiva joukkoliikenne ja turvallinen sekä kattava kevyenliikenteen verkosto
	14. Kilpailukyinen ja monipuolinen tonttitarjonta asumiseen ja yrittämiseen
Näkökulma	Strateginen tavoite
Elinkeino ja työllisyys	15. Kehitetään elinkeinorakennetta vahvaksi ja monipuoliseksi
	16. Hallinnon ja talouden tuottavuushankkeet käynnistetty

	Tavoitteet: Hallinto	Mittari ja seuranta
Yleishallinto	1. Kunnan uudistettu strategia toimielinten kautta viety käytäntöön.	Osavuositarkastus, palvelualueiden arviot. Tavoitteet päivitetty puolivuosiselonteisiin.
	2. Kunnan turvallisuustilanne paranee ja turvallisuussuunnitelman toimenpiteet käynnistetty.	Kunnan turvallisuusvastaavan raportit. Mittarit; poliisin ja pelastuslaitoksen palvelumittarit. Kunnan suppeassa hyvinvointikertomuksessa kesäkuu 2022 turvallisuuskatsauksessa.
Tukipalvelut	1. Kunnan näkyvyys vahvistuu kuntakonsernin yhteisen markkinointi- ja viestintäsuunnitelman mukaisten toimenpiteiden myötä	1. Määrälliset mittarit; tontti- ja yrityskyselyt, varatut ja myydyt tontit sekä laadulliset ja määrälliset viestintäkanavista koottu tiedot. Konsernin markkinointiryhmän palautearvio toteutuneista yhteismarkkinointihankkeista.
	2. Kunnan hankintamenettelyt ja -osaaminen vahvistaa tuottavuutta ja taloutta	2. Hankintojen vaikuttavuusarviot Mäntsälä 26 raportoinnissa. Määrällinen mittari; Cludia kilpailutuksiin osallistuneiden yritysten ja tarjousten määrä.
	3. Kuntakonsernin tasapaino pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla. Koko kunnan riskiarvioinnin päivittäminen ja toteutumisen seuranta talousarvioseurannan yhteydessä. Mäntsälä 2026 toimenpideohjelman seuranta ja toimenpiteiden riittävyyden arviointi tilinpäätöksen 2021 perusteella. Säännölliset tapaamiset konserniyhtiöiden johdon kanssa, talouden seuranta ja lainamäärän kehitys.	Kriisikuntamittareiden toteutuminen ja ennakoiva riskienhallinta. Toteutuneet Mäntsälä 2026 toimet ja ohjelman päivittäminen tarpeen mukaisesti.
	4. Kuntalaisten digitalisaatioedellytyksiä vahvistetaan osana kunnan hyte-työtä ja henkilöstön tietohallinto-osaamista vahvistetaan.	Kysely kuntalaisille ja osallistujien määrä digitukipalveluissa. Tietohallinnon pulssikyselyt henkilöstölle.
Sosiaali- ja terveyspalvelut (KEUSOTE)	1. Talousarvion toteutumisarviointi on ymmärrettävää ja talousarviomuutoksista ilmoitetaan hyvissä ajoin.	Talousarvion toteutumisen seurantaraportit.
	2. Kunnan lähipalveluiden määrä ei vähene ja hyte-suunnitelman mukaisten tavoitteiden toteuttaminen on varmistettu.	Hyvinvointilautakunnalle tuotettu arvio terveysasema- ja hoivapalveluiden palveluista. Hyte-tavoitteet hyväksytään 12/21 jossa mittarit.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	1. Palvelutasopäätöksen mukaisten palvelujen toteuttaminen	Palvelusuoritteet pelastuslaitoksen raportoinnissa. Kunnan osavuositarkastuksessa seurattavana.
	2. Pelastuslaitoksen panos kunnan turvallisuusohjelman mukaisiin toimenpiteisiin.	Kunnan vs-jory seuranta 2 krt vuodessa. Turvallisuusvastaavaan raportointi. Mittarit: Palvelutason toteutuminen (esim. vasteajat)
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	1. Kumppanuuden vahvistaminen ja hyödyntäminen	Lupakäsittelyn ajat. Kunnan palveluneuvonnan ja palveluaikojen toteutuminen. Järvikunnostustoimenpiteiden eteneminen suunnitellusti.

Tavoitteet: Sivistys- ja hyvinvointipalvelut		Mittari ja seuranta
Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset	1. Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen, vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa ja kunnan ja maakunnan onnistunut kumppanuus: Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yhteensovittaminen vuonna 2023 käynnistyvän hyvinvointialueen kanssa.	Oppilas- ja opiskelijahuolto- ja opetuspalveluiden siirto hyvinvointialueelle: resurssimitoitus suhteessa palvelutarpeeseen varhaiskasvatus- ja opetuspalveluissa. Perhekeskustoiminnan käynnistäminen Mäntsälässä ja kohtaamispaikkakonseptin luominen Mäntsälään.
	2. Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla: Mäntsälä2026 -ohjelman toteuttaminen.	Palvelualueen organisaation kehittäminen. Toteutuneet Mäntsälä2026 ohjelman toimet.
Opetuspalvelut ja varhaiskasvatuspalvelut	1. Asiakaslähtöisten ja laadukkaiden kasvatus- ja opetuspalveluiden tuottaminen. Tavoitteena on rakentaa yhteisön toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävä elämäntapaa. Keskeisenä painopisteenä on kasvun ja oppimisen edellytyksistä huolehtiminen.	Opetuspalvelut: Sitouttava koulu yhteistyö- hankkeen toteuttaminen. Varhaiskasvatuspalvelut: Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma päivitetään vuonna 2022. Mäntsälän kunnan varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen valtakunnallisen perusteiden pohjalta.
	2. Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen. Tavoitteena on avoimen, yhteisöllisen ja dialogisuutta edistävän toimintakulttuurin rakentaminen ja osaamisen jakaminen. Keskeisenä painopisteenä on pedagogisen perustehtävän systeminen johtaminen.	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut: Kaikille yhteinen koulu ja -varhaiskasvatus -hankkeen sekä tasa-arvo-hankkeen toteuttaminen: Koulutuksiin osallistuneiden määrä.

	<p>3. Yhteisöllinen johtaminen. Tavoitteena on kaikkien lasten ja koko henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukainen toiminta. Keskeisenä painopisteenä on yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen ja talouden tasapainosta huolehtiminen.</p>	<p>Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut: Kiusaamisen vastaisen toimintaohjelman käyttöönotto ja arviointi. Kouluterveyskyselyn tulosten hyödyntäminen palvelutuotannon kehittämisessä ja Kuntamaisema työkalun hyödyntäminen talouden tiedolla johtamisessa.</p>
	<p>4. Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien kasvu- ja oppimisympäristöjen rakentaminen. Tavoitteena on Innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaista oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen. Keskeisenä painopisteenä on tieto- ja viestintäteknologian pedagoginen hyödyntäminen kasvatus- ja opetuskäytössä.</p>	<p>Opetuspalvelut: Ehnroosin koulun käyttöönotto sekä toiminnallinen ja hallinnollinen yhdistäminen Myllymäen koulun kanssa. Varhaiskasvatuspalvelut: uuden Amandan päiväkodin rakentaminen</p>
<p>Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut</p>	<p>1. Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa. Kunnan hyvinvointisuunnitelman mukaiset tavoitteet kaikenikäisten1) Liikkumisen lisääminen 2) Syrjäytymisen ennakointi ja osallisuuden vahvistaminen 3) Digiosaamisen lisääminen. Digitalisaation edellytykset kuntalaisille. Kunnan sähköiset palvelut ovat asiakkaalle helppokäyttöisiä ja kattavia. Sähköisen palvelun kehittämisestä on laadittu kuntaan suunnitelma, joka tarkentuu vuosittain. Perustuu kunnan tietohallintostrategiaan.</p>	<p>Sähköisen palvelun suunnitelma on laadittu</p>
	<p>2. Kunnan hyvinvointityön johtaminen ja hyvinvointikertomuksen hyödyntäminen johtamisen apuna. Strategia antaa raamin kunnan hyvinvointityölle, jossa kuntalainen on keskiössä.</p>	<p>Hyvinvointisuunnitelma on laadittu, jonka pohjalta kirjoitetaan hyvinvointikertomus.</p>

	3. Kansalaisopisto järjestää kursseja ja tapahtumia, jotka tuottavat osaamista ja hyvinvointia kuntalaisille.	Opinto-ohjelman monipuolisuus. Mittareina toimivat toteutuneet opetustunnit, kurssien ja opiskelijoiden määrät sekä opiskelijoilta saadut palautteet.
	4. Kirjasto on aktiivinen kaikenikäisten kuntalaisten monipuolisen lukutaidon, digi- ja kansalaistaitojen, osallisuuden, luotettavan ja ajantasaisen tiedonhankinnan sekä hyvinvoinnin vahvistaja.	Kirjasto tarjoaa sisällöltään ja muodoiltaan monipuolisia aineistoja, matalan kynnyksen palveluja, opastusta, kohtaamisia ja tapahtumia kaikille turvallisessa ja avoimessa yhteisessä tilassa. Kirjasto kokeilee uutta, osallistuu myös kirjaston ulkopuolisiin tapahtumiin ja tekee laajaa yhteistyötä kunnan eri toimijoiden kanssa. Mittarit: Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuminen kirjaston tarjonnan osalta Eri kohderyhmille annettujen opastusten määrä ja osallistujat Tapahtumien määrä ja osallistujat Lainojen, lainaajien ja käyntien määrä

Tavoitteet:: Tekninen ja elinvoimapalvelut		Mittari ja seuranta
Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset	1. Tiedolla johtamisen käytäntöjä laajennetaan tulosalueittain.	1. Vähintään yksi per tulosalue.
	2. Suunnitteluratkaisut talo- ja infrarakentamisessa tukevat strategisia tavoitteita todelliset resurssit huomioon ottaen.	2. Taloudellinen seuranta hankkeittain talousarvioon verraten. Suunnitelmien sisällön arviointi hyväksymismenettelyn yhteydessä.
	3. Ylläpidetään kunnallistekniikan, viherrakentamisen ja leikkialueiden suunnittelutöiden ohjelmaa maankäytön toteutumisen vaatimassa aikataulussa. Ylläpidetään talonrakentamisen suunnitteluajatauluja tilahankkeiden toteuttamisohjeen mukaisessa laajuudessa ml. tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheet.	3. Jatkuva ylläpito, raportointi palvelualuejohtajalle.
Maaseutupalvelut	1. Mäntsälän kunnan ja Ruokaviraston välisessä maksajavirastosopimuksessa on asetettu palvelutavoitteet yhteistoiminta-alueelle. Ruokavirasto valvoo tavoitteiden toteutumista.	1. Vuosittain laadittava maksajavirastovakuutus, sekä yhteistoiminta-alueelle kohdistuvat tarkastukset ja valvonnat.
	2. Sähköisen asiointin lisääminen	2. Sähköisesti palautettujen hakemusten määrä

Maankäyttö, asuminen ja liikenne	1. Koko kunnan yleiskaava 2050 - kaavaehdotus valmistuu	Yleiskaavaehdotus hyväksytään nähtäville vuoden 2022 aikana. Yleiskaavan ohjausryhmä seuraa aikataulua
	2. Tonttivarannon kasvattaminen	Yritystontteja ja asuntontteja lisää. Raakamaan hankinta
Toimitilapalvelut	1. Energiatehokkuussuunnitelma ja toimenpiteet > vuosittainen määräraha investoinneissa	1. Energian säästölaskenta ja Motiva raportointi säästötoimenpiteistä
	2. Turhista kiinteistöistä luopuminen	2. Vuosittain määritellään tarpeettomat kiinteistöt, jotka realisoitava. > seuranta Mäntsälä 2026 toimenpiteet
	3. Digitaalista älykkyyttä tilajohtamiseen https://www.maakuntientilakeskus.fi/tilatietopalvelu/	3. Modulo auttaa vähentämään jatkuvasti nousevia tilakustannuksia, hallitsemaan muutoksia ennakoivasti sekä tuottamaan helposti hyödynnettävää kiinteistötietoa päätöksenteon tueksi. Helppokäyttöisellä, digitaalisella, ajantasaisella ja valtakunnallisesti vertailukelpoisella tiedolla tuetaan julkisten tilojen johtamista, jotta tilat palvelevat tulevaisuuden tarpeita. > tietojen vienti järjestelmään, käyttöön v. 2022.
Ateria- ja puhtauspalvelut	1. Laadukkaiden ateria- ja puhtauspalvelujen tuottaminen, asiakastarpeiden mukaisesti. Yhteistyön lisääminen ja kehittäminen "Maailman parasta ruokaa sekä puhtauspalvelua meidän omasta kunnasta".	2. Asiakastytyväisyyskysely ateria- ja puhtauspuolelle. Tavoitellaan tasoa "hyvä". Säännölliset asiakastapaamiset 2 x vuosi / ryhmä (esim. vaka, opetus, Keusote) Palautteen kerääminen, tarvittavat korjaavat toimenpiteet välittömästi (seurantaraportti 2 x vuodessa)
	2. Uuden organisaatiomallin mukainen toiminta, jatkuva kehittäminen sekä annettujen taloudellisten säästötavoitteiden saavuttaminen sen myötä.	2. Valitun mallin mukaisen toiminnan seuranta ja jatkuva kehittäminen. Keskimääräisen suoritehinnan seuraaminen ja kustannusten nousun hallitseminen R-A hintapaineen huomioiminen (+ 1,8 %). Talouden seurannan tehostaminen kohteittain.
Kuntatekniikka	1. Kuntatekniikan toiminnan kehittäminen	Kuntatekniikan sisäisen toiminnan toimintojen yhdistäminen ja seuranta.
	2. Resonoi palautejärjestelmän tehostaminen	Palaute pisteiden ja alueiden lisääminen, näin mahdollistetaan palautemäärän lisääntyminen.
	3. Turvallinen ja toimiva kävely- ja pyöräilyverkosto	Mäntsälän jalankulku-, pyöräily- ja ulkoilureittien verkoston kehittämissuunnitelma 2015 mukaisesti kevyen liikenteen väylien toteuttaminen. - Ullantien KLV 2022 ja Viertolantie 2021-2022. Uudet turvalliset kevyen liikenteen väylä -yhteydet investointisuunnitelman mukaisesti sekä vanhojen väylien peruskunnostuksia. Kehittämissuunnitelman päivitys 2022.

2.3 Kuntatalouden tila

Alkuvuoden 2021 koronarajoitustoimien jälkeen kesällä koettiin vahvaa kasvua taloudessa. Kansantalous näyttääkin toipuneen koronapandemiasta nopeasti. Vuosina 2021 ja 2022 yksityinen kulutus kasvaa ja ostovoima lisääntyy. Myös maailmankaupan kasvun ja elvytystoimien ennakoitaan lisäävän vientikysyntää.

BKT:n odotetaan kasvavan 3,3 prosenttia vuonna 2021 ja jatkavan kasvuaan myös vuonna 2022, jolloin BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 %. Vuonna 2023 kasvu pienenee 1,4 %.

Kuntatalouden näkyimiin liittyy suurta epävarmuutta

Kuntatalouden toimintamenojen kasvun arvioidaan jatkuvan, mutta hidastuvan noin 3 prosenttiin koronavirustilanteen aiheuttamien välittömien kustannusten pienentyessä. Toimintamenoja lisäävät väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveystoimien kasvu, hallituksen päättämät tehtävien laajennukset, hoito- ja palveluvelka, kustannustason kasvu (peruspalvelujen hintaindeksi 2,5 % vuonna 2022) ja kunta-alan palkkaratkaisu vuonna 2022. Mäntsälän kunnan toimintamenojen kasvu arvioidaan olevan 3,9 prosenttia.

Kuntatalouden tulojen ennustetaan laskevan jopa 5,5 %, johtuen mm. määräaikaisten tukitoimien päättymisestä. Mäntsälän kunnan toimintatulojen kasvu on 1,5 % johtuen mm. yksittäisestä yhdyskuntapalvelujen maksutuottoihin saatavasta maankäyttösopimustulosta.

Verotulojen kasvu koko maan tasolla jää n. 0,7 prosenttiin. Kasvua hidastaa mm. yhteisöveron määräaikaisten jako-osuuden korotuksen päättymisen ja kiinteistöverotulojen lasku vuoteen 2021 nähden (vuodelle 2021 kirjautui kertaluonteisesti vuoden 2020 verotilityksiä). Mäntsälän kunnan osalta verotulojen kasvu on arvioitu olevan 3,5 %.

Valtionosuudet koko maan tasolla kasvavat 6,1 % mm. hallitusohjelman mukaisten tehtävien laajennusten, valtionosuuden tason korotuksen ja

indeksitarkistusten vuoksi. Mäntsälässä valtionosuuksien korotus on hieman alempi, 4,0 %.

Kuntatalouden kehitysarvion perusteella vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa vaikealta menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Koronaepidemiasta aiheutuvien lisäkustannusten arvioidaan vähitellen poistuvan, mutta on kuitenkin todennäköistä, että koronatautilanteesta aiheutuu lisäkustannuksia myös vuonna 2022. Valtion tukitoimet, kuten yhteisöveron korotettu jako-osuus ja valtionosuuslisäykset, näillä näkymin poistuvat. Tämän johdosta kuntatalouden arvioidaan heikentyvän vuonna 2022.

Sote-uudistuksen vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kuntien verotuloissa vuonna 2023, joten kuntatalous vahvistuu hetkellisesti. Vuosina 2024-2025 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on selkeästi negatiivinen, mutta tulojen ja menojen välinen epäsuhdan ei oleteta kasvavan.

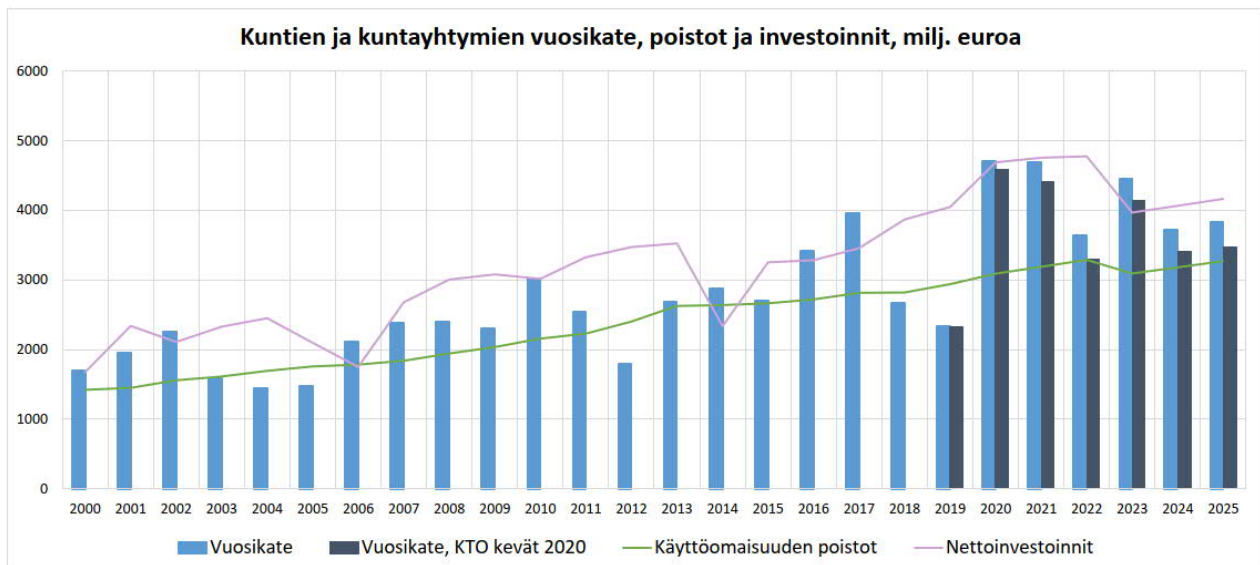
Kuntatalousohjelman yhteydessä laadittujen kuntakohtaisten painelaskelmien perusteella talouden sopeutuspaine on lähivuosina suuri kaikissa kuntakokoluokissa.

Kuntatalouden kehitysarvio vuosina 2020-2025, mrd euroa.

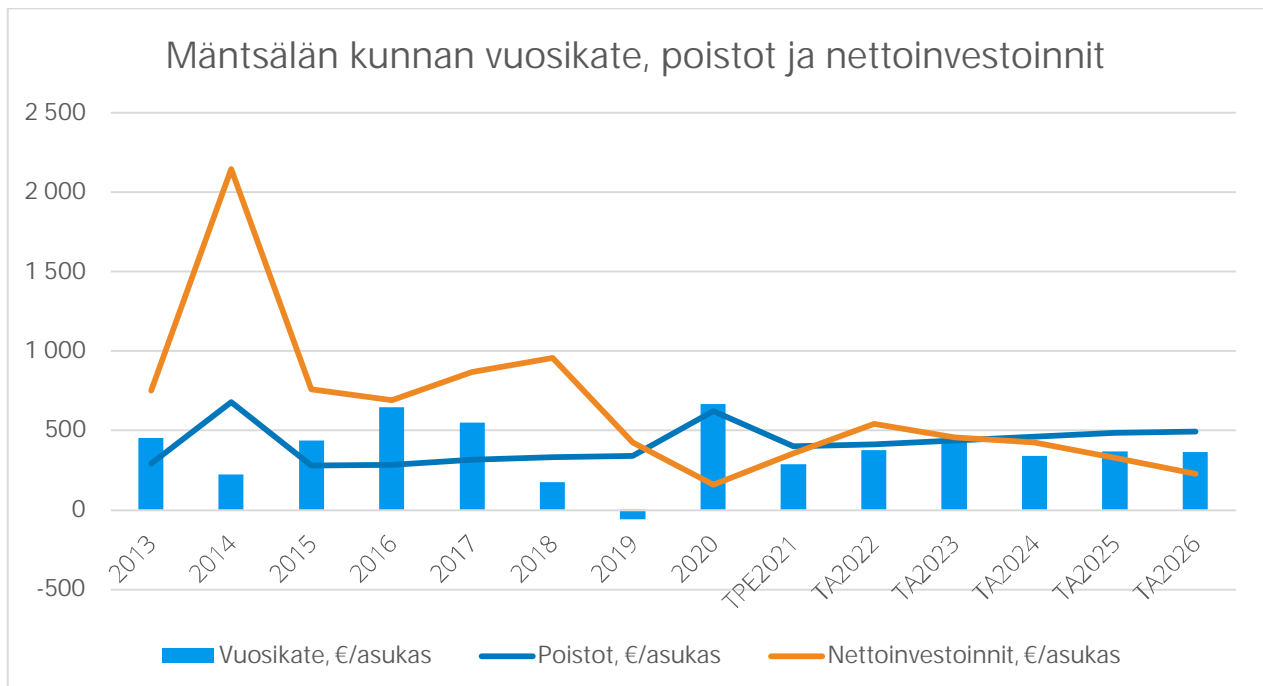
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tuloksen muodostuminen							
1. Toimintakate	-29,8	-30,6	-31,0	-32,9	-12,7	-13,0	-13,2
2. Verotulot	23,0	23,9	25,3	25,5	13,6	13,0	13,3
3. Valtionosuudet, käyttötalous	8,7	11,0	10,0	10,6	3,2	3,3	3,4
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
5. Vuosikate	2,3	4,7	4,7	3,6	4,5	3,7	3,8
6. Poistot	-2,9	-3,1	-3,2	-3,3	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	-0,2	1,7	1,6	0,4	1,5	0,6	0,6
Rahoitus							
9. Vuosikate	2,3	4,7	4,7	3,6	4,5	3,7	3,8
10. Satunnaiset erät	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjaukset	-0,9	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
12. Tulorahoitus, netto	1,8	4,3	4,3	3,2	4,1	3,3	3,4
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,4	-5,7	-5,8	-5,8	-5,0	-5,1	-5,2
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,4	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-4,0	-4,7	-4,7	-4,8	-4,0	-4,1	-4,2
16. Rahoitusjäämä (tulorah.-invest.)	-2,2	-0,4	-0,4	-1,5	0,1	-0,7	-0,7
17. Lainakanta	21,9	23,4	23,8	25,4	20,6	21,3	22,1
18. Kassavarat	6,3	7,9	7,9	7,9	7,4	7,4	7,4
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	15,6	15,5	15,9	17,4	13,2	13,9	14,6

Lähde Valtiovarainministeriö 2021:49:
kuntatalousohjelma vuodelle 2022, syksy 2021

Kansantalouden tunnuslukuja	VM:n ennuste 27.9.2021					
	2018	2019	2020	E2021	E2022	E2023
BKT:n muutos	1,5	1,1	-2,9	3,3	2,9	1,4
Kuluttajahintojen muutos	1,1	1,0	0,3	1,8	1,6	1,7
Työttömyysaste	7,4	6,7	7,7	7,8	6,8	6,4
Julkisyhteisöjen bruttovelka BKT:sta	59,8	59,5	69,5	71,2	71,3	72,2
Lyhyet korot (euribor 3 kk)	-0,3	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v)	0,7	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,0

Lähde : Valtiovarainministeriö 2021:49: kuntatalousohjelma vuodelle 2022, syyskuu 2021

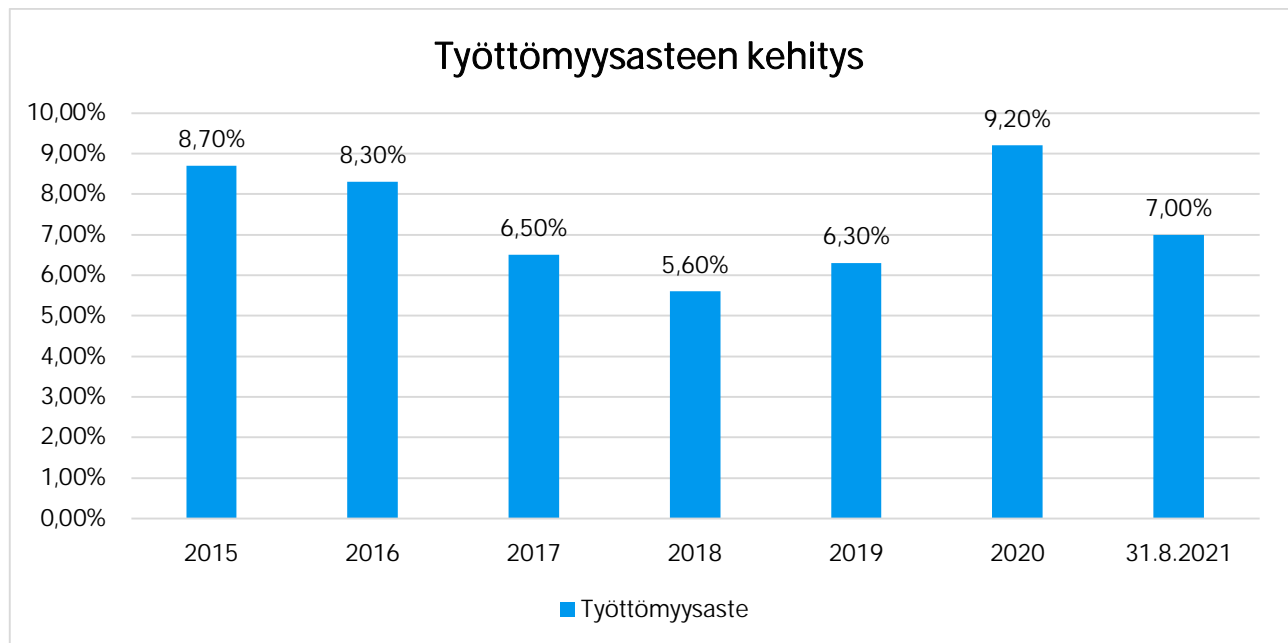

2.4 Mäntsälän kunnan toimintaympäristö ja taloudelliset muutokset

Työllisyys

Työttömien työnhakijoiden määrä on vuoden 2021 aikana kääntynyt laskuun vuoden 2020 lopun tilanteeseen verrattuna. Mäntsälässä elokuussa 2021 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 7,0 %. Uudellamaalla työttömien kokonaismäärä laski 9,9 prosenttia elokuun

lopussa 2021 verrattuna vuotta aikaisempaan. Uudellamaalla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli elokuun 2021 lopussa 11,7 % , joka on 1,4 prosenttiyksikköä vuotta aikaisempaa vähemmän.

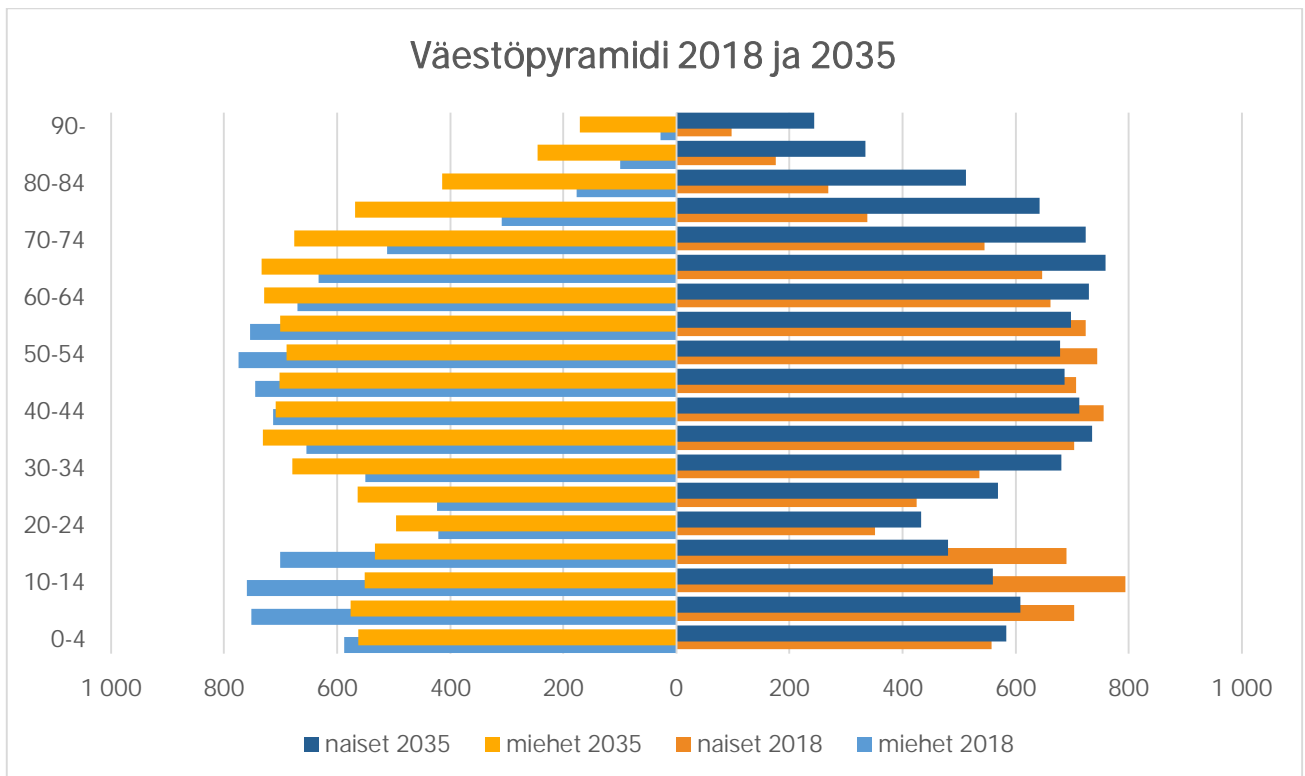
Väestö ja ikärakenne

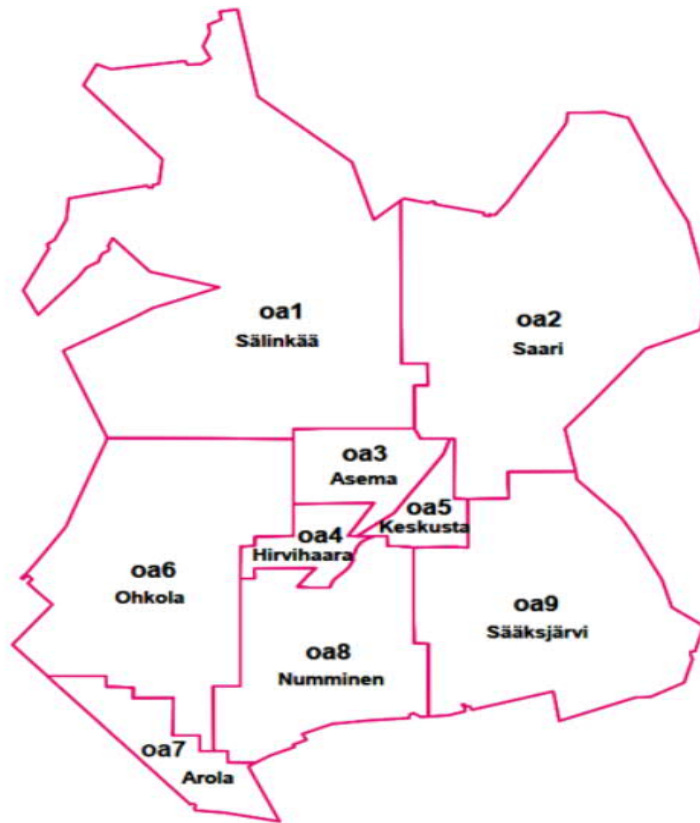
Mäntsälän väkiluku vuoden 2020 lopussa oli 20 783 henkilöä. Vuoden 2021 lopussa väestömäärän oletetaan olevan 20 893 henkilöä ja vuoden 2022 lopussa 20 977 henkeä. Väestöennusteen mukaisesti väestön määrä lisääntyisi vuodesta 2018 vuoteen 2035 mennessä 8,3%, ollen 2035 lopussa 22 403

asukasta. Väestörakenteen kehityksessä on näkynyt viime vuosina väestön ikääntyminen ja syntyvyyden lasku. Väestöennusteissa merkille pantavaa on erityisesti alle 20-vuotiaiden määrän lasku ja yli 65-vuotiaiden määrän kasvu vuoteen 2035.

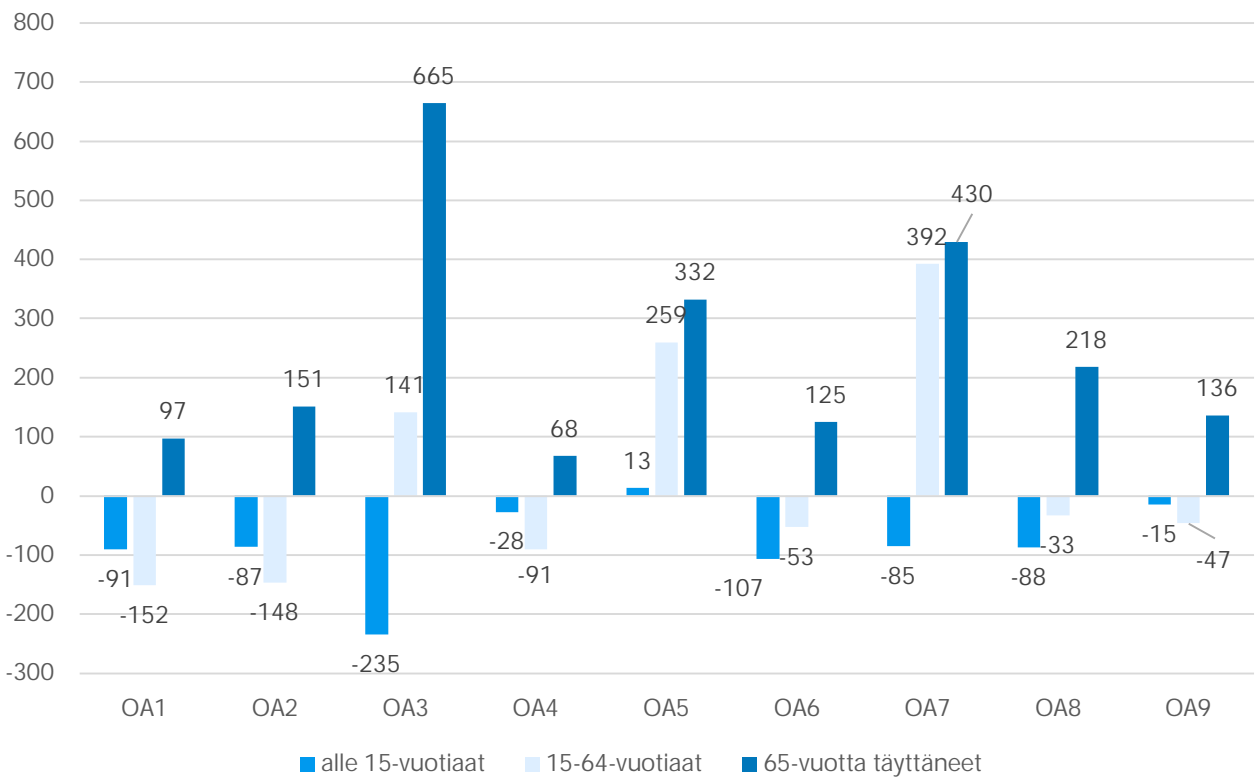
- 0-6-vuotiaiden määrä laskee vuodesta 2018 (1 684) vuoteen 2035 mennessä (1 630) 54 asukasta.
- 7-12-vuotiaiden määrä laskee vuodesta 2018 (1 863) vuoteen 2035 mennessä (1 375) 488 asukasta.
- 13-19-vuotiaiden määrä laskee vuodesta 2018 (1998) vuoteen 2035 mennessä (1 449) 549 asukasta.
- 20-64-vuotiaiden määrä kasvaa vuodesta 2018 (11 312) vuoteen 2035 mennessä (11 923) 611 asukasta.

- 65 -74-vuotiaiden määrä kasvaa vuodesta 2018 (2 337) vuoteen 2035 mennessä (2 893) 556 asukasta.
- Yli 74-vuotiaiden määrä kasvaa vuodesta 2018 (1 492) vuoteen 2035 mennessä (3 132) 1 640 asukasta.

Ikäryhmittäinen muutos alueittain 2018-2035

Verotulot ja valtionosuudet

Valtion vuoden 2022 talouskatsauksessa kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan kasvua vuoden 2021 talousarvioon verrattuna noin 285 milj. euroa. Kasvu muodostuu mm. indeksikorotuksista, n. 188 milj. € sekä asukaslukujen ja laskentatekijöiden muutoksista n. 54 milj. €. Kuntien uudet ja laajenevat tehtävämuutokset, mm. vanhuspalvelulain muutos, asiakasmaksulain uudistus, lastensuojelun jälkihuollon laajennus, seulontaohjelman laajennus sekä lastensuojelun henkilöstömitoitus lisäävät valtionosuuksia vuonna 2022 n. 107 milj. €. Vuoden 2021 peruspalvelujen valtionosuuteen tehdyt kertaluonteiset lisäykset koronavirustilanteeseen liittyen poistuvat vuoden 2022 valtionosuuksista.

Veroperustemuutosten arvioidaan alentavan kunnallisveron tuottoa koko maassa vuonna 2022 arviolta 229 miljoonaa euroa. Muutokset johtuvat pääosin hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista. Kunnallisverotuottoihin ennustetaan kuitenkin hyvää kasvua parantuneiden suhdannenäkymien ansiosta, kun palkkasummien ja ennakkoverojen kehitysarviot näyttävät suotuisilta.

Yhteisöveroon vuonna 2021 tehty kertaluonteinen 10 %-yksikön määräaikainen korotus poistuu vuoden 2022 alussa.

Talousarvion verotulot on arvioitu Kuntaliiton verotuloennusteiden mukaisesti. Valtionosuudet on esitetty Kuntaliiton ennakkolisten valtionosuuslaskelmien mukaisena.

Talousarviossa 2022 Mäntsälän kunnan valtionosuudet ovat yhteensä 34,3 miljoonaa euroa, lisäystä 4,0 %, 1,3 miljoonaa euroa. Verotulot ovat yhteensä 96,4 miljoonaa euroa, kasvua 3,5 % edellisen vuoden muutettuun talousarvioon nähden.

Suunnitelmavuodet

Sote-uudistuksen vaikutus kuntien verotuloihin ei näy täysimääräisesti vielä vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyy vielä korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden kunnallis- ja yhteisöverotuloja aiemmilta verovuosilta. Vuonna 2022 päätettävä kunnallisveroprosentti lukittuu ja siitä tehdään sote-uudistuksen johdosta leikkaus, jonka suuruus selviää vuoden 2022 aikana.

Suunnitelmavuosien valtionosuuksien taso on hyvin epävarma johtuen sote-uudistuksesta ja muutosten vaikutuksesta kunnan valtionosuuspohjaan.

Eri verolajien tuotot ovat seuraavat:

VEROVUOSI / TILIVUOSI	TP 2020	mTA 2021	Enn. 2021	2022	2023	2024
Kunnallisveroprosentti	20,50 %	21,00 %	21,00 %	21,00 %	8,61 %*	8,61 %*
Kunnallisvero	77 048	78 990	79 973	83 738	41 216	39 137
Yhteisövero	4 350	5 628	5 990	4 461	3 283	3 238
Kiinteistövero	6 503	8 449	8 049	8 152	8 152	8 152
Verotulot yhteensä	87 900	93 067	94 012	96 351	52 651	50 527

*muuttuu sote-uudistuksen vaikutuksesta. Arvio prosentista vuodelle 2023-2024

Kiinteistöveroprosentit vuonna ovat seuraavat:

KIINTEISTÖVEROLAJI	TP 2020	mTA 2021	Enn. 2021	2022	2023	2024
Yleisen kiint.v-% alaiset						
Verotusarvot	313 109	337 961	337 961	337 961	337 961	337 961
<i>Vero % (0,93-2,00)</i>	1,30 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %	1,40 %
Vak. asuinrakennukset						
Verotusarvot	470 059	468 161	468 161	468 161	468 161	468 161
<i>Vero % (0,41-0,90 / 0,41-1,00)</i>	0,60 %	0,70 %	0,70 %	0,70 %	0,70 %	0,70 %
Muut asuinrakennukset						
Verotusarvot	14 451	14 289	14 289	14 289	14 289	14 289
<i>Vero % (0,93-1,80)</i>	1,20 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %
Yleishyödylliset yhteisöt						
Verotusarvot	1 899	1 823	1 823	1 823	1 823	1 823
<i>Vero %</i>	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Rakentamaton rakenn.paikka						
Verotusarvot	3 125	3 328	3 328	3 328	3 328	3 328
<i>Vero % (2,00-6,00)</i>	4,30 %	4,40 %	4,40 %	4,40 %	4,40 %	4,40 %

Vuonna 2022 valtionosuudet ovat seuraavat:

Peruspalvelujen valtionosuus	27 298 232
siitä verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	3 637 043
Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-2 256 225
Valtionosuudet yht.	25 042 007
Veromenetysten korvaus	9 340 032
Verotulojen maksun lykkäysmenettely, takaisinperintä	-98 370
Valtionosuudet ja veromenetysten kompensatiot yht.	34 283 669

Lainakanta

Mäntsälän kunnan lainakanta talousarviossa 2022 on 102,2 milj. euroa. Lainakanta kasvaa vuoden 2021 tilinpäätösennusteeseen verrattuna 3,4 milj. euroa, ollen vuoden 2022 lopussa jo 4 874 euroa / asukas.

Mäntsälän kuntakonsernin lainakanta talousarviossa 2022 on 190,7 milj. euroa. Lainakanta kasvaa vuoden 2021 tilinpäätösennusteesta 1,7 milj. euroa, ollen 9 089 €/asukas.

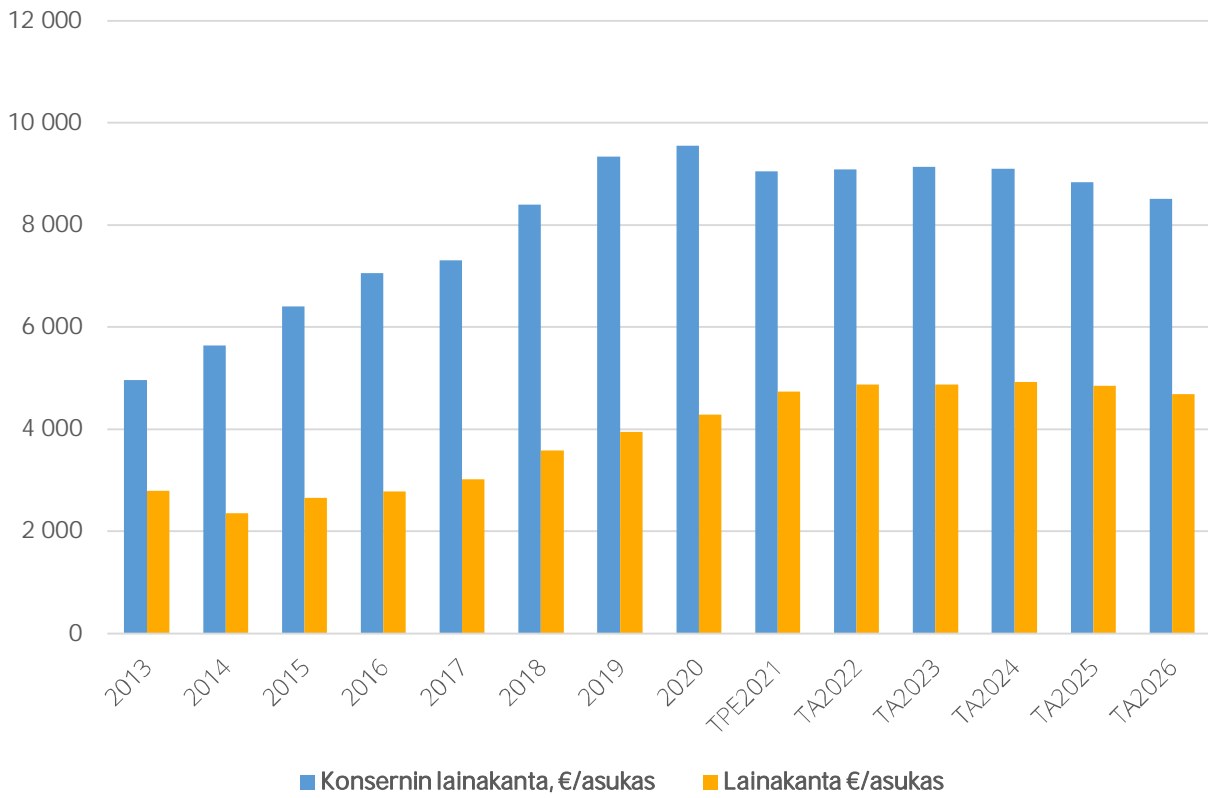
Mäntsälä 2026 toimenpideohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti kunnan lainakannan tasoksi on asetettu 61,5 milj. euroa**. ja konsernilainojen määräksi 181,5 milj. euroa. Vaikka kunnan ja kuntakonsernin lainakannan kasvu saadaan taittumaan suunnitelmavuonna 2025, ei Mäntsälä 2026 toimenpideohjelman mukaiseen tasoon kunnan ja konsernin lainakantojen osalta tulla pääsemään.

konsolidoitu (1000 €)	Tp 2020	Ta 2021	mTA 2021	Tpe 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Mäntsälän kunta	89 116	90 721	90 721	98 877	102 238	102 725	104 312	103 398	100 385
Nivos Oy konserni 100%	65 440	66 135	66 135	66 084	65 366	62 600	60 120	57 707	55 933
Mäntsälän Kodit Oy 100%	24 725	24 995	24 995	4 805	4 347	8 881	10 406	9 922	9 439
Mäntsälän Jäähalli Oy 50,96%	5 861	3 011	3 011	6 147	5 859	5 761	5 431	5 119	4 809
KOy Mäntsälän toimistotalo 51%	3 807	2 016	2 016	3 554	3 341	3 128	2 915	2 702	2 489
Yhteensä	188 949	186 878	186 878	179 467	181 151	183 095	183 184	178 849	173 056
Kuntayhtymät:									
HUS 1,234%*	8 658	8 658	8 658	8 658	8 658	8 658	8 658	8 658	8 658
Eteva 2,7%*	848	848	848	848	848	848	848	848	848
Lainakanta yhteensä	198 454	196 383	196 383	188 973	190 657	192 600	192 689	188 354	182 562
Asukasmäärä	20 782	20 893	20 893	20 893	20 977	21 082	21 187	21 314	21 442
Konsernin lainamäärä € / asukas	9 549	9 399	9 399	9 045	9 089	9 136	9 095	8 837	8 514
Kunnan lainamäärä € / asukas	4 288	4 342	4 342	4 733	4 874	4 873	4 923	4 851	4 682

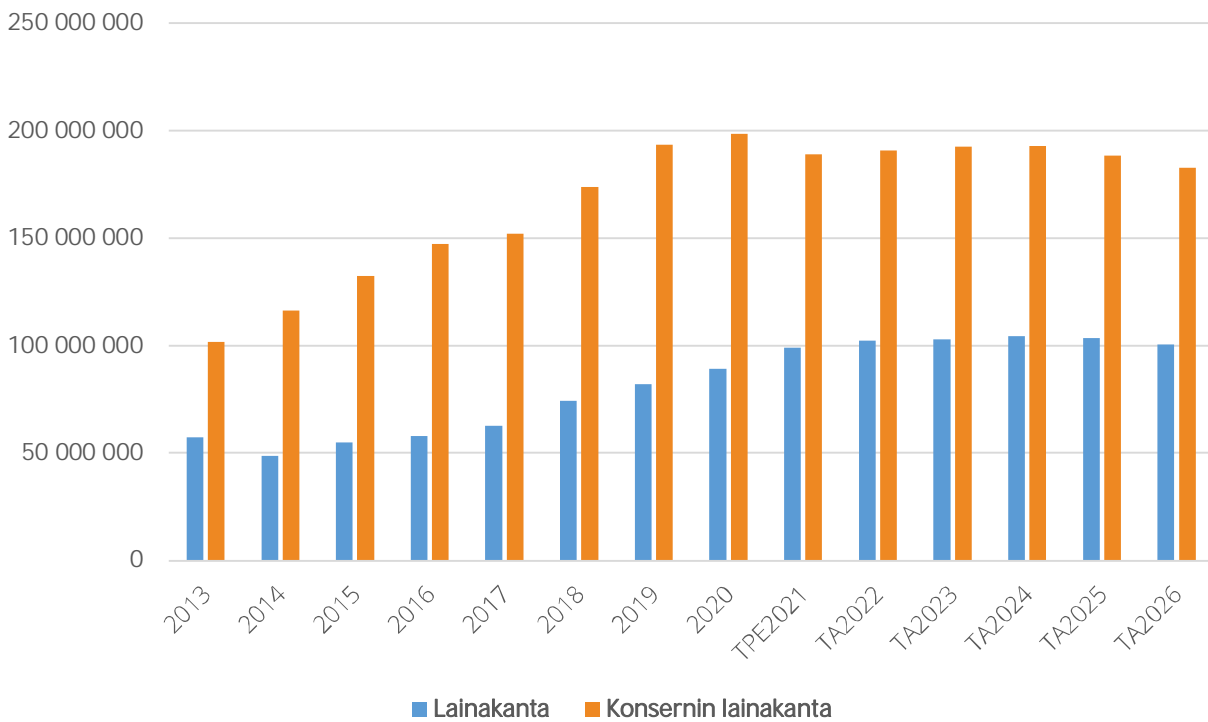
* HUS:n, Etevan, Uudenmaan liiton, velkamäärät tarkentuvat myöhemmin Tpe2021 – TS2026

** Talousohjelmassa kunnan lainakannan taso on asetettu ennen kunnan ottamaa uutta joukkovelkakirjalainaa 20 milj. €, joka antolainattiin edelleen Mäntsälän kodeille vuonna 2021.

Mäntsälän kunnan ja kuntakonsernin lainakanta € / asukas

Mäntsälän kunnan ja kuntakonsernin lainakanta €

2.5 Henkilöstösuunnitelma

Talousarviovuodelle 2022 budjetoidut henkilöstömenot kasvavat 3,5 prosenttia, 1,2 milj. euroa vuoden 2021 muuten talousarviosta. Henkilöstökulujen määrä talousarviossa 2022 sivukuluineen on 37,3 milj. euroa.

Mäntsälä 2026 ohjelman mukainen henkilöstöohjelma on aloitettu kokoamalla toimialoittain esimiehiltä tietoa seuraavina vuosina eläköityvien henkilöiden määrästä, sekä suunnitelmista näiden tehtävien täyttämistä tai täyttämättä jättämisestä. Kunnan hallintorakenteen muutoksella on tarkoitus suunnitelmallisesti terävöittää hallinnon toimenkuvien rakentamista sekä pohtia poislähtevien henkilöiden tehtävien täyttämistä ja/tai tehtävien jakamista uudelleen.

Henkilöstötyössä lähtökohtana ovat kunnan strategiset tavoitteet, laadukkaiden palvelujen järjestäminen, terveellisyys ja turvallisuus. Työyksiköiden johtamisen tulee olla strategia- ja tavoitelähtöistä. Työt organisoidaan yksiköittäin siten, että henkilöstön osaaminen saadaan hyödynnettyä ja osaamista jaettava tarvetta

vastaavasti. Esimiehen johtamistapa on oikeudenmukainen, tukee avointa ja jokaista työntekijää arvostavaa ilmapiiriä sekä työhyvinvointia. Työyhteisön tiedonkulkuun ja avoimeen, laadukkaaseen viestintään panostetaan sekä rakenteissa että päätöksenteossa. Tärkeässä roolissa on myös henkilöstön tukeminen työyhteisötaidoissa, oman toimintansa johtamisessa ja vastuunotossa, työhyvinvoinnin rakentajana.

Perustettavat virat/toimet

Virat:

- Opinto-ohjaaja 1,0 virkaa

Toimet:

- HR-asiantuntija 0,5 toimea
- Varhaiskasvatuksen opettaja 2,5 toimea
- Kunnossapitotyöntekijä 2,0 toimea

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TA2022
Hallinto	64,3	63,1	24,0
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	566,1	536,1	550,6
Tekninen ja elinvoimapalvelut	118,2	128,5	159,2
Yhteensä	748,6	727,7	733,8

2.6 Talousarvion ja taloussuunnitelman tasapainotus

Kriisikuntakriteeristö

Kuntatalouden tasapainottamisesta säännellään Kuntalain 110 ja 118 §:ssä. Kuntalain mukaan kunnan ja valtion on yhdessä selvitettävä kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut ja ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos kunta ajautuu erityisen

vaikeaan taloudelliseen tilanteeseen. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu, uusittu laki tuli voimaan 1.3.2019. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Uusitun lain mukaan arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää Kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa. *(ei muutosta nykyiseen)*
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa *(ei muutosta nykyiseen)*

TAI

- jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot
  1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia *(vanha: konsernin negatiivinen vuosikate)*
  2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti *(vanha: 1 prosenttiyksikkö)*
  3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla *(vanha: tunnusluvussa huomioidaan ainoastaan konsernin lainamäärä)*
  4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 *(vanha: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %)*

Kuntien on tarpeen tunnistaa myös tilanteet, joissa kunta on lähellä kriisikuntakriteeristön raja-arvon täyttymistä. Kunnille on siksi määritelty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan

tulisi kiinnittää erityistä huomiota taloutensa kehitykseen ja analysointiin. Nämä talouden vakavasta heikkenemisestä varoittavat raja-arvot ovat:

- Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 €/as

- Konsernin vuosikate % poistoista alle 100
- Tuloveroprosentti 1,5 %-yks. yli keskimääräisen
- Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Arviointimenettelyä ei voida käynnistää yllä mainittujen raja-arvojen (keltaiset valot) täytyessä.

Mäntsälän vuoden 2020 tilinpäätöksessä arviointimenettelyn tunnuslukujen raja-arvoista täyttyi väljemmistä raja-arvoista kuntakonsernin lainakannan ja vuokravastuiden ero keskiarvoon.

Mäntsälän kuntastrategiassa tavoitteeksi on asetettu kuntakonsernin talouden tasapaino, joka saavutetaan pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla. Tavoitteen toteutumisen tueksi talousarviossa määritellään kuntaan vuoteen 2026 ulottuva talousohjelma, jonka tavoitteena on hillitä investointien määrää, kohentaa investointien tulorahoitusta, kääntää kuntakonsernin velkaantuminen laskuun, hillitä

käyttötalousmenojen kasvua ja kääntää väestönkehitys nousuun. Talouden tasapainottaminen edellyttää rakenteellisia uudistuksia sekä palvelutuotannossa että palveluverkossa.

Mäntsälän kunnan vuoden 2020 tilinpäätöksen perusteella, talouden vakavasta heikkenemisestä varoitava keltainen valo täytyy kuntakonsernin lainakannan ja vuokravastuiden ylittäessä koko maan keskiarvon 27,9 % (keltainen varoitusvalo syytty < 25%).

Kriisikuntakriteeri	2016	2017	2018	2019	2020
Konsernitaseeseen kertynyt yli/alijäämä, milj. €	25,9	32,7	30,5	23,1	26,3
Konsernitaseeseen kertynyt yli/alijäämä, milj. € / asukas	1233	1572	1476	1117	1266
UUSI Vuosikate % poistoista		148,4	84,2	49,4	113,9
UUSI Kunnan tulovero%, ero painotettuun keskiarvoon <2,0 %-yks				0,62	0,53
UUSI Kuntakonsernin lainakanta ja vuokravastuut €/as ero keskiarvoon < 50%				18,2	27,9
UUSI Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate > 0,8		0,9	0,6	0,4	1,0

2.7 Talousohjelma

Lähtökohdat talouden tasapainottamiselle

Kunnan talouden tasapainottamisen suunnittelussa on määritelty kunnalle ja kuntakonsernille velkaantumista ja investointien rahoitusta mittaavien tunnuslukujen tavoitearvot. Tavoitearvojen määrittelyssä periaatteena oli saattaa kunnan ja kuntakonsernin talous kestäväälle pohjalle, jotta kunta selviytyy tulevaisuuden investointitarpeista ja kykenee täyttämään kunnalle määrätyt lakisääteiset tehtävät, eikä ole vaarassa ajautua kriisikuntalaissa määrittelyksi kriisikunnaksi.

Tilinpäätöksessä 2019 kunnan tulos oli 8,3 milj. euroa alijäämäinen. Taloussuunnitelman lähtötilanteessa vuonna 2019 laskettiin, että ilman käyttötalouden tasapainotustoimenpiteitä vuosien 2021-2026 alijäämät kasvavat yli 50 milj. euroon ja taseeseen kertyneet ylijäämät tulevat käytetyksi vuoteen 2023 mennessä. Ilman sopeutustoimia taseessa olisi edellisten tilikausien kertynyttä alijäämää jo yli 30 milj. euroa vuoteen 2026 mennessä. Taseeseen kertyneiden ylijäämien kutistuminen heikentää vakavasti kunnan vakavaraisuutta ja ilman sopeutustoimia kunta uhkasi ajautua kriisikunnaksi vuoden 2023 jälkeen.

Vuoden 2020 alusta alkaen kunnassa on poliittisen ohjausryhmän, virkamiesten ja ulkopuolisen konsultin (FCG OY) toimesta suunniteltu Mäntsälä 2026 –ohjelmaa, jolla toteutetaan talouden sopeuttamistoimia vuoteen 2026 saakka. Mäntsälä 2026 -ohjelman sopeuttamistoimilla tavoitellaan vuosille 2020–2026 yhteensä 10,05 milj. euron pysyviä sopeutustoimia. Tavoitteellinen summa jakautuu tuottavuutta lisääviin toimenpiteisiin (4,5 milj. euroa), palvelun mitoittamiseen ja laatuun liittyviin toimenpiteisiin (0,5 milj. euroa), tuloja lisääviin toimenpiteisiin (3,6 milj. euroa) sekä kertaeriin (1,6 milj. euroa). Pysyviä sopeutustoimenpiteitä löydettiin vain 8,6 milj. euron edestä, joten

sopeutustoimia tulisi löytää lisää seuraavien vuosien talousarvioiden laadinnan yhteydessä.

Mäntsälä 2026 –ohjelmassa suunnitellut tasapainottamistoimet jakaantuvat koko ohjelmakaudelle. Talouden sopeuttamistoimet sisällytetään kunkin vuoden talousarvioon, jolloin toimenpiteet hyväksytään kunkin tulosalueen talousarvion yhteydessä ja päätettäessä kunnan investointiohjelmasta ja kunnan veroprosenteista. Yhteensä vuosille 2020–2026 suunnitellut sopeutustoimet olisivat siten 10,55 milj. euroa. Mäntsälä 2026 –ohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain talousarvion raportoinnin yhteydessä.

Vuosien 2020-2026 talousohjelmalla pyritään pysäyttämään kunnan talouden heikentyminen, kääntämään kuntakonsernin velkaantuminen laskevalle uralle ja turvaamaan kuntastrategian mukainen toiminta. Seitsemän vuoden talousohjelman vuoksi myös talousarvioon liitetty taloussuunnitelma laaditaan poikkeuksellisen pitkälle ajanjaksolle, vuoteen 2026 saakka. Pitkän aikavälin suunnittelun ja talouden hallinnan tukemiseksi myös investointisuunnitelma hyväksytään talousarviossa vuoteen 2026 saakka. Investointien suunnittelu ulotetaan aina vuoteen 2035 saakka, jotta tulevaisuuden investointitarpeisiin voidaan varautua jo ennakkoon edeltävien vuosien taloussuunnittelussa.

Talousohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumasta raportoidaan talousarvion toteutumaraportoinnin yhteydessä. Talousohjelmaa tarkistetaan talousohjelman voimassaoloaikana vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä ja sitä päivitetään toimintaympäristön muutosten tai kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden kehityksen vaatimusten perusteella.

Talouden tunnuslukujen tavoitearvot

Tunnusluvut	Lähtötaso, TP 2019	TP 2020	TPE 2021	Tavoitetaso	Ajoitus
Lainakanta, kunta	81 844 228	89 115 619	98 877 403	61 500 000	v. 2026
Lainakanta, konserni	193 527 386	198 454 352	190 703 176	181 500 000	v. 2026
Konserninlainat, euroa/asukas	9 339	9 549	9 128	8 500	v. 2026
Investointien tulorahoitusprosentti	-12,5 %	406,4 %	77,0 %	>125 %	v.2026
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5v	-38,4 milj. €	-21,4 milj. €	-22,1 milj. €	>0	v. 2024
Omavaraisuusaste	55,3 %	55,4 %	52,4 %	>60 %	v. 2024
Suhteellinen velkaantuneisuus	79,4 %	73,0 %	80,0 %	<66 %	v. 2025

Talouden tunnusluvut kertovat, onko kunnan talous kestäväällä pohjalla palvelutoiminnan ja tarvittavien investointien turvaamiseksi. Talousohjelman tunnuslukujen lähtötaso määriteltiin vuoden 2019 tilinpäätösennusteen perusteella. Vuonna 2020 saadut poikkeuksellisen suuret koronatuotot toivat määräaikaista helpotusta tunnuslukujen kehittämiseen.

Korkea investointitaso on kasvattanut kunnan velkamäärää niin, että vuodesta 2017 lukien kunnan velkamäärä on ylittänyt maan keskiarvon. Samaan aikaan myös kuntakonsernin yhtiöt ovat investoineet ja niiden velkaantuminen on kasvanut. Tilinpäätöksessä 2020 kunnan velkamäärä oli 4288 euroa/asukas, konsernivelelän määrä oli 9549 euroa/asukas, jolla kunta lähestyy kriisikuntakriteerien mukaista konsernivelelän määrää. Talouden tasapainottamisohjelmassa kunnan investointimenoille asetettiin vuosille 2020-2026 katto 54,2 miljoonaa euroa, jossa kunnan palvelualueiden tulee pysyä.

Talousohjelman edellytykset

Talousohjelman tunnuslukujen tavoitearvojen saavuttamiseksi edellytettiin, että vuosien 2022-2026 toiminnan ja talouden suunnittelussa huomioidaan talouden reunaehdot. Näitä reunaehdot tarkistetaan ja tarvittaessa

Investointien tulorahoitusprosentti kuvaa sitä, kuinka suuri osuus investointien hankintamenoista voidaan kattaa käyttötalouden tulorahoituksella (vuosikate) velkarahoituksen sijaan.

Toiminnan ja investointien 5 vuoden rahavirta mittaa investointien rahoitusmahdollisuutta käyttötalouden tulorahoituksen lisäksi investointien rahoitusosuuksilla ja käyttöomaisuuden myyntituloilla. Tunnusluku ilmaisee kunnan kyvykkyyttä rahoittaa toiminnallaan tarvittavia investointeja, eikä se saa olla pysyvästi negatiivinen.

Sote-uudistuksen vaikutus tulee näkymään vuoden 2022 aikana. Talouden tunnuslukutavoitteiden saavuttaminen tulee vaatimaan lisäsopeutustoimia tulevien vuosien talousarvioissa.

päivitetään vuosittain kunnan poliittisen-, taloudellisen- tai toiminnallisten edellytysten muuttuessa. Nämä suunnittelun reunaehdot muodostavat talousohjelman 2020-2026 ohjelmakohdat.

Talousohjelma 2020 - 2026, ohjelmakohdat:	
1.	Keskimääräinen toimintakatteen vuosikasvu 2020 - 2026 ei ylitä 1,6%:ia.
2.	Vuosien 2020 ja 2021 talousarviossa toteutetaan yhteensä vähintään 3,6 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet.
3.	Talousarviovuosilla 2023 - 2026 toteutetaan vähintään 7,0 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet.
4.	Vuotuinen väestönkasvu on 2020 ja 2021 vähintään 0,5% ja 2022-2026 vähintään 0,7%.
5.	Investointimenot ajanjaksolla 2020 - 2026 ovat enintään 54,2 milj. euroa.
6.	Vuosittainen verorahoituksen (verot+valtionosuudet) kasvu ajanjaksolla 2020 - 2026 on vähintään 2,5%.

Talousohjelman sopeutustoimet ja niiden toteutuminen

Kunnan ja sen toimialojen tulee sopeuttaa toimintaansa talousohjelman mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteitä sisällytettiin vuoden 2020 talousarvioon n. 0,5 milj. euroa, joista toteutui n. 0,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 talousarvioon sopeuttamistoimenpiteitä sisällytettiin 4,3 milj. euron edestä ja niistä arvioidaan toteutuvan 3,6 miljoonan edestä. Osa toimenpiteistä on valtuuston myöhemmillä päätöksillä jätetty tekemättä.

Vuosina 2020-2021 toteutumatta jääneet sopeutukset siirtyvät tulevien vuosien 2022-2026 talousarvioihin. Sopeutustoimien ja tavoitteiden vaikutusten tulee olla kuntastrategian mukaisia.

Vuoden 2022 talousarvioon sopeuttamistoimenpiteitä on sisällytetty n. 1,0 miljoonaa euroa. Mäntsälä 2026 toimenpiteiden tavoitteiden toteutuminen, mittaaminen ja niiden konkretisointi on käytävä läpi vuoden 2022 aikana.

Ohjelmakohtaiset toimenpiteet tavoitteineen:

1.	Keskimääräinen toimintakatteen vuosikasvu 2020-2026 ei ylitä 1,6%:ia.						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Toimintakatteen kehitys taloussuunnitelmassa	2,7	1,4	1,8	0,1	0,6	1,1	0,5

2. ja 3.	Vuosien 2020 ja 2021 talousarviossa toteutetaan yhteensä vähintään 3,6 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet. Talousarviovuosilla 2022 - 2026 toteutetaan vähintään 7,0 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet.	
	2020-2021	2021 -2026
Toteutetut tuottavuustoimet 2020	429 832	
Arvio toteutuvista toimenpiteistä 2021	3 589 407	
Yhteensä:	4 569 438	

Mäntsälä 2026 toimenpiteet:		2021 -2026
Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet:		
Eläköitymiset ja kunnasta vapautuvat virta ja toimet		1 600 000
Kouluverkko muutokset, Arolan koulun lakkautus		270 000
Päiväkotia Amanda ja siihen liittyvät toiminnalliset muutokset		623 000
Ruoka- ja siivouspalvelujen uudelleen organisoiminen sekä terveyskeskuksen keittiötuotannon uudistaminen		558 000
Yleinen kunnan tuottavuuden nosto 0,5%		250 000
C-salkun käyttötaloussäästöt		230 000
Kunnan sopimushallinnan kehittäminen		210 000
Varhaiskasvatuksen henkilöstösäästöt		160 000
Asiantuntijapalvelujen vähentäminen		150 000
Vierohoidon osittainen ulkoistus n. %0%	-	100 000
Esiopetuksen järjestämistä vastuun siirtäminen varhaiskasvatuksen tulosalueelle		80 000
Tietohallinnon tuottavuuden nosto		80 000
Puistoalueen henkilöstösäästöt		48 000
Ehnröön ja Myllymäen koulujen johtamisjärj. uudistaminen	-	21 000
Asemakaavoittajan tehtävä järjestetään sisäisesti		20 000
Suunnitteluavustajan tehtävien uudelleen järjestäminen		20 000
Sähköiset työkalut ja palvelut		20 000
Kirjaston asiantuntijapalvelut ja erilliskorvaukset		16 000
Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet yhteensä:		4 456 000
Palvelun mitoittamiseen ja laatuun liittyvät toimenpiteet:		
Kotihoidontuen kuntalisä		423 000
Joukkoliikennesopimukset ja lipputuki		60 000
Toimielin kokouksien ja luottamushenkilöpalkkioiden vähentäminen		11 000
Palvelun mitoittamiseen ja laatuun liittyvät toimenpiteet yhteensä:		494 000
Tuloja lisäävät toimenpiteet:		
Veroprosentin nosto 0,5%-yksikköä		1 700 000
Kiinteistöveroprosentin nosto 0,1%- yksikköä kaikissa kiinteistöverolajeissa		800 000
Kiinteistöveropohjan tarkistus		650 000
Maksujen ja taksojen korotus 10 % (pl. päivähoito)		100 000
Tytäryhtiötuloutuksen lisääminen		300 000
Tuloja lisäävät toimenpiteet yhteensä:		3 550 000
Kertaerät:		
Tarpeettomien kiinteistöjen myynti		1 550 000
Kertaerät yhteensä:		1 550 000
Mäntsälä 2026 toimenpiteet yhteensä:		9 929 000
josta vuodelle 2022 kohdistuu:		1 035 000

4. Vuotuinen väestönkasvu on 2020 ja 2021 vähintään 0,5% ja 2022-2026 vähintään 0,7% Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:	
a.	Kunnan viestintään ja markkinointiin panostetaan lisäämällä henkilöresurssia
b.	Kunnan tonttitarjontaa monipuolistetaan ja myyntiä tehostetaan
c.	Kunnan joukkoliikennettä kehitetään

5. Investointimenot ajanjaksolla 2020-2026 ovat enintään 54,2 milj. euroa.							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Investointimenot talousarviossa, milj.€	3,8	7,7	11,6	9,9	9,2	7,2	5,1
Kumulatiiviset investointimenot, milj.€	3,8	11,5	23,1	33,0	42,2	49,4	54,5

6. Vuosittainen verorahoituksen kasvu ajanjaksolla 2020-2026 on vähintään 2,5%.							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verorahoituksen kasvu talousarviossa, %	12,0	0,7	3,7	-55,3	-2,7	2,5	2,4

Riskit ja epävarmuustekijät talousarvion toteutumiselle

Kunnanjohtajan talousarvioehdotukseen sisältyy merkittävää epävarmuutta etenkin sosiaali- ja terveyspalvelujen menokehityksen osalta. Koronaviruspandemian kehittymistä ja vaikutuksia vuodelle 2022 on vaikea arvioida.

Hallitusohjelmassa olevat päätökset kuntien laajentuvista tehtävistä nostavat kuntien menoja. Laajentamisen kustannuksiin on luvattu kunnille täysi rahoitus, mutta julkisen talouden heikentyminen lisää kompensaatioiden epävarmuutta.

Kunta-alan työehtosopimukset ovat voimassa helmikuun 2022 loppuun asti. Kunta-alan palkkaratkaisulla on merkittävä vaikutus kunnan talouteen.

Kunnan kiinteistöjen korjausvelka ja vahinkotilanteet saattavat luoda äkillisen tarpeen korjauskustannuksille. Taseessa olevien kiinteistöjen arvoja tulisi tarkastella vuosittain sen varmistamiseksi, että kiinteistöjen arvot vastaavat taloudellista poistoaikaa.

Taloussuunnitelmakausilla toteutetaan historiallisen uudistus, kun sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia kunnan tehtäviin ja talouteen suunnitelmakausilla. Muutosten taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida ennakolta, koska niihin vaikuttavat sekä koko maan toteutumat vuodesta 2021 ja 2022 ja kunnan tilinpäätösten toteutuma 2021-2022.

3 Tuloslaskelma

<i>(ulkoinen) 1000 €</i>	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TPe 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	10 732	10 304	10 721	10 792	10 878	10 638	10 771	10 637	10 725
Myyntitulot	2 859	2 524	2 574	2 588	2 711	2 664	2 707	2 716	2 754
Maksutulot	1 773	2 163	2 153	1 926	2 410	2 197	2 265	2 288	2 312
Tuet ja avustukset	859	659	1 059	1 081	1 000	858	862	650	650
Muut toimintatulot	5 242	4 958	4 935	5 197	4 758	4 918	4 937	4 983	5 008
Valmistus omaan käyttöön	86								
Toimintakulut	-125 537	-129 013	-130 029	-133 064	-135 037	-61 068	-61 684	-62 430	-63 920
Henkilöstömenot	-34 023	-35 827	-36 089	-36 223	-37 017	-36 625	-37 027	-37 468	-38 098
Palvelujen ostot	-81 332	-82 328	-82 698	-85 560	-86 837	-12 878	-13 085	-13 292	-14 059
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 443	-4 959	-4 959	-4 920	-4 974	-5 145	-5 184	-5 229	-5 231
Avustukset	-3 774	-3 815	-4 199	-4 269	-3 989	-4 093	-4 104	-4 154	-4 213
Muut toimintamenot	-1 965	-2 085	-2 085	-2 093	-2 220	-2 327	-2 283	-2 287	-2 319
Toimintakate	-114 718	-118 709	-119 309	-122 272	-124 158	-50 430	-50 914	-51 793	-53 195
Verotulot	87 900	89 119	93 067	94 012	96 351	52 651	50 527	51 310	52 090
Valtionosuudet	38 965	32 967	32 961	32 978	34 284	5 689	6 211	6 823	7 440
Rahoitustuotot ja -kulut	1 672	1 865	1 865	1 313	1 362	1 342	1 386	1 481	1 449
Vuosikate	13 819	5 242	8 585	6 032	7 838	9 252	7 211	7 821	7 784
Poistot ja arvonalentumiset	-12 897	-8 474	-8 474	-8 329	-8 644	-9 168	-9 721	-10 295	-10 516
Tilikauden tulos	922	-3 232	111	-2 297	-805	83	-2 511	-2 474	-2 731
Poistoeron vähennys	31	31	31	31	31	31	31	31	31
Tilikauden ylijäämä/alljäämä	953	-3 201	142	-2 266	-775	114	-2 480	-2 443	-2 700
Veroprosentti	20,5 %	21,0 %	21,0 %	21,0 %	21,0 %	8,61 %	8,61 %	8,61 %	8,61 %
Tuloslaskelman tunnusluvut:									
Toimintatuotot / toimintakulut %	8,6 %	8,0 %	8,2 %	8,1 %	8,1 %	17,4 %	17,5 %	17,0 %	16,8 %
Vuosikate / poistot %	107,1 %	61,9 %	101,3 %	72,4 %	90,7 %	100,9 %	74,2 %	76,0 %	74,0 %
Vuosikate € / asukas	665	251	411	289	374	439	340	367	363
Asukasmäärä	20 783	20893	20 893	20 893	20 977	21 082	21 187	21 314	21 442

4 Rahoituslaskelma

<i>(ulkoinen) 1000 €</i>	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TPe 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta									
Vuosikate	13 819	5 242	8 585	6 032	7 838	9 252	7 211	7 821	7 784
Tulorahoituksen korjaukset	-1 483	-1 460	-1 460	-1 772	-1 460	-1 460	-1 460	-1 460	-1 450
Investointien rahavirta									
Investointimenot	-3 755	-7 389	-7 449	-7 806	-11 635	-9 932	-9 120	-7 175	-5 060
Rahoitus. investointimenoihin	355	0	0	0					
Käyttöomaisuuden myynnit	1 564	1 660	1 660	2 072	1 760	1 760	1 660	1 660	1 650
Toiminnan ja Inv. rahavirta	10 499	-1 947	1 336	-1 474	-3 497	-380	-1 709	846	2 924
Rahoituksen rahavirta									
Antolainauksen muutokset	189	150	-19 850	-20 000	150	150	150	150	150
Lainakannan muutokset	7 271	1 605	9 262	9 762	3 361	287	1 587	-913	-3 013
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	55 000	25 000	20 000	20 000				30 000	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 229	-20 295	-19 738	-19 738	-5 239	-4 713	-4 713	-34 713	-26 713
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-30 500	-3 100	9 000	9 500	8 600	5 000	6 300	3 800	3 700
Muut maksuvalmiuden muutokset	-6 311								
Rahoituksen rahavirta	1 150	1 755	-10 588	-10 238	3 511	437	1 737	-763	-2 863
Rahavarojen muutos	11 649	-192	-9 252	-11 713	14	56	28	83	61
Tunnusluvut:									
Toiminnan ja Inv. kertymä, €	-21 442	-22 608	-19 325	-22 135	-19 151	-4 736	3 829	-5 824	-1 425
Investointien tulorahoitus, %	406,4 %	71 %	115 %	77 %	67 %	93 %	79 %	109 %	154 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,2	0,5	0,7	0,5	0,6	0,7	0,5	0,6	0,6
Asukasmäärä	20 783	20 893	20 893	20 893	20 977	21 082	21 187	21 314	21 442
Lainakanta	89 116	90 721	98 378	98 877	102 238	102 525	104 112	103 198	100 185
Lainakanta € / asukas	4 288	4 342	4 709	4 733	4 874	4 863	4 914	4 842	4 672

5 Investoinnit

Mäntsälän kuntakonsernin investoinnit vuonna 2022 ovat yhteensä 24,2 milj. euroa. Investointien määrä kasvaa vuoden 2021 muutetun talousarvion tasosta 12,5 prosenttia.

Kunnan bruttoinvestointien määrä vuonna 2022 on 11,6 milj. euroa. Isoin vuonna 2022

toteutettava yksittäinen investointi on Päiväkoti Amandan uudisrakennus 2,6 milj. €.

Peruskorjaushankkeisiin varataan rahaa 2,5 milj. euroa, sekä kuntatekniikan hankeisiin yhteensä 4,1 milj. euroa. Ehnroosin koulun ensikertaiseen kalustamiseen varataan rahaa 0,8 milj. euroa vuodelle 2022.

(1000 €)	Tp 2020	mTa 2021	Tpe 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Mäntsälän kunta	3 750	7 724	7 806	11 635	10 214	9 180	7 175	5 060
Nivos Oy konserni 100%	9 801	7 395	7 395	7 349	7 233	7 689	6 830	6 830
Mäntsälän Kodit Oy 100%		500		5 000	2 000			
Mäntsälän Jäähalli Oy 51,01%	5 930	5 900	7 140	200				
Mäntsälän Yrityskehitys Oy 100%	10	10	10	10	10	10	10	10
Koy Mäntsälän Toimistotalo				18	25	15		
Investoinnit yhteensä	19 491	21 529	22 351	24 212	19 482	16 894	14 015	11 900

Mäntsälän kunnan investoinnit vuonna 2022:

(Investointierittely suunnitelmavuosien osalta löytyy liitteestä 11.2.)

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	mTA 2021	Ennuste 2021	TA 2022 kj
Kunnanhallitus					
Kiinteä omaisuus					
Maa-alueiden hankinta	Menot		-700 000	-800 000	-700 000
Maa-alueiden myynti	Tulot		200 000	320 000	300 000
Kiinteä omaisuus yhteensä	N Netto		-500 000	-500 000	-400 000
Aineeton käyttöomaisuus					
Osakkeiden hankinta	Menot		-49 000	-31 000	
Osakkeiden myynti	Tulot			62 000	
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	N Netto		-49 000	-31 000	
Kunnanhallitus yhteensä	Menot		-749 000	-831 000	-700 000
	Tulot		200 000	382 000	300 000
	Netto		-549 000	-449 000	-400 000

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	mTA 2021	Ennuste 2021	TA 2022 kj
Sivistys- ja hyvinvointi					
Irtain omaisuus					
Tilojen kalustaminen					
Vaarojen ja riskien arvioinnin muk. investointitarp. (Riihenmäki 45 000)			-15 000	-15 000	-60 000
Iltapäivätoiminnan ja uuden opetussuunnitelman mukainen kalust.			-15 000	-15 000	-15 000
Ehnoosin koulun ensikertainen kalustaminen					-840 000
Amandan päiväkodin ensikertainen kalustaminen					
Työergonomian edistämisen mukaiset kalustehankinnat			-15 000	-15 000	
Varhaiskasvatussuunnitelman mukainen kalustaminen			-15 000	-15 000	
omatoimikirjaston laitteiden ja järjestelmien päivitys					
Irtain omaisuus yhteensä	N	Netto	-60 000	-60 000	-915 000
Sivistys- ja hyvinvointi yhteensä		Menot	-60 000	-60 000	-915 000
		Tulot			
		Netto	-60 000	-60 000	-915 000

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	mTA 2021	Ennuste 2021	TA 2022 kj
Tekninen lautakunta					
Talonrakennus					
Koulurakennus					
Ehnoosin koulu (leasingrah.)	N	Menot	-11 850 000	-6 500 000	-8 250 000
					-3 400 000
Päiväkotirakennus					
Päiväkotit Amandan uudisrakennus	N	Menot	-6 880 000	-2 950 000	-2 950 000
					-2 600 000
Liikuntapaikat ja vapaa-ajan rak.					
Vesiliikuntakeskus	N	Menot	-15 500 000	-50 000	-50 000
Rakennusten korjaukset/ sisäilmakorj.					
Terveyskeskuksen sisäilmakorjaus			-50 000	-50 000	
Kotokartanon sisäilmakorjauksia			-50 000	-50 000	
Hepolan sisäilmakorjaukset			-100 000	-100 000	
Hepolan koulun lisärakennus			-50 000	-50 000	
Myllymäen sisäilmakorjauksia			-50 000	-50 000	
Rakennusten korj./ sisäilmakorj. yht	N	Menot	-300 000	-300 000	-300 000

Peruskorjaukset					
Hepolan koulun peruskorjaus	N Menot	-9 000 000			-70 000
Hepolan koulun vesikaton korjaus	N Menot	-1 440 000	-60 000	-60 000	-1 380 000
Myllymäen kouluhanke	N Menot	-5 670 000	-70 000	-70 000	-200 000
Palolaitoksen korjaustyöt			-50 000	-50 000	
Kunnantalon lämmönjakopaketin uusinta, perussäätö					-90 000
Kunnantalon IV-koneen jäähdytyksen uusinta					-110 000
Kiinteistöautomaatiikan päivitys uudempaan versioon					-140 000
Autojen sähkölatauspaikkojen rakentaminen					-50 000
Kunnantalo (vesikaton kunnostus)			-150 000	-150 000	
Kunnantalo (julkisivukorjaukset)					-350 000
Keskuskeittiö			-60 000	-60 000	
Seurojentalo					-130 000
Peruskorjaukset yhteensä	N Menot		-390 000	-390 000	-2 520 000
Energiansäästötoimenpiteet					
Led-valaistuksen uusinta (puitesopimus kilpailutus)			-130 000	-130 000	
Kiinteistöjen piha-alueiden valaistuksen uusinta led-valoiksi					-50 000
Sääksjärven koulun lämmitystapamuutos maalämmölle					-120 000
Matkahuolto ilmajäähdytyspumppu					-60 000
Energiansäästötoimenpiteet			-100 000	-100 000	
Energiansäästötoimenpiteet yht.	N Menot		-230 000	-230 000	-230 000
Talonrak. yhteensä (ilman leasingrah.)	Menot		-3 920 000	-3 920 000	-5 650 000
	Tulot				
	Netto		-3 920 000	-3 920 000	-5 650 000

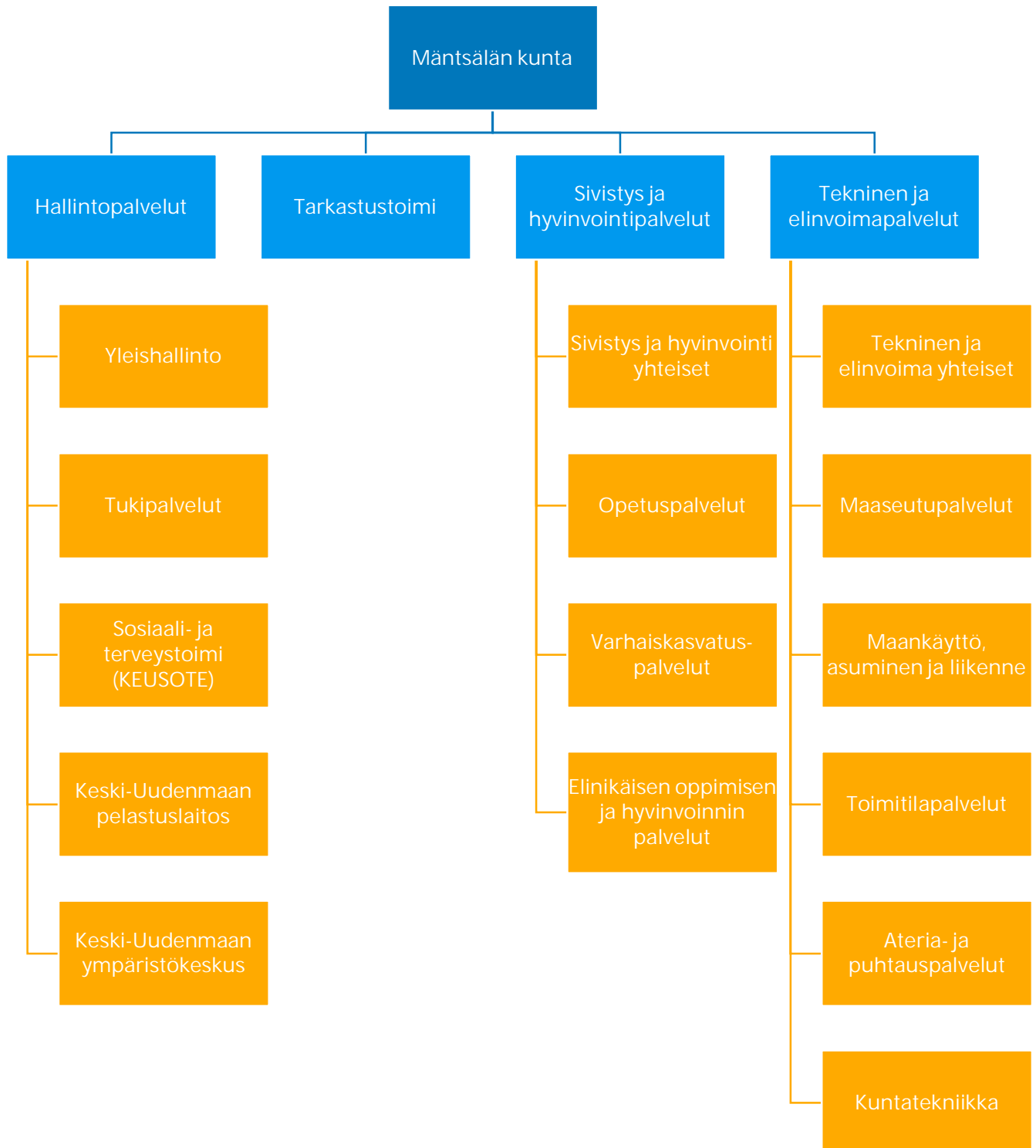
Kuntatekniikka					
Alueet mm. teollisuus ja infra					
Kunnallistekniikan suunnittelutyöt			-150 000	-150 000	-150 000
Lempivaara (Kapuli III)	N Menot	-1 650 000			-500 000
Linnala II alue	N Menot	-500 000	-400 000	-400 000	-100 000
Hyökännummen alueen kuivatus			-150 000	-150 000	-150 000
Pienet liikenneturvallisuustoimenpiteet			-50 000	-50 000	-50 000
Roinilanpellon alue	N Menot	-750 000			-500 000
Antintien hulevesiviemärointi					-200 000
Alueet mm. teollisuus ja infra yhteensä	N Menot		-750 000	-750 000	-1 650 000
Kevytliikenne					
Ullantien kevyen liikenteen väylä					-450 000
Nordenskiöldintien järjestelyt Ehnroosin koululla					-300 000
Kevytliikenne yhteensä	N Menot				-750 000

Liikenne					
Päällystystyöt			-200 000	-200 000	-200 000
Katuvalaistus			-100 000	-100 000	-100 000
Pienet täydennysrakennuskohteet			-100 000	-100 000	-100 000
Apposen alue					-50 000
Viertolantie	N Menot	-1 200 000	-700 000	-700 000	-300 000
Liikenne yhteensä	N Menot		-1 100 000	-1 100 000	-750 000
Puistot ja leikkipaikat					
Mäntsälänjoen kunnostussuunnitelma	N Menot	-1 400 000	-300 000	-300 000	-300 000
Taruman leikkipuisto			-100 000	-100 000	
Oinaanpolun leikkipuisto					-60 000
Hirvihaaran hiihtokeskuksen silta					-200 000
Tekojään jäädytyslaitteiston uusiminen	N Menot	-550 000	-200 000	-200 000	-350 000
Puistot ja leikkipaikat yhteensä	N Menot		-600 000	-600 000	-910 000
Vesihuolto					
Levanto-Saari vesijohto					
Vesihuolto yhteensä	N Menot				
Kuntateknikka yhteensä	Menot		-2 450 000	-2 450 000	-4 060 000
	Tulot				
	Netto		-2 450 000	-2 450 000	-4 060 000

Teknisen irtain omaisuus					
Keittiöiden kalusto/laitehankinnat (omatuotanto)			-240 000	-240 000	-100 000
Siivouspuolen laitehankinnat (omatuotanto)			-100 000	-100 000	-20 000
Piha-alueiden ulkoleikkivälineet			-50 000	-50 000	-50 000
Toimitilapalveluiden laite- ja kalustohankinnat					-50 000
vuosittainen määräraha			-30 000	-30 000	
Toimitilapalvelujen vuosittaiset laitehankinnat			-50 000	-50 000	
Kuntateknikan kone- ja laitehankinnat					-90 000
Traktorien työkoneita			-25 000	-25 000	
Katupuolen kuljetuskalusto			-35 000	-35 000	
Puiston kalusto			-15 000	-15 000	
Irtain yhteensä	N Menot		-545 000	-545 000	-310 000
Tekninen lautakunta yhteensä	Menot		-6 915 000	-6 915 000	-10 020 000
	Tulot				
	Netto		-6 915 000	-6 915 000	-10 020 000
Bruttoinvestoinnit	Menot		-7 724 000	-7 806 000	-11 635 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	Tulot				
Liittymismaksujen palautukset	Tulot				
Leasingrahoitteiset investoinnit			-6 500 000	-8 250 000	-3 400 000
Käyttöomaisuuden myynnit	Tulot		200 000	382 000	300 000
KUNNAN NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ			-14 024 000	-15 674 000	-14 735 000
KUNNAN NETTOINV. YHT. ILMAN LEASINGRAHOITUSYHT. NETTO			-7 524 000	-7 424 000	-11 335 000

6 Käyttötalousosa

Mäntsälän kunnan organisaatorakenne 1.8.2021 alkaen

Käyttötalous

Kunnanvaltuusto päätti toukokuussa kunnan palveluorganisaatiomuutoksesta ja hallintosäännöstä 1.8.2021 lukien. Konsernipalvelut toimiala muuttui hallinnon palvelualueeksi. Palvelutoiminnoista kuntakehityspalvelut ja työllisyys- ja

kotouttamispalvelut sekä joukkoliikenne siirtyivät tekninen- ja elinvoimapalvelut palvelualueelle. Vapaa-aikapalvelujen tulosalue ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut siirtyivät sivistys- ja hyvinvointipalvelut palvelualueelle.

Hallintopalvelut	Tulot 1,8 milj. €	Menot 79,7 milj. €	Henkilöstö 24,0 kpl
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	Tulot 3,7 milj. €	Menot 36,2 milj. €	Henkilöstö 550,6 kpl
Tekninen ja elinvoimapalvelut	Tulot 5,4 milj. €	Menot 19,1 milj. €	Henkilöstö 159,2 kpl

Tulojen ja menojen ulkoiset erät

Ulkoinen toimintakate

Ulkoinen toimintakate heikkenee vuoden 2022 talousarviossa 4,8 miljoonaa euroa (4,0 %) vuoden 2021 muutettuun talousarvioon nähden.

Vuoden 2022 talousarvioesityksen toimintakate on 124 158 511 euroa.

Ulkoinen toimintakate (1000 €)

<i>Tulosalue</i>	Tp 2020	Ta 2021	mTa 2021	Tpe 2021	Ta 2022 kj
Yleishallinto	1 094 507	474 500	76 734	274 134	526 701
Tukipalvelut	-4 328 284	-4 010 800	-4 037 800	-3 945 500	-4 563 869
Sosiaali- ja terveyspalvelut (KEUSOTE)	-67 297 034	-67 525 000	-67 576 183	-70 176 183	-71 494 217
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	-1 922 983	-1 878 000	-1 890 000	-1 890 000	-1 916 000
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	-438 037	-474 701	-474 701	-474 701	-530 529
Hallinto yhteensä	-72 891 831	-73 414 001	-73 901 950	-76 212 250	-77 977 914
<i>muutos €</i>		-522 170	-1 010 119	-3 320 419	-4 075 964
<i>muutos %</i>		1 %	1 %	5 %	6 %

Tarkastustoimi	-30 297	-30 100	-30 100	-30 100	-30 100
<i>muutos</i>		197	197	197	0
		-1 %	-1 %	-1 %	0 %

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset	-458 162	-565 829	-515 829	-465 829	-490 600
Opetuspalvelut	-18 303 294	-19 120 586	-19 170 586	-19 220 586	-19 655 500
Varhaiskasvatuspalvelut	-9 948 039	-10 361 115	-10 361 115	-10 361 115	-10 575 800
Elinikäisen opp. ja hyvinvoinnin palvelut	-1 639 283	-1 684 450	-1 729 450	-1 695 050	-1 788 100
Sivstys- ja hyvinvointipalvelut yhteensä	-30 348 778	-31 731 980	-31 776 980	-31 742 580	-32 510 000
<i>muutos €</i>		-1 383 202	-1 428 202	-1 393 802	-733 020
<i>muutos %</i>		5 %	5 %	4 %	2 %

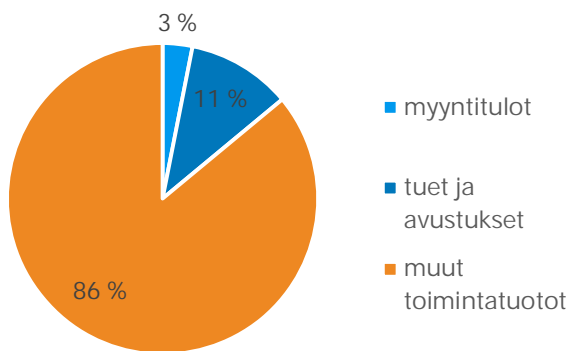
Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset	-2 451 558	-2 628 250	-2 628 250	-2 867 120	-2 650 290
Maaseutupalvelut	-42 332	-63 837	-63 837	-63 837	-57 186
Toimitilapalvelut	-2 670 961	-4 223 884	-4 223 884	-4 032 674	-4 313 394
Ateria- ja puhtauspalvelut	-3 596 625	-4 176 121	-4 176 121	-4 090 881	-4 270 827
Kuntatekniikka	-1 799 451	-1 832 410	-1 832 410	-2 422 310	-1 881 400
Maankäyttö, asuminen ja liikenne	-886 256	-608 800	-675 000	-810 000	-467 400
Tekniset palvelut	-11 447 184	-13 533 302	-13 599 502	-14 286 822	-13 640 497
<i>muutos €</i>		-2 086 118	-2 152 318	-2 839 638	-40 995
<i>muutos %</i>		18 %	19 %	25 %	0 %

Toimintakate yht.	-114 718 089	-118 709 383	-119 308 532	-122 271 752	-124 158 511
<i>muutos €</i>		-3 991 294	-4 590 443	-7 553 663	-4 849 979
<i>muutos %</i>		3 %	4 %	7 %	4 %

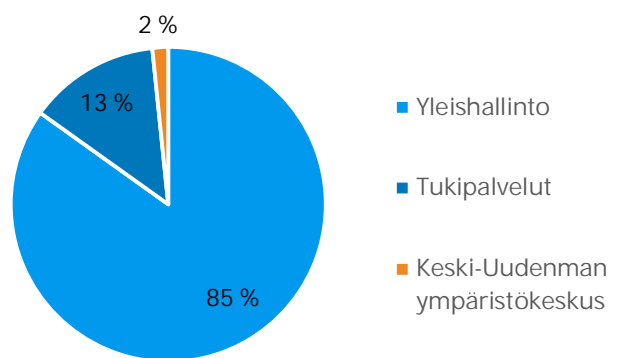
<i>vertailu tehty</i>		tp 2020	tp 2020	tp 2020	mta 2021
-----------------------	--	---------	---------	---------	----------

6.1 Hallintopalvelut

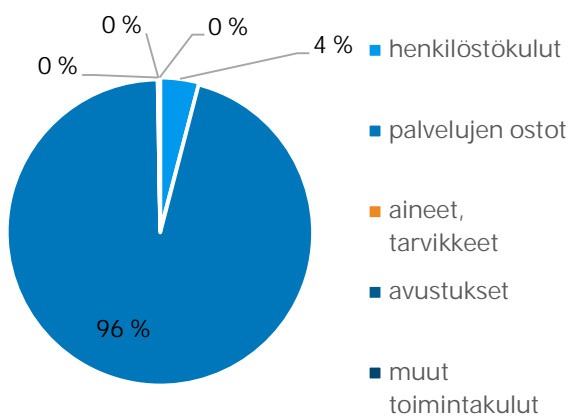
Hallintopalvelujen toimintatuotot tiliryhmittäin % (ulkoinen)

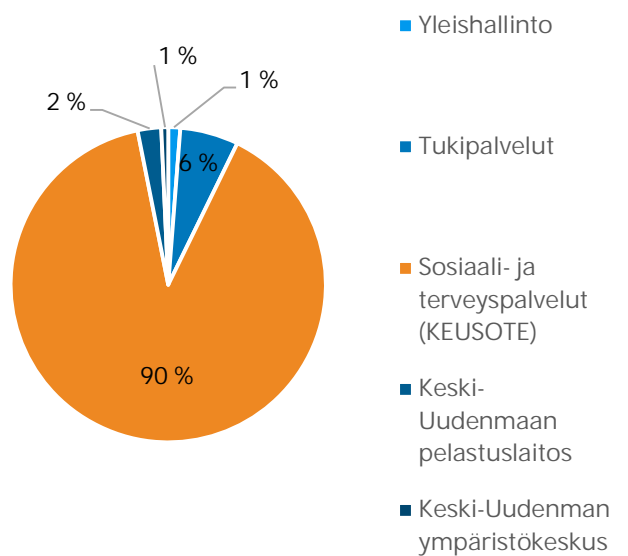
Hallintopalvelujen toimintatuotot tulosalueittain % (ulkoinen)

Hallintopalvelujen toimintakulut tiliryhmittäin % (ulkoinen)

Hallintopalvelujen toimintakulut tulosalueittain % (ulkoinen)

Palvelualueen palvelusuunnitelma

- keskitettyjen hallinto- ja taloustehtävien hoito
- keskitettyjen henkilöstöhallinnon tehtävien hoito
- ylempien luottamuselinten ja neuvostojen tuki ja toimintatapojen kehittäminen
- kunnan viestintä- ja asiakaspalvelu
- kunnan tietotekniikasta ja tietoturvasta huolehtiminen
- palvelualueen talousarvioon sisältyy Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kuntaosuudet

Hallinto / kunnanhallitus

1000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	1 780	1 628	1 628	1 759	1 691	1 711	1 643	1 633
Myyntituotot	62			54				
Maksutuotot	1							
Tuet ja avustukset	157	132	132	192	178	198	130	130
Muut toimintatuotot	1 560	1 495	1 495	1 512	1 512	1 512	1 512	1 502
Valmistus omaan käyttöön								
Toimintakulut	-75 138	-75 532	-76 020	-80 277	-5 876	-5 927	-5 941	-5 945
Henkilöstökulut	-3 236	-3 280	-3 280	-3 263	-2 913	-2 975	-2 974	-2 974
Palvelujen ostot	-71 114	-71 421	-71 525	-76 306	-2 281	-2 298	-2 313	-2 318
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-129	-40	-40	-39	-38	-39	-39	-38
Avustukset	-41	-66	-450	-23	-24	-23	-23	-23
Muut toimintakulut	-618	-725	-725	-647	-621	-593	-593	-592
Toimintakate	-73 358	-73 904	-74 392	-78 519	-4 186	-4 216	-4 299	-4 313
Vuosikate	-73 358	-73 904	-74 392	-78 519	-4 186	-4 216	-4 299	-4 313
Poistot ja arvonalentumiset		-10	-10					
Suunnitelman mukaiset poistot		-10	-10					
Tilikauden tulos	-73 358	-73 914	-74 402	-78 519	-4 186	-4 216	-4 299	-4 313
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-73 358	-73 914	-74 402	-78 519	-4 186	-4 216	-4 299	-4 313
Vyörytyserät	3 759	3 729	3 729	4 641	4 641	4 641	4 641	4 641
Vyörytystuotot	3 835	3 808	3 808	4 717	4 717	4 717	4 717	4 717
Vyörytyskulut	-76	-80	-80	-76	-76	-76	-76	-76
Kustannuslaskennalliset erät	6 061	6 045	6 045	5 982	5 982	5 982	5 982	5 982
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-63 538	-64 140	-64 628	-67 897	6 436	6 405	6 324	6 309
Toimintakulujen muutos %		1 %	1 %	6 %	-93 %	1 %	0 %	0 %
Toimintakatteen muutos %		1 %	1 %	6 %	-95 %	1 %	2 %	0 %

Yleishallinto

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalue käsittää keskusvaalilautakunnan, luottamushenkilöhallinnon, kunnanjohtajan, yleishallinnon, keskitetyn asianhallinnan sekä valmiussuunnittelun määrärahat. Lisäksi käyttöomaisuuden myyntien myyntivoitot 1,5 milj. € on budjetoitu tälle tulosalueelle.

Yleishallintopalveluihin ei kohdistunut muutosta organisaatiouudistuksessa 1.8.2021.

Tammikuussa 2022 pidettäviä aluevaaleja varten talousarvioon on varattu tarvittava määräraha.

Kunnanvaltuusto on hyväksymässä kuntastrategian joulukuussa ja sen toimeenpano

ja tavoitteiden seuranta käynnistyy heti talousarviovuoden alussa.

Hyvinvointialueen suunnittelu on käynnistynyt syksyllä 2021 ja väliaikaishallinto aloittaa alkuvuonna toimintansa. Kunnan edustajat toimivat tiiviisti valmistelussa mukana. Riskienhallinnan osalta erityisesti varmistettava, että siirtyvät sivistystoimen koulun tukipalvelut eivät muutoksessa heikkene tai tule muita ongelmia.

Vuoden 2023 alusta voimaan tuleva maakuntaudistus vähentää kunnalle koituvia verotuskustannuksia arviolta noin puolella, kun osa kunnallis- ja yhteisöverotuotosta ohjataan jatkossa suoraan maakuntiin.

Yleishallinto

1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	1 515	1 460	1 460	1 493	1 494	1 528	1 460	1 450
Toimintakulut	-438	-1 227	-1 624	-1 182	-941	-978	-954	-919
Toimintakate	1 077	233	-164	311	553	550	506	531
Toimintakulujen muutos %		180 %	271 %	-27 %	-20 %	4 %	-3 %	-4 %
Toimintakatteen muutos %		-78 %	-115 %	-290 %	77 %	-1 %	-8 %	5 %

Tukipalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalueelle kuuluu keskitetyt hallintopalvelut, henkilöstö- ja talouspalvelut, viestintä - ,markkinointi- ja tapahtumapalvelut.

Tulosalueeseen kohdistui muutos organisaatiouudistuksessa 1.8.2021, kun kulttuuri- ja tapahtumapalvelut siirtyivät vapaa-aikapalvelujen tulosalueen alta osaksi tukipalveluja. Tulosalueen luvut vuosilta 2020, sekä 2021 on muutettu vertailukelpoisiksi ja vastaamaan uutta rakennetta.

Vuonna 2022 toteutetaan palveluntuottajan vaihdos talous-, sekä henkilöstöhallinnon ulkoistetuissa palveluissa. Palveluntuotanto lakkaa 30.9.2022 nykyisen palveluntuottajan Sarastian kanssa ja 1.10.2022 palvelujen tuottaminen näihin liittyvine järjestelmineen siirtyy Provincia Oy:n vastuulle. Palveluntuottajan vaihdoksesta koituvat exit-, käyttöönotto-, sekä järjestelmäkustannukset vuonna 2022 ovat noin 420 000 euroa. Palveluntuottajan vaihdoksen valmistelutyö sitoo kunnan oman talous- ja henkilöstöpalvelujen resurssia merkittävästi loppuvuodesta 2021 alkaen ja siitä syystä muita näiden tulosityksikköjen hankkeita ja projekteja siirretään toteutettavaksi tuonnempana. Kevan

laskuttama eläkemenoperusteinen maksuosuus kokee muutoksen maakuntaudistuksen myötä. Maksuosuus on jaettu tukipalvelujen ja sosiaali- ja terveystalvelujen tulosalueiden välille, maksussa olevien eläkkeiden suhteessa, jotka ovat kertyneet kunnan palveluksessa olevista henkilöistä ennen vuotta 2005.

Kevan laskuttama eläkemenoperusteinen maksuosuus poistuu vuoden 2023 alussa. Vuonna 2023 tulee voimaan tasausmaksu, joka jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden osuuksiin. Tasausmaksun osuus vuosina 2023 – 2026 on budjetoitu tukipalvelujen tulosalueelle.

Kunta päätti toteuttaa ulkopuolisen palveluntuottajan kanssa erillisen koko kunnan riskikartoituksen, jossa käydään läpi olennaiset kuntaa ja kuntakonsernia koskevat riskit. Riskityö tehdään osittain talousarviovalmistelun yhteydessä vuoden 2021 loppuun mennessä ja sen sitä seurataan jatkossa tulevien osavuosisikatsauksien ja tilinpäätöksen yhteydessä. Riskikartoituksen ohella päivitetään kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet ja ne tuodaan osaksi talousarvion täytäntöönpano-ohjeita.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta, ns. whistleblowing-

direktiivi velvoittaa myös kuntaa perustamaan sisäisen ilmoituskanavan väärinkäytösten ilmoittamista varten. Ilmoituskanava otetaan käyttöön 17.12.2021 mennessä. Ilmoituskanavan avulla voidaan torjua korruptiota ja edistää eettisyyttä. Toisaalta se toimii myös organisaation kehittämisvälineenä.

Tietohallintopalvelujen palveluntuottajanvaihdos Keski-Uudenmaan informaatioteknologiapalvelujen Oy:stä Telia Finland Oy:ksi toteutetaan loppuvuonna 2022. Käyttöönottoa varten Mäntsälän kunta varautuu palkkaamalla vuodelle 2022 hankevastaavan, joka vastaa hankkeen toteutumisesta Mäntsälän kunnan, Hyvinkään ja Keravan kaupunkien osalta. Mäntsälän kunnan osuus hankehenkilön työpanoksesta on 1/3. Palveluntuottajan vaihdokseen liittyvä käyttöönottokustannus muilta osin vuoden 2022 osalta on noin 250 000 euroa.

Hankintatoimen kilpailutusjärjestelmän Cloudian vaihdos toteutetaan vuoden 2022 alusta. Vaihdoxella tavoitellaan sujuvampaa ja yksinkertaisempaa käyttäjäkokemusta, parempaa hankintojen viestintää ja erityisesti yritysten lisääntyvää kiinnostusta hankintoihin. Cloudia on järjestelmä tunnetumpi myös yritysten keskuudessa. Kunnan hankintastrategia tullaan päivittämään kuntastrategian myötä.

Tukipalvelut

1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	203	168	168	237	183	183	183	183
Toimintakulut	-4 832	-4 427	-4 454	-5 126	-4 394	-4 427	-4 455	-4 484
Toimintakate	-4 630	-4 260	-4 287	-4 890	-4 211	-4 244	-4 273	-4 302
Toimintakulujen muutos %		-8 %	-8 %	15 %	-14 %	1 %	1 %	1 %
Toimintakatteen muutos %		-8 %	-7 %	14 %	-14 %	1 %	1 %	1 %

Sosiaali- ja terveystaloudet (KEUSOTE)

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalueella on sosiaali- ja terveystalousten määräraha Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymälle. Tulosalueen kustannuksissa vuoden 2022 määrärahaan on varattu 71 milj. € sosiaali- ja terveydenhoidon kustannuksiin. Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän talousarvioesityksen 70,4 milj. € lisäksi tulosalueelle on tehty varaus vuodelle 2022 koronaviruskriisin kustannuksiin 0,7 milj. €.

Tulosalueelle on lisäksi budjetoitu Kevan eläkemenoperusteisen maksuosuuden sote-toimintoihin kohdistuva osuus.

Tulosalueeseen kohdistui muutos 1.8.2021 organisaatiouudistuksessa. Aiemmin tulosalueelle kirjatut ympäristöterveydenhuollon kustannukset kirjataan uudistuksen myötä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulosalueen alle. Maakuntauudistuksen tullessa voimaan vuoden 2023 alusta, siirtyvät sosiaali- ja terveystoimen tehtävät järjestettäväksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Tulosalueelle ei tästä syystä ole varattu määrärahaa taloussuunnitelman vuosille 2023 – 2026.

Sosiaali- ja terveystaloudet (KEUSOTE)

1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj
Toimintatuotot	63			
Toimintakulut	-67 640	-67 525	-67 576	-71 494
Toimintakate	-67 577	-67 525	-67 576	-71 494
Toimintakulujen muutos %		0 %	0 %	6 %
Toimintakatteen muutos %		0 %	0 %	6 %

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalueelle kuuluu alueellisen pelastustoimen määräraha Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle. Tulosalueen kustannuksissa vuoden 2022 määräraha on huomioitu sopimuskorotuksen

1,4 % vaikutus. (Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen talousarvioesitys 23.3.2021 Maakuntauudistuksen tullessa voimaan vuoden 2023 alusta, siirtyvät pelastustoimen tehtävät järjestettäväksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Tulosalueelle ei tästä syystä ole varattu määrärahaa taloussuunnitelman vuosille 2023 – 2026.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj
Toimintatuotot				
Toimintakulut	-2 070	-1 878	-1 890	-1 916
Toimintakate	-2 070	-1 878	-1 890	-1 916
Toimintakulujen muutos %		-9 %	-9 %	1 %
Toimintakatteen muutos %		-9 %	-9 %	1 %

Keski-uudenmaan ympäristökeskus

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalueelle kirjataan ympäristötoimen määräraha Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle. Tulosalueen kustannuksissa vuoden 2022 määrärahassa on huomioitu sopimuskorotuksen 6,9 % vaikutus. (Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen talousarvioluonnos 2022 27.5.2021) Tulosalueeseen kohdistui muutos 1.8.2021 organisaatiouudistuksessa. Aiemmin sosiaali- ja terveyspalvelujen tulosalueelle kirjatut ympäristöterveydenhuollon kustannukset

kirjataan uudistuksen myötä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulosalueen alle.

Talousarviossa varaudutaan järvien kunnostushanke -projektiin vuosille 2022 ja 2023 (Kilpijärven kunnostus, Kilpijärven pohjoisosan valuma-alueen kunnostussuunnitelma sekä Isojärven läntisen valuma-alueen kunnostussuunnitelma). Projektissa tavoitellaan Kilpijärven ja Isojärven virkistyskäytön lisääntymistä parantamalla järvien vedenlaatua. Kunnostushankkeita vetää Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, mutta hallinnollisesti ne ovat Mäntsälän kunnan hankkeita. Kunnostushankkeille tullaan hakemaan vesistökuunnostuksien avustuksia.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot				29	14			
Toimintakulut	-158	-475	-475	-560	-542	-523	-533	-543
Toimintakate	-158	-475	-475	-531	-528	-523	-533	-543
Toimintakulujen muutos %		201 %	201 %	18 %	-3 %	-4 %	2 %	2 %
Toimintakatteen muutos %		201 %	201 %	12 %	-1 %	-1 %	2 %	2 %

Tarkastuslautakunta

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

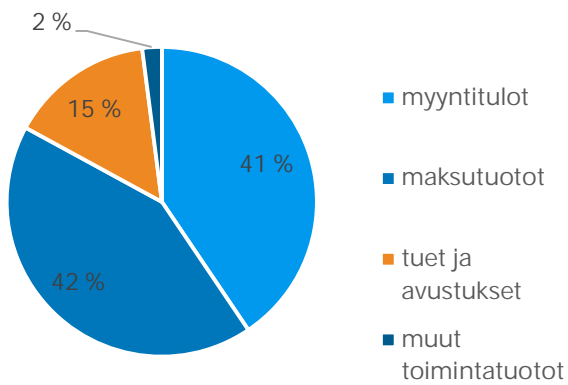
Tarkastuslautakunta vastaa lakisääteisenä toimielimenä kunnan talouden ja toiminnan arvioinnista. Tulosalue sisältää määrärahan tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toimintakuluihin. Tilintarkastusyhtiönä toimii BDO Oy.

Tarkastustoimi

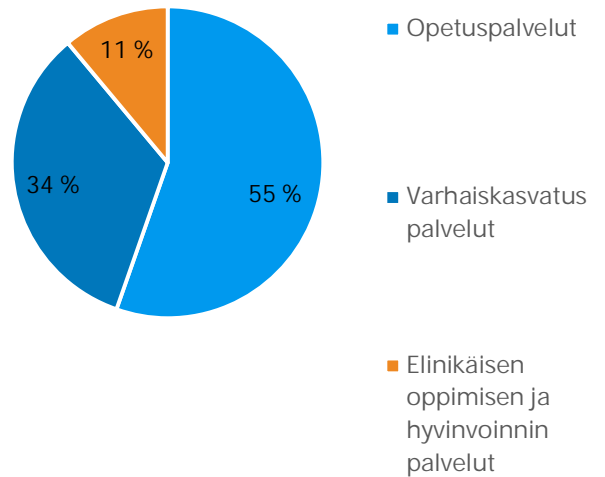
1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-38	-31	-31	-30	-30	-30	-30	-30
Toimintakate	-38	-31	-31	-30	-30	-30	-30	-30
Toimintakulujen muutos %		-20 %	-20 %	-2 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Toimintakatteen muutos %		-20 %	-20 %	-2 %	0 %	0 %	0 %	0 %

6.2 Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

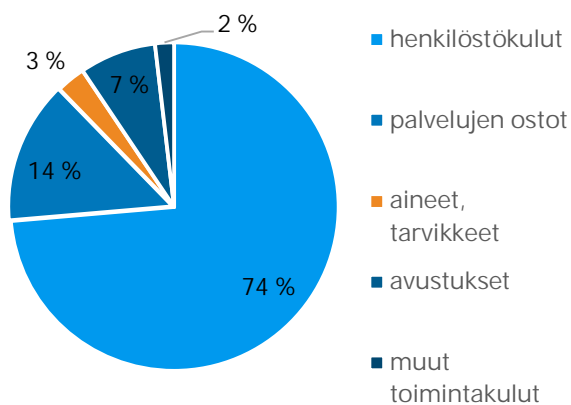
Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintatuotot tiliryhmittäin % (ulkoinen)

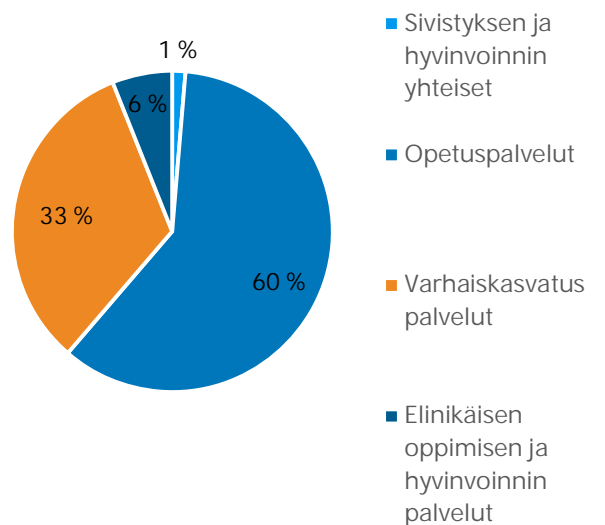
Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintatuotot tulosalueittain % (ulkoinen)

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintakulut tiliryhmittäin % (ulkoinen)

Sivistys ja hyvinvointipalvelujen toimintakulut tulosalueittain % (ulkoinen)

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella toimii kaksi lautakuntaa. Sivistyslautakunta ohjaa palvelutuotannossa varhaiskasvatus-, opetus- ja elinikäisen oppimisen palveluita. Hyvinvointilautakunta ohjaa palvelutuotannossa nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella edistetään tasa-arvoisesti kuntalaisten varhaiskasvatusta, opetusta, sivistystä, osaamista, vapaa-aikaa ja hyvinvointia. Tuotamme asiakaslähtöisesti,

taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja turvallisessa toimintaympäristössä.

Palvelualueen kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet on johdettu kunnan hyvinvointisuunnitelmasta. Keskeisimmät tavoitteet ovat turvallinen arki kaikille, digiosaamisen vahvistaminen, kaikenikäisten liikkumisen lisääminen ja lasten ja nuoren syrjäytymisen ennakointi ja osallisuuden vahvistaminen.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

1000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	3 319	3 044	3 461	3 673	3 691	3 717	3 743	3 805
Myyntituotot	1 332	1 166	1 216	1 489	1 512	1 547	1 554	1 591
Maksutuotot	1 425	1 529	1 519	1 557	1 596	1 601	1 624	1 649
Tuet ja avustukset	495	273	673	553	509	493	489	489
Muut toimintatuotot	68	77	54	74	75	76	76	77
Valmistus omaan käyttöön								
Toimintakulut	-51 106	-52 921	-53 383	-53 264	-53 368	-53 902	-54 504	-55 290
Henkilöstökulut	-25 324	-25 583	-25 845	-26 634	-26 590	-26 895	-27 274	-27 853
Palvelujen ostot	-9 280	-9 885	-10 085	-10 234	-10 230	-10 378	-10 524	-10 634
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-790	-970	-970	-1 023	-1 082	-1 097	-1 112	-1 126
Avustukset	-2 648	-2 785	-2 785	-2 753	-2 786	-2 818	-2 868	-2 927
Muut toimintakulut	-13 064	-13 697	-13 697	-12 620	-12 681	-12 715	-12 727	-12 750
Toimintakate	-47 786	-49 876	-49 921	-49 590	-49 677	-50 186	-50 761	-51 484
Vuosikate	-47 786	-49 876	-49 921	-49 590	-49 677	-50 186	-50 761	-51 484
Poistot ja arvonalentumiset	-696	-686	-686	-897	-547	-425	-68	-20
Suunnitelman mukaiset poistot	-696	-686	-686	-897	-547	-425	-68	-20
Tillikauden tulos	-48 483	-50 562	-50 607	-50 487	-50 224	-50 610	-50 829	-51 504
Tillikauden ylijäämä/alljäämä	-48 483	-50 562	-50 607	-50 487	-50 224	-50 610	-50 829	-51 504
Vyörytyserät	-2 853	-2 879	-2 879	-2 752	-2 752	-2 752	-2 752	-2 752
Vyörytystuotot	4 708							
Vyörytyskulut	-7 561	-2 879	-2 879	-2 752	-2 752	-2 752	-2 752	-2 752
Kustannuslaskennalliset erät								
Yli/allj. vyörytyser. jälkeen	-51 335	-53 441	-53 486	-53 239	-52 976	-53 363	-53 582	-54 257
Toimintakulujen muutos %		4 %	4 %	0 %	0 %	1 %	1 %	1 %
Toimintakatteen muutos %		4 %	4 %	-1 %	0 %	1 %	1 %	1 %

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteisten palveluiden keskeinen tehtävä on tuottaa koko palvelualueen yhteisiä hallintopalveluja ja toimia sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan tukena heidän työskentelyssään. Lisäksi palvelualueelle kuuluu lasten ja nuorten taiteen perusopetuksessa musiikkiopistopalveluiden osto ja ohjaus.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteisten ja toimintaan suunnitelmakaudella vaikuttaa Mäntsälä 2026 ohjelman mukainen talouspalveluiden keskittäminen konsernipalveluiden tukipalveluiden tulosalueelle. Tämä muutos viedään loppuun vuoden 2022 aikana ja sen tavoitteena on kehittää elinvoima ja teknisten palvelualueen sekä talousyksikön kanssa palvelualueita tukeva työskentelymalli talouden hallintaan ja hoitoon.

Kunnan lapsimäärän väheneminen vaikuttaa kuntapalveluiden ja talouden suunnitteluun. Lapsimäärän pienenemisen vaikutukset tulevat olemaan merkittäviä ja mahdolliset sopeuttamistoimet huomattavia suunnitelmakaudella. Korona-virus lisää epävarmuutta sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen palvelutehtäviin, niiden suunnitteluun, järjestämiseen sekä talouteen suunnitelmakaudelle.

Varhaiskasvatusmaksujen pienentäminen voi vaikuttaa asiakasmaksutuottojen kertymiseen. Varhaiskasvatukseen ennakoitu lakimuutos kolmiportaisesta tuesta toteutuessaan tuo paineen henkilökuntamäärän kasvuun suunnitelmakaudella. Jos valtakunnallinen perhevapaaudistus etenee, sillä on myös vaikutusta varhaiskasvatukseen. Vaikutukset näkyvät todennäköisesti varhaiskasvatuspaikkojen käytössä niin, että varhaiskasvatuspaikat eivät ole optimaalisesti

käytössä ja mahdollisesti myös asiakasmaksulakiin suunniteltujen muutosten kautta varhaiskasvatusmaksujen kertymiseen.

Toisen asteen maksuttomuus nostaa lukion toimintakuluja suunnitelmakaudella, mutta uudistuksen kustannukset on luvattu korvata kunnille yleisen valtionosuuden kasvattamisella. Ammatillisen koulutuksen osalta vaikutus kohdistuu kuntaan välillisesti koulutuskuntayhtymän sopimuksen kautta. Oppivelvollisuuden toteuttamisen viimeinen vaihe alkaa vuonna 2022, kun otetaan käyttöön tutkintoon valmistava koulutus (TUVA), jota valmistellaan yhdessä Keudan kanssa niin, että Keuda toimii tulevaisuudessa TUVA-koulutuksessa koulutuksen järjestäjänä usean kunnan alueella.

Vuoden 2022 aikana valmistellaan hyvinvointialueita ja se vaikuttaa myös merkittävästi koko kuntaan ja sivistys- ja hyvinvointipalvelualueeseen. Suorana vaikutuksena on oppilas- ja opiskelijahuoltopalveluiden siirtyminen vuoden 2023 alusta alkaen hyvinvointialueiden vastuulle. Myös kunnan ja hyvinvointialueen yhdessä tekemän ennaltaehkäisevän työn rakenne muuttuu, kun kuntien rahoitusvastuut sosiaali- ja terveyspalveluihin loppuvat ja sitä myötä kunnan vaikutusmahdollisuudet kapenevat.

Palvelualueen riskien hallintaan vaikuttavat merkittävästi valtion päätökset, joiden kautta toimintaan kohdistuvat muutokset tuovat yleensä kuntiin lisävelvoitteita ja sitä kautta myös todennäköisesti taloudellisia haasteita. Palvelualueella on haasteena erityisesti varhaiskasvatuksessa pätevän henkilöstön saatavuus. Tätä riskiä tulee hallita yhdessä henkilöstöhallinnon kanssa. Myös Covid19-pandemian jatkuminen tuo haasteita palvelualueelle lyhytaikaisten sijaisten saantiin. Hyvinvointialueen muodostumiseen liittyviä riskejä ovat oppilas- ja opiskelijahuollon pätevän

henkilöstön rekrytoinnissa onnistuminen ja tämän henkilöstön siirtyminen hyvinvointialueelle. Toisena riskinä on kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön rakenteiden jatkuvuus ja erityisesti

ennaltaehkäisevän terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön rakenteiden turvaaminen ja jatkuvuus.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset

1000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-556	-664	-614	-583	-598	-606	-616	-626
Toimintakate	-556	-664	-614	-583	-598	-606	-616	-626
Toimintakulujen muutos %		19 %	10 %	-5 %	2 %	1 %	2 %	2 %
Toimintakatteen muutos %		19 %	10 %	-5 %	2 %	1 %	2 %	2 %

Opetuspalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Opetuspalvelut tarjoavat laadukasta perus- ja lukio-opetusta kasvun, hyvinvoinnin ja elinikäisen oppimisen kyvyn edistämiseksi. Oppimisen, opetuksen ja oppilaitosten toimintaa ohjaa jatkuvan kehittymisen tavoite.

Vuoden 2022 toiminnan painopisteinä ovat lakimuutoksiin vastaaminen, kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemisen ja siihen puuttumisen toimenpideohjelman mukainen toiminta sekä toimintakulttuuria ohjaavana painopistealueena osallisuus ja demokraattinen toiminta.

Lakimuutokset

Valtakunnallinen sote-uudistus tulee rakentamaan Keski-Uudellemaalle uuden hallinnollisen rakenteen – Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen 1.1.2023 lukien. Uuden hyvinvointialueen valmistelua varten nykyinen yhtymähallitus on asettanut väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE), joka vastaa tulevan hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisestä aluevaltuuston toimikauden alkuun asti vuoden 2022 kevääseen. Valmistelussa olevan

muutoksen myötä koulukuraattori- ja psykologipalvelut siirtyisivät opetuspalveluiden henkilöstöstä hyvinvointialueelle.

Samanaikaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö on lähettänyt lausuntokierrokselle hallituksen esitysluonnoksen oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös kuraattori- ja psykologipalveluiden sitovista henkilöstömitoituksista ja samalla kuraattorin kelpoisuusehtoa koskevaa säännöstä täsmennettäisiin.

Oppivelvollisuuden laajennus tulee voimaan ikäluokka kerrallaan 1.8.2021 lukien (hakeutumiselvoite 1.1.2021 lukien). Tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon. Oppivelvollisuuden laajentamista koskevan lakimuutoksen myötä asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu on kasvanut, joka asettaa painetta yhden opinto-ohjaajavakanssin lisäämiselle. Toisen asteen opinnoista on tullut maksutonta laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille, jonka mukainen muutos lisää menoja vuodelle 2022 (2021 ½ ikäluokka; 2022 1 ½ ikäluokkaa). Muutoksen myötä perusopetuksen lisäopetus (ns. 10 lk) ja lukioon valmentava koulutus (Luva) poistuvat ja tilalle tulee tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (Tuva) 1.8.2022 lukien.

Hepolan koulussa on käynnistetty 11.8.2021 lukien Vammaislain erityishuolto-ohjelman mukaista aamu- ja iltapäivähoidon palvelua Keusoten palvelusopimukseen perustuen. Kesäajan hoito toteutetaan ensimmäistä kertaa vuonna 2022.

Covid19 pandemiasta johtuvat mahdolliset lakimuutokset ja epidemiatilanne saattaa vaikuttaa toiminnan järjestämiseen suunnitelmakauden aikana.

Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi

Vahvistamme oppilaiden osallisuutta koulun toiminnassa ja sen kehittämisessä. Kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma vahvistaa koulukohtaisten toimenpiteiden toteuttamista ja seuranta. Toimenpiteitä rakennetaan yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä ja koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan etu tuen antamiseksi välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen opetusryhmään tai kouluun. Henkilöstön riittävä määrä suhteessa palvelutarpeeseen turvataan. Ehnroosin uusi koulurakennus otetaan käyttöön 1.8.2022 lukien. Rakennuksessa sijaitsee myös Myllymäen koulun ruokala sekä henkilöstön, johdon ja oppilashuollon tilat. Suunnitteilla on, että Ehnroosin ja Myllymäen koulut muodostavat 1.8.2022 lukien toiminnallisesti ja hallinnollisesti yhtenäisen peruskoulun vastaavalla johtamisjärjestelyllä kuin Riihenmäen yhtenäiskoulu.

Hankkeet

Opetuspalveluissa on useita hankkeita, jotka ovat käynnistyneet vuonna 2021 ja ne jatkuvat vuonna 2022. Hankkeiden omarahoitusosuudet sisältyvät vuoden 2022 talousarvioon. Merkittävimmät hankkeet ovat koulutuksellinen tasa-arvo-hanke, Koulun kerhotoiminta, harrastamisen Mäntsälän malli ja sitouttavan koulu yhteistyön hanke.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuva kunnan ohjaus- ja valvontavastuu kasvaa vuonna 2022 toisen ikäluokan myötä. Koronasta aiheutunut oppimisen ja kasvun tuki lisää sekä opetushenkilöstön että oppilashuoltohenkilöstön osalta palvelutarvetta. Luokkamuotoisen erityisopetuksen palvelutarve saattaa kasvaa. Opettajien sijaisten saatavuuden vaikeudet lisäävät riskiä palvelutuotannolle. Vaikeutuessaan sijaisten saatavuus heikentää myös henkilöstön hyvinvointia. Koulupsykologien saatavuuden haasteet lisäävät painetta ostopalvelujen hankinnalle. Koulukuraattoreita koskevan valtakunnallisen mitoitusmuutoksen toteutumiseen on varauduttu hakemalla hankerahoitusta. Hyvinvointialueiden valmistelussa tulee turvata oppilaiden ja perheiden kohtaaman palvelun perustuminen palvelutarpeeseen.

Opetuspalvelut

1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	1 753	1 472	1 922	2 033	2 045	2 068	2 073	2 109
Toimintakulut	-31 891	-33 346	-33 846	-33 478	-33 239	-33 609	-34 032	-34 579
Toimintakate	-30 138	-31 873	-31 923	-31 445	-31 193	-31 542	-31 959	-32 470
Toimintakulujen muutos %		5 %	6 %	-1 %	-1 %	1 %	1 %	2 %
Toimintakatteen muutos %		6 %	6 %	-1 %	-1 %	1 %	1 %	2 %

Varhaiskasvatuspalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteuttavat lapsen huoltajien ja kasvuympäristön muiden toimijoiden kanssa lapsen hoidon, tukevat pedagogisesti lapsen kasvua sekä edistävät lapsen kehityksen ja oppimisen edellytyksiä. Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutuvat henkilöstön, lasten, huoltajien ja ympäristön vuorovaikutuksessa, jossa kasvatus, opetus ja hoito muodostavat eheän kokonaisuuden.

Painopisteenä varhaiskasvatuksessa toimintakautena 2021-2022 on osallisuus ja vaikuttaminen.

Lakimuutokset:

Vuonna 2022 varhaiskasvatukseen ja esiopetuksen toteutumiseen vaikuttavat monet lakimuutokset. Asiakasmaksulain muutoksesta huolimatta varhaiskasvatuksen maksutuottojen on arvioitu pysyvän samana kuin vuonna 2021 mm. lapsimäärän lisääntymisen vuoksi. Varhaiskasvatustlain täsmennys henkilöstön mitoittamiseen liittyen vaikuttaa siten, että suhdeluvuista ei voida poiketa henkilöstöstä johtuvista syistä. Henkilöstömitoitukseen liittyvä lakimuutos lisää todennäköisesti sijaiskustannuksia. Lisäksi henkilöstöllä on ilmoitusvelvollisuus epäkohdasta tai mahdollisesta epäkohdan uhasta lapsen varhaiskasvatuksen toteutumisessa.

Varhaiskasvatustalakiin on todennäköisesti tulossa täsmennyksiä lapsen tukeen liittyen. Laissa ehdotetaan säädettäväksi lapsen oikeudesta varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen, annettavasta tuesta ja tuen toteutuksesta sekä tuen tarpeen arvioinnista sekä erityisen tuen päätöksen antamisesta. Varhaiskasvatuksessa annettava tuki vahvistuisi lapsen yksilöllisen tuen tarpeen mukaan. Tukea ehdotetaan vahvistettavaksi esi- ja perusopetuksen mukaisesti kolmiportaisesti (yleinen – tehostettu - erityinen tuki). Tukea toteutettaisiin inklusiivisesti.

Lapsen tukeen liittyvät lakimuutokset aiheuttavat painetta lisätä tuen toteutumiseen tarvittavan henkilöstön määrää.

Mahdollisella perhevapaaudistuksella on myös vaikutuksia varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja asiakasmaksuihin. Valmisteilla olevan perhevapaaudistuksen mukaan oikeus varhaiskasvatukseen alkaisi sen kuukauden alussa, kun lapsi täyttää 9kk ja kestäisi siihen asti, kunnes lapsi täyttää 2-vuotta.

Perhevapaaudistus saattaa vaikuttaa siihen, varhaiskasvatuspaikat eivät ole optimaalisesti käytössä sen vuoksi, että lapsi voi olla samanaikaisesti sekä varhaiskasvatuksessa ja kotihoidossa. Asiakasmaksulakia on suunniteltu muutettavan siten, että ennalta ilmoitetut vanhempainrahapäivien käyttämisestä johtuvat poissaolot olisivat maksuttomia. Muutoksesta johtuen varhaiskasvatusmaksuista saadut tulot voivat vähentyä.

Toiminnalliset muutokset:

Uuden Amandan päiväkodin rakentaminen etenee. Päiväkodin valmistuttua 1.8.2023 uuteen päiväkotiin on suunniteltu, että sinne siirtyisivät Onnilanrinteen, Mustamäen ja Taikametsän päiväkodit sekä Pilvikirsikan ryhmäperhepäivähoitokoti.

Koronaan varautumisesta painopiste suuntautuu kohti Opetushallituksen ohjeiden mukaista suunnitelmaa koronasta palautumiseen. Korona palautumissuunnitelma tehdään vuonna 2021 ja toteutetaan vuonna 2022. Varhaiskasvatus ja esiopetusikäisten lasten kohdalla koronasta palautumisen suunnittelussa on tärkeää mm. ylläpitää tulevaisuususkoa.

Yhdeksi liikkuvan perhekeskuksen perheiden kohtauspaikaksi Mäntsälässä on nimetty Metsätontun päiväkotikoti. Päiväkodissa järjestetään avointa toimintaa lapsille ja huoltajille sekä kunnan alle kouluikäisten lasten kerhotoimintaa. Toimintaa järjestään jatkossa enemmän yhteistyössä mm seurakunnan, keusoten ja eri järjestöjen kanssa.

Vaikuttamistoimielimistä lapsi ja perheasiainneuvosto toimii varhaiskasvatuksen ohjauksessa.

Varhaiskasvatuksen opettajien, konsultoivien varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja päiväkodin johtajien työehtosopimusehtojen muutokseen liittyvää siirtoa KVTES:sta OVTES:iin valmistellaan vuoden 2022 aikana.

Esiopetuksen järjestämisvastuun siirtyminen varhaiskasvatukseen on lisännyt lapsimäärää varhaiskasvatuksen palvelualueella, koska suurin osa esioppilaista on esiopetuksessa päiväkodeissa. Siirrosta johtuen varhaiskasvatuksen lapsimäärä ja henkilöstömenot kasvavat todennäköisesti myös vuonna 2022.

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden päivitys on tulossa vuonna 2022, jonka pohjalta päivitetään paikallinen Mäntsälän kunnan varhaiskasvatussuunnitelma.

Hankkeet:

Varhaiskasvatuksessa jatkuvat tasa-arvohanke ja kaikille yhteinen varhaiskasvatus -hanke.

Hankkeiden omarahoitusosuudet sisältyvät vuoden 2022 talousarvioon

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Riskeinä tavoitteiden saavuttamisessa on henkilöstömäärärahojen riittävyys. Asiakasmäärä kasvaakin enemmän ja äkillisemmin mm. muuttoliikkeen myötä kuin on arvioitu.

Haasteena on kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuus varsinkin varhaiskasvatuksen opettajien osalta. Myös varhaiskasvatukseen tarvittavien sijaisten saatavuus on hankaloitunut. Jos tarvittavien sijaisten saatavuuden haasteet jatkuvat, tulee harkita vakituisten sijaisten lisäämistä. Oppilashuollon henkilöstön saatavuuden haasteellisuuden vuoksi riskinä on, että oppilashuollon resurssit eivät riitä esiopetukseen.

Asiakasmaksulain vaikutukset tuloihin on arvioitu alkusyksyn toteuman perusteella. Maksutuotot saattavat vähentyä odotettua enemmän myös mahdollisen perhevapaaudistuksen myötä. Maksukertymän vähenemä on luvattu kompensoida kunnille yhteisöveron muutoksena, mutta tästä ei ole vielä tarkempaa tietoa.

Varhaiskasvatuspalvelut

1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	1 210	1 181	1 181	1 234	1 272	1 271	1 287	1 308
Toimintakulut	-15 466	-15 528	-15 528	-15 875	-16 231	-16 362	-16 509	-16 702
Toimintakate	-14 256	-14 348	-14 348	-14 641	-14 959	-15 092	-15 222	-15 395
Toimintakulujen muutos %		0 %	0 %	2 %	2 %	1 %	1 %	1 %
Toimintakatteen muutos %		1 %	1 %	2 %	2 %	1 %	1 %	1 %

Elinikäinen oppiminen

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelualue edistää ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä matalankynnyksen opisto-,

kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalveluita. Monipuoliset hyvinvointia edistävät palvelut toteutetaan asiakaslähtöisesti vastaamaan kuntalaisten tarpeita. Laadukkaat hyvinvointia edistävät palvelut ovat kunnan vetovoimatekijä.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelualue toiminta suuntautuu kaikkiin kuntalaisiin. Palvelualueella kiinnitetään erityistä huomiota vuonna 2022 matalan kynnyksen digiopetuksen kehittämiseen, käynnistetään kirjaston kotipalvelutoiminnan aloittamisen selvittäminen, Kirkes- ja Ratamo-kirjastokimppojen yhteistyön syventämisen selvittäminen aloitetaan (yhteishanke AVI), kirjaston tieto- ja automaatiojärjestelmien päivittäminen alkaa, liikunta- ja elintapaneuvonnan lisätään, nuorisopalvelujen ja koulunuorisotyön yhteistyömenetelmiä kehitetään ja yhdistysten, -järjestöjen,- seurojen ja kunnan välistä yhteistyötä kehitetään.

Hankkeet

1) Liikkuen luonnossa läpi elämän

Liikunta- ja elintapaneuvonta & ohjattua matalan kynnyksen toimintaa ulkona. Toiminta suunnattu kaikenikäisille, joka palvelee samalla yksilöllisiä tarpeita. Mahdollistetaan kaikille avoimia ja ilmaisia ulkoliikuntamuotoja, mm. puistojumput, rappustreenit ja yksilöllinen liikuntaneuvonta. Tapahtumat, joissa ihmiset pääsevät tutustumaan erilaisiin liikuntamuotoihin ja alueellisiin palveluihin. Toiminnalla halutaan aktivoida kaikkia kuntalaisia eri ikäryhmiin tai sukupuoleen katsomatta, sekä luoda erilaisia sidos-/tukiryhmiä, jonka kanssa liikunnan harrastaminen on mukavaa ja muodostaa erilaisia tottumuksia ihmisten arkeen. Sis. perheliikunta, päihde- ja mielenterveyskuntoutujat, lapset (koulu- ja päiväkotiryhmät) ja ikäihmiset.

2) Etsivän nuorisotyön hanke

Mäntsälän Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa ja auttaa alle 29-vuotiaita nuoria heidän tarvitsemien palvelujen ja muun tuen piiriin. Etsivä työ on nuoren rinnalla kulkevaa ja perustuu vapaaehtoisuuteen. Etsivä nuorisotyö on tuottamassa ja kehittämässä Ohjaamotoimintaa sekä tekee tiivistä yhteistyötä nuorten palveluverkoston kanssa. Etsivä työ toteuttaa aikalaisätoimintaa kutsunnoissa.

3) Nuorten työpajatoiminta

Mäntsälän Starttivalmennus on nuorten tarpeesta kehitetty toimintamalli, jossa yksittäiset toimenpiteet muodostavat palvelukokonaisuuden. Tavoitteena on laadukas toimintamalli, jolla tuetaan ja ohjataan työn ja koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria. Mäntsälän nuorisopalvelut haluaa jatkossakin turvata heikossa asemassa olevien nuorten palveluja ja vähentää syrjäytymiskehitystä. Nuoren omista lähtökohdista sekä voimavaroista riippuen tarjolla on erilaisia palveluja, joissa työmuodot ja tukitoimet vaihtelevat nuoren tarpeiden mukaisesti. Koko Starttivalmennuksen toiminta-ajatus lähtee siitä, että nuori on keskiössä ja hänelle löytyy sopiva palvelu

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Liikkumisen lisäämiseen ja syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn tulisi kohdentaa-resursseja.

Jos seuratoiminta ei palaudu ennalleen koronan jälkeen, se voi vaikuttaa liikuntapalveluiden tuloihin, jos salien käyttöaste laskee.

Koronan jälkeinen aika tulee olemaan opistolle haastavaa, koska opiskelijoiden saaminen uudestaan kursseille ei ole näytä olevan itsestään selvää. Opiskelijamäärien vähentyessä kurssimaksuista saadut tulot vähenevät ja tämä mahdollisesti vaikuttaa suoraan kansalaisopiston taloudelliseen tilanteeseen.

Kirjaston osalta tunnistettu pysyvä toiminnan kehittämiseen vaikuttava tekijä on liian pieni ja toiminnan kannalta haastava kirjastotila, joka vaikuttaa merkittävästi aineistokokoelman ja palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen. Toinen pysyvä haaste palvelujen kehittämisessä on henkilökunnan määrä, joka on kunnan asukaslukuun nähden liian vähäinen. Korona on vaikuttanut kirjaston lainaus- ja lainaajamääriin merkittävästi ja jäänyt vuoden 2019 tasolle. Tämän johdosta palvelujen käytön kasvamisen kehitykseen pääseminen tulee viemään aikaa

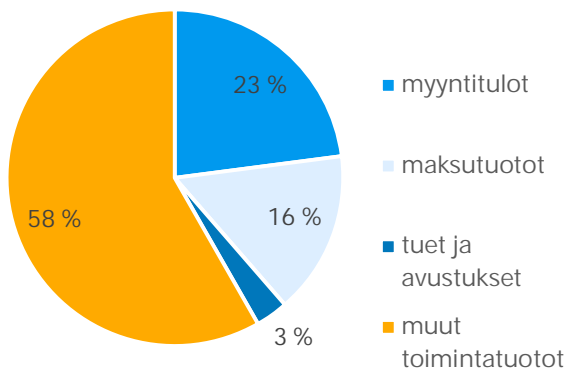
Elinikäisen oppimisen ja
hyvinvoinnin palvelut

<i>1 000 €</i>	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	356	391	358	407	374	379	384	389
Toimintakulut	-3 192	-3 382	-3 394	-3 328	-3 301	-3 325	-3 348	-3 383
Toimintakate	-2 836	-2 991	-3 036	-2 921	-2 927	-2 946	-2 964	-2 994
Toimintakulujen muutos %		6 %	6 %	-2 %	-1 %	1 %	1 %	1 %
Toimintakatteen muutos %		5 %	7 %	-4 %	0 %	1 %	1 %	1 %

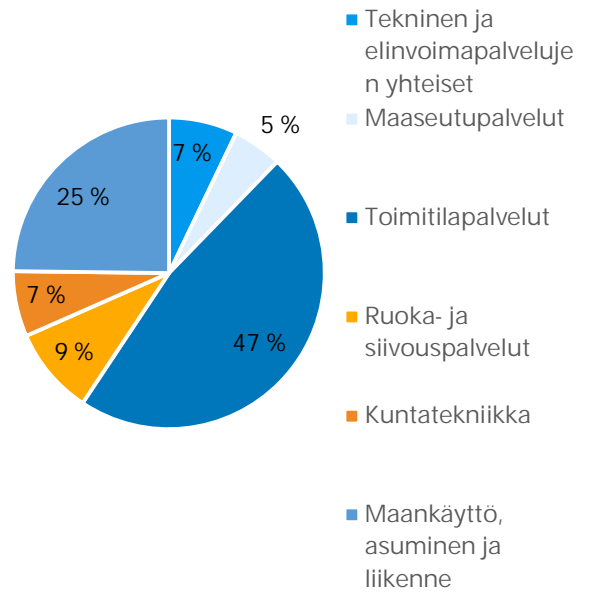
Palvelualueen suorite- ja tunnuslukutaulukko löytyy liitteestä 11.1.

6.3 Tekninen ja elinvoimapalvelut

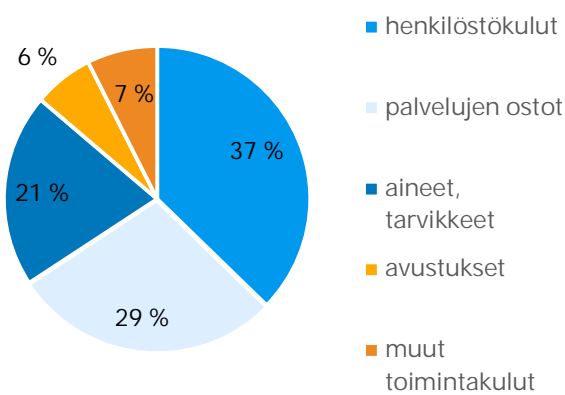
Tekninen ja elinvoimapalvelujen toimintatuotot tiliryhmittäin % (ulkoinen)

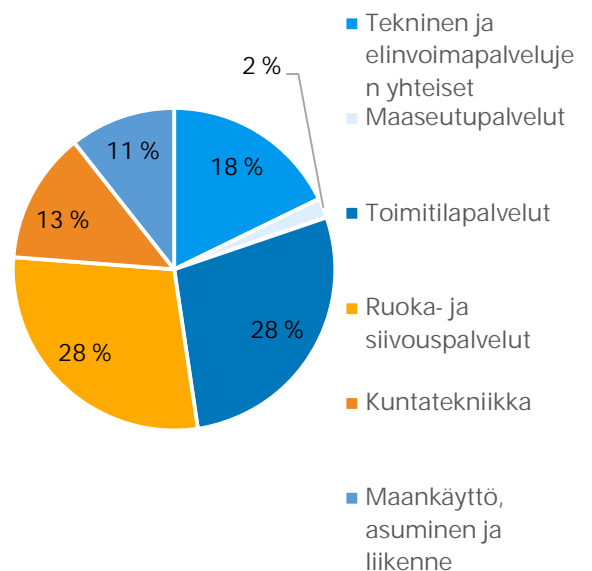
Tekninen ja elinvoimapalvelujen toimintatuotot tulosalueittain % (ulkoinen)

Tekninen ja elinvoimapalvelujen toimintakulut tiliryhmittäin % (ulkoinen)

Tekninen ja elinvoimapalvelujen toimintakulut tulosalueittain % (ulkoinen)

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Tekninen ja Elinvoimapalvelut palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa toimivat ja tarkoituksen mukaiset yhdyskunta-, tekniset, kuntakehitys-, maaseutupalvelut sekä työllisyys ja kotouttamispalvelut kuntalaisille huomioiden talous, turvallisuus ja ympäristö. Vahvistamme asiakaslähtöisyyttä ja kuntalaisten hyvinvointia

edistämällä ja tukemalla asukkaiden osallistumista.

1.8.2021 aloittaneella uudella organisaatiolla pyritään lisäämään kunnan sisäistä synergiaa ja parantamaan asiakaspalvelua.

Palvelualueen investointi- ja käyttötaloussuunnitelmissa on huomioitu kunnanvaltuuston 24.8.2020 §48 päätökset koskien Mäntsälä 2026 - toimenpideohjelmaa.

Tekninen ja elinvoimapalvelut

1000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	24 851	25 434	25 618	24 445	24 246	24 365	24 279	24 315
Myyntituotot	5 451	5 195	5 195	5 143	4 968	4 975	4 978	4 979
Maksutuotot	347	634	634	853	602	664	664	664
Tuet ja avustukset	207	254	254	171	171	171	31	31
Muut toimintatuotot	18 846	19 351	19 536	18 278	18 505	18 555	18 607	18 641
Valmistus omaan käyttöön	86							
Toimintakulut	-18 473	-20 332	-20 583	-20 464	-20 783	-20 846	-20 982	-21 682
Henkilöstökulut	-5 457	-6 959	-6 959	-7 115	-7 118	-7 153	-7 216	-7 267
Palvelujen ostot	-6 175	-6 158	-6 225	-5 500	-5 511	-5 561	-5 612	-6 265
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 524	-3 948	-3 948	-3 912	-4 025	-4 049	-4 079	-4 066
Avustukset	-1 085	-964	-964	-1 213	-1 283	-1 263	-1 263	-1 263
Muut toimintakulut	-2 232	-2 302	-2 487	-2 724	-2 846	-2 821	-2 812	-2 822
Toimintakate	6 464	5 102	5 035	3 981	3 463	3 519	3 297	2 632
Vuosikate	6 464	5 102	5 035	3 981	3 463	3 519	3 297	2 632
Poistot ja arvonalentumiset	-12 201	-7 778	-7 778	-7 747	-8 622	-9 297	-10 227	-10 496
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 201	-7 778	-7 778	-7 747	-8 622	-9 297	-10 227	-10 496
Tillikauden tulos	-5 737	-2 676	-2 743	-3 766	-5 159	-5 778	-6 930	-7 863
Tillikauden ylijäämä/alljäämä	-5 737	-2 676	-2 743	-3 766	-5 159	-5 778	-6 930	-7 863
Vyörytyserät	-900	-847	-847	-1 880	-1 880	-1 880	-1 880	-1 880
Vyörytystuotot	1 263							
Vyörytyskulut	-2 164	-847	-847	-1 880	-1 880	-1 880	-1 880	-1 880
Kustannuslaskennalliset erät	-6 061	-6 045	-6 045	-5 982	-5 982	-5 982	-5 982	-5 982
Yli/allj. vyörytyser. jälkeen	-12 698	-9 568	-9 635	-11 628	-13 021	-13 640	-14 792	-15 725
Toimintakulujen muutos %		10 %	11 %	-1 %	1 %	0 %	1 %	3 %
Toimintakatteen muutos %		-21 %	-22 %	-21 %	-10 %	2 %	-6 %	-20 %

Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalue tuottaa tekninen ja elinvoimalautakunnan tarvitsemat palvelut hankkeiden valmistelussa ja toimeenpanossa. Tulosalue huolehtii päätösvalmistelusta ja niiden toimeenpanosta ja tiedottamisesta, suunnittelu- ja rakennuttamispalveluista, sisäisen valvonnan tehtävistä, hallinto- ja toimistopalveluista, asiakaspalveluista ja arkistoinnista. Painopisteenä on kehittää ja luoda koko palvelualueen yhteisiä prosesseja.

Organisaatiomuutoksen myötä 1.8.2021 alkaen työllisyys ja kotouttamisyksikkö siirtyi tulosalueelle palvelualuejohtajan alaisuuteen. Samassa yhteydessä talousarviovuoden 2022 laskenta- ja kustannuspaikkoja kohdistettiin vastaavasti. Tulosalue sisältää kunnan maksuosuuden kunnan elinkeino- ja markkinointipalvelujen hoitamisesta Mäntsälän Yrityskehitys Oy:ssä.

Talouden ohjausta palvelualueilta keskitetään entisestään hallinnon controller-vetoiseksi vuodesta 2022 alkaen.

Talous- ja hallintopäällikön viran muuttuessa 1.1.2022 alkaen hallinto- ja kehityspäällikön viraksi, on tarkoituksena laajentaa osa koko kunnan kehitysprojektien hallinnoinnista palvelualueelta johdettavaksi.

Suomen hallituksen linjaus siirtää TE-palvelut paikallistasolle, eli kunnille vuoden 2024 aikana, tulee vaikuttamaan merkittävästä työllisyyspalveluiden kehitystarpeeseen. Siirron lainsäädöllinen valmistelu käynnistyy v. 2022 aikana.

Taloudelliset riskit; talonrakennuksen korjausrakentamiseen liittyvät epävarmuustekijät laajoista ennakkoselvityksistä huolimatta sekä rakennuskustannusten nousu.

Aikataululliset riskit; Talonrakennushankkeiden yhtäaikainen määrä ja aikataulullisesti toisistaan riippuvaiset hankkeet, kuten Hepolan ja Myllymäen kouluhankkeet. Riskiä voidaan vähentää takaamalla riittävät resurssit hankkeiden läpiviemiseen sekä johdonmukainen päätöksenteko.

Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset

1000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	375	286	286	390	306	306	166	166
Toimintakulut	-2 898	-2 992	-3 177	-3 342	-3 328	-3 322	-3 356	-3 342
Toimintakate	-2 523	-2 706	-2 891	-2 952	-3 022	-3 016	-3 190	-3 176
Toimintakulujen muutos %		3 %	10 %	5 %	0 %	0 %	1 %	0 %
Toimintakatteen muutos %		7 %	15 %	2 %	2 %	0 %	6 %	0 %

Maaseutupalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Mäntsälän kunta huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti

maaseutuhallinnon järjestämisestä Askolan, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kuntien/kaupunkien alueella. Yhteistoiminta-alue toimii nimellä Keski-Uudenmaan

maaseutuhallintopalvelut. Yksikössä työskentelee viisi vakituista maaseutuasiamiestä ja maaseutupäällikkö. Vuosittain toiminta-alueella myönnetään maataloustukia n. 31 milj.€. Kunnalla on maksajavirastosopimus Ruokaviraston kanssa, sopimus määrittää yhteistoiminta-alueen tehtävät ja tavoitteet maksajavirastotehtävissä.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan eli CAP-uudistuksen valmistelu on parhaillaan käynnissä, muutokset tulevat voimaan 2023.

Riskien arviointi on tehty maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Riskienhallinnalla pyritään minimoimaan ja ehkäisemään riskein vaikutukset. Viimeisin kuntavalvonta yhteistoiminta-alueella on suoritettu vuonna 2018, puutteita riskienhallinnassa ei havaittu. Suurin riski on henkilösresurssien riittävyys niin, että tehtävien eriyttäminen voidaan toteuttaa.

Maaseutupalvelut

1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	292	294	294	278	281	281	281	281
Toimintakulut	-374	-401	-401	-375	-368	-374	-374	-380
Toimintakate	-83	-107	-107	-96	-87	-93	-93	-99
Toimintakulujen muutos %		7 %	7 %	-6 %	-2 %	1 %	0 %	2 %
Toimintakatteen muutos %		29 %	29 %	-10 %	-9 %	6 %	0 %	6 %

Toimitilapalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Toimitilapalvelut tulosalue tuottaa, ylläpitää ja vuokraa kunnan eri hallintokuntien käyttöön tarkoitukseen sopivia tiloja, sekä huolehtii kiinteistöjen hoidosta ja kunnossapidosta.

Kunnantalon julkisivun saumausrakka budjetoitu vuodelle 2022, tämän kustannusarvio 350 000 €.

Hepolan koulun vesikatteen uusinta vuodelle 2022, määräraha 1 380 000 €.

Ehnroosin koulu valmistuu kesällä 2022. Nykyisistä yläpihalla olevista vuokratuista väistötiloista luovutaan 6/2022. Väistötilojen poisvientikulut 100 000 € on huomioitu talousarviossa.

Palolaitokselle suunniteltujen väistötilojen pystytys ja aluerakentamiseen liittyvät kustannukset (arvio 80 000 €) on varattu vuodelle 2022, lisäksi tilojen vuokra- ja ylläpitokulut on huomioitu budjetissa.

Kiinteistöissä, joissa on yli 20 autopaikkaa, täytyy lain mukaan vuoteen 2024 mennessä rakentaa sähköautojen latauspiste. Näille toimenpiteille on vuosille 2022–2024 on varattu vuosittainen määräraha 50 000 € Nivokselta saadun kustannusarvion mukaisesti.

Uusi päiväkotiki Amanda valmistuu kesällä 2023. Uuteen päiväkotiin siirtyvät seuraavien tilojen toiminnot: Mustanmäen päiväkotiki, Onnilanrinteen päiväkotiki, Taikametsän päiväkotiki sekä Pilvikirsikka ryhmis.

Myllymäen koulun peruskorjaus on suunniteltu tehtävän vuosina 2024–2025.

Vuodelle 2026 on kunnossapitopalveluun varattu elinkaarikohteiden PTS maksuja maksuohjelman mukaisesti yhteensä 660 000 €.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Kunnan heikentynyt taloudellinen tilanne ja tulevat säästötoimenpiteet / mahdolliset leikkaukset, henkilöstön ikärakenne, nykyinen henkilöstövaje sekä henkilöstövajeesta johtuva henkilöstön jaksaminen tekevät tavoitteiden toteutumisesta haasteellisen.

Toimitilapalvelut								
1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	16 982	17 413	17 598	16 334	16 525	16 547	16 563	16 578
Toimintakulut	-5 781	-7 092	-7 092	-6 916	-7 145	-7 198	-7 208	-7 926
Toimintakate	11 201	10 321	10 505	9 418	9 380	9 349	9 355	8 652
Poistot ja arvonalennukset	-9 120	-4 632	-4 632	-4 611	-4 993	-5 151	-6 004	-6 312
Tilikauden tulos	2 081	5 688	5 873	4 807	4 387	4 198	3 351	2 340
Toimintakulujen muutos %		23 %	23 %	-2 %	3 %	1 %	0 %	10 %
Toimintakatteen muutos %		-8 %	-6 %	-10 %	0 %	0 %	0 %	-8 %

Ateria- ja puhtauspalvelut

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Tulosalueen palveluajatus on itsenäisesti tuottaa ja kehittää laadukkaasti kunnan ateria- ja puhtauspalveluja. Kaikki palvelut tuotetaan 1.7.2021 toteutetun organisaatiomuutoksen jälkeen kunnan omana työnä.

Puhtauspalvelut suosivat vähemmän kemikaaleja sisältäviä ekologisia puhdistusaineita ja uusia menetelmiä.

Elokuussa 2022 Ehnroosin koulun toiminnan alkaessa myös Myllymäen koulun oppilaat sekä henkilökunta siirtyvät ruokailemaan koulun ruokasaliin. Palvelukeittiöön rekrytoidaan ateriapalveluvastaavan lisäksi 1 kokopäiväinen ja 2 osa-aikaista ateriapalvelutyöntekijää.

Elokuussa 2023 Koskenrannan päiväkotin Amandan toiminnan käynnistyessä siirtyvät neljän pienen yksikön lapset uuden päiväkodin tiloihin.

Palvelukeittiössä työskentelee ateriapalveluvastaava sekä ateriapalvelutyöntekijä.

Kunnan oman ateria- ja puhtauspalvelun myötä tavoitellaan kustannustehokkuutta luopumalla ylimääräisestä keittiökapasiteetista, sekä haetaan synergiaa työntekijöiden työpanoksia yhdistämällä. Tavoitteena on järjestää työntekijöille työmotivaatiota lisääviä vakituisia työsuhteita, sekä panostaa työntekijöiden jatkuvaan osaamisen kehittämiseen sekä koulutukseen.

Tiukassa taloustilanteessa keskitymme toimintojen uudelleen organisoimiseksi niin, että vähennämme ateriakuljetuksia, keskitämme ruoanvalmistusta. Yhteisillä toimintatavoilla vähennämme raaka-aineiden hintoihin kohdistuvien korotuspaineiden vaikutusta, ilman että se vaikuttaa palveluun tai sen laatuun.

Aterla- ja puhtauspalvelut

1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	5 721	5 870	5 870	5 724	5 646	5 656	5 664	5 665
Toimintakulut	-4 640	-5 271	-5 271	-5 228	-5 282	-5 265	-5 292	-5 262
Toimintakate	1 081	599	599	495	364	391	372	404
Toimintakulujen muutos %		14 %	14 %	-1 %	1 %	0 %	1 %	-1 %
Toimintakatteen muutos %		-45 %	-45 %	-17 %	-27 %	7 %	-5 %	8 %

Kuntatekniikka

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Kuntatekniikan palveluajatus on ylläpitää ja rakentaa turvallisia liikenneväyliä, liikuntapaikkoja sekä puisto- ja leikkialueita.

Vuonna 2022 Kuntatekniikan oman työn kehittäminen jatkuu sisäisen yhteistyön lisäämisellä ja uusien työtapojen käyttöönotolla sekä toimintojen yhdistämisellä.

Vuosien 2023 - 2026 Investointisuunnittelu ja -toteutus etenee kaavoituksen mukana. Oma työ keskittyy enemmän kunnossapitoon ja

rakentaminen suurimmalta osin ulkoistetaan vähäisten resurssien vuoksi. Alueiden kunnossapidon parantaminen tulee näkymään alueiden siisteydessä ja hoitotasossa.

Alueiden määrän lisääntyessä ja vastaavasti henkilöstön vähäinen määrä aiheuttaa riskin alueiden ylläpidon ja kunnossapidon laadun ylläpitämisessä. Hoidon ylläpito vaatii henkilöstöresurssien lisäämistä sekä kausityöntekijöiden palkkaamista. Kunnan taloudellisen tilanteen johdosta investointeja joudutaan sopeuttamaan suunniteltua matalammalle tasolle.

Kuntatekniikka

1 000 €	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	605	372	372	370	370	370	370	370
Valmistus omaan käyttöön	86							
Toimintakulut	-2 900	-2 645	-2 645	-2 672	-2 694	-2 700	-2 745	-2 751
Toimintakate	-2 209	-2 274	-2 274	-2 302	-2 324	-2 330	-2 375	-2 381
Toimintakulujen muutos %		-9 %	-9 %	1 %	1 %	0 %	2 %	0 %
Toimintakatteen muutos %		3 %	3 %	1 %	1 %	0 %	2 %	0 %

Maankäyttö, asuminen ja liikenne (MAL)

Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella

Rakennustoiminnan ja rakennetun ympäristön ohjaus ja valvonta kunnassa. Vastaa kuntakehityksestä ja "kaupunkikuvasta", yleis- ja asemakaavojen laatimisesta, kartasto- ja kiinteistötekniisten ja maapoliittisten asioiden valmistelusta sekä yhdyskuntarakenteen kehittämisestä. Kaavoituksen tavoitteena on turvallisen, terveellisen, hyvän ja toimivan elinympäristön aikaansaaminen. Vastaa MAL tulosalueelle kuuluvista kunnan joukkoliikennetehtävistä ja antaa joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena lausunnot ja päätökset. Vastaa MAL-tulosalueelle kuuluvista kuntakonsernin asuntoasioiden suunnittelusta, koordinoinnista ja kehittämisestä sekä näihin liittyvistä viranomaistehtävistä. Lisäksi seuraa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminnan ja tavoitteiden toteutumista.

Vuoden 2022 toiminnan painopisteet ovat koko kunnan yleiskaavan laadinta, asemakaavoituksen ja rakentamisen edistäminen MAL-sopimuksen tavoitteiden mukaisesti ja tulevien yritystonttialueiden kaavoitusedellytysten luominen.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on vireillä, josta on vaikutuksia kaavoitukseen, rakennusvalvontaan sekä maapoliittisiin asioihin. Tavoitteena on, että hallituksen esitys uudeksi maankäyttö- ja rakennuslaiksi tulee lausunnoille syksyllä 2021 ja muutokset tulisivat voimaan 2024. Muutokset mm. lainsäädännössä vaikuttavat toimintaan ja yleensä myös edellyttävät merkittäviä päivityksiä käytössä oleviin tietojärjestelmiin.

Uusi MAL-sopimus 2020-2031 (, jossa tarkemmat asuntotuotanto- ja kaavoitustavoitteet vuosille 2020-2023) on tullut voimaan. Mäntsälän kuntakohtainen asuntotuotantotavoite on 212 asuntoa / vuosi ja kaavoitustavoite vuosille 2020-2023 yhteensä 77 115 k-m². Edellisellä sopimuskaudella 2016-2019 Mäntsälän

toteutunut asuntotuotanto oli keskimäärin noin 125 asuntoa/v ja toteutunut kaavoitus noin 70 000 k-m² sopimuskaudella.

Asuntotuotantotavoite on uudella sopimuskaudella merkittävä ja edellyttää asuntomarkkinakysynnän vilkastumista. Kaavoitustavoitteeseen pääseminen edellyttää uusien asuinalueiden kaavoittamista.

Mäntsälän kunta on ollut mukana Kuntien Tieran kilpailutuksessa paikkatiedon hallintaan ja ohjelmistoympäristöön. Päätöksiä asian suhteen ei ole vielä tehty, mutta arvioiden mukaan järjestelmien vaatimuksen tulevat kasvamaan ja siten myös ohjelmistoympäristö tulee olemaan nykyistä arvokkaampi. Rakennusvalvonnan osalta Lupapiste-palvelun uusi sopimuskausi alkoi syksyllä 2021 ja siinäkin uuden sopimuskauden hinta nousi. Kokonaisuudessa digitalisaation edistäminen vaatii riittävät resurssit ja osaamisen henkilöstön osalta sekä samalla ohjelmistokulut tulevat nousemaan.

Strategian mukainen tavoiteltu asukasluvun kasvattaminen vaatii aktiivisia toimia kaavoituksen, kunta- ja tonttimarkkinoinnin suhteen. Asuntomarkkinat ovat lähes jatkuvassa muutostilassa.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Henkilöstövaihdokset ja resurssien vähyyks voi viivästyttää tavoitteisiin pääsemistä.

Yleiskaavatyön etenemiseen vaikuttaa henkilöstöresurssin lisäksi mahdollisten lisäselvitystarpeiden osalta minkälaisia lausuntoja saadaan nyt syksyllä 2021 nähtävillä olevasta yleiskaavaluonnoksesta.

Markkinakysynnän muutokset vaikuttavat merkittävästi toimintaan.

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

<i>1 000 €</i>	TP 2020	TA 2021	mTA 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	875	1 199	1 199	1 349	1 118	1 205	1 235	1 255
Toimintakulut	-1 879	-1 931	-1 998	-1 931	-1 965	-1 987	-2 007	-2 023
Toimintakate	-1 004	-732	-799	-582	-847	-782	-772	-768
Toimintakulujen muutos %		3 %	6 %	-3 %	2 %	1 %	1 %	1 %
Toimintakatteen muutos %		-27 %	-20 %	-27 %	46 %	-8 %	-1 %	-1 %

Palvelualueen suorite- ja tunnuslukutaulukko löytyy liitteestä 11.1.

7 Yhteenveto valtuuston sitovista määrärahoista

Käyttötalousosa Palvelualue	Määräraha- sitovuus	TA 2022 kj (1000 €)
Toimielin		
Hallintopalvelut		
Kunnanhallitus		
Yleishallinto	N	311
Tukipalvelut	N	-4 890
Sosiaali- ja terveystalvet (KEUSOTE)	N	-71 494
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	N	-1 916
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	N	-531
		-78 519
Tarkastustoimi		
Tarkastuslautakunta		
Tarkastustoimi	N	-30
		-30
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut		
Sivistyslautakunta		
Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset	N	-583
Opetuspalvelut	N	-31 445
Varhaiskasvatuspalvelut	N	-14 641
Hyvinvointilautakunta		
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut	N	-2 921
		-49 590
Tekninen ja elinvoimapalvelut		
Tekninen ja elinvoimalautakunta		
Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset	N	-2 952
Maaseutupalvelut	N	-96
Toimitilapalvelut (toimintakate)		9 418
Toimitilapalvelut	Tu	4 807
Ateria- ja puhtauspalvelut	N	495
Kuntatekniikka	N	-2 302
Kuntakehityslautakunta		
Maankäyttö, asuminen ja liikenne	N	-582
		-630
Investointiosa		
Hallintopalvelut		
-kiinteä omaisuus	N	-700
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut		
-irtain omaisuus	N	-915
Tekninen ja elinvoimapalvelut		

-päiväkoti Amanda	N	-2 600
-elinkaarihankkeet leasing	N	-3 400
-rakennusten korjaukset/sisäilmakorjaukset	N*	-300
-peruskorjaukset	N*	-2 520
-energiansäästötoimenpiteet	N*	-230
-kevytliikenne	N*	-750
-alueet, teollisuus ja infra	N*	-1 650
-liikenne	N*	-750
-puistot ja leikkipaikat	N*	-910
-irtain omaisuus	N*	-310
		-11 635
Rahoitusosa		
Antolainauksen muutokset	N	150
Lainakannan muutokset	N	3 361

N = toimintakatesitova

M = menositova

T = tulossitova

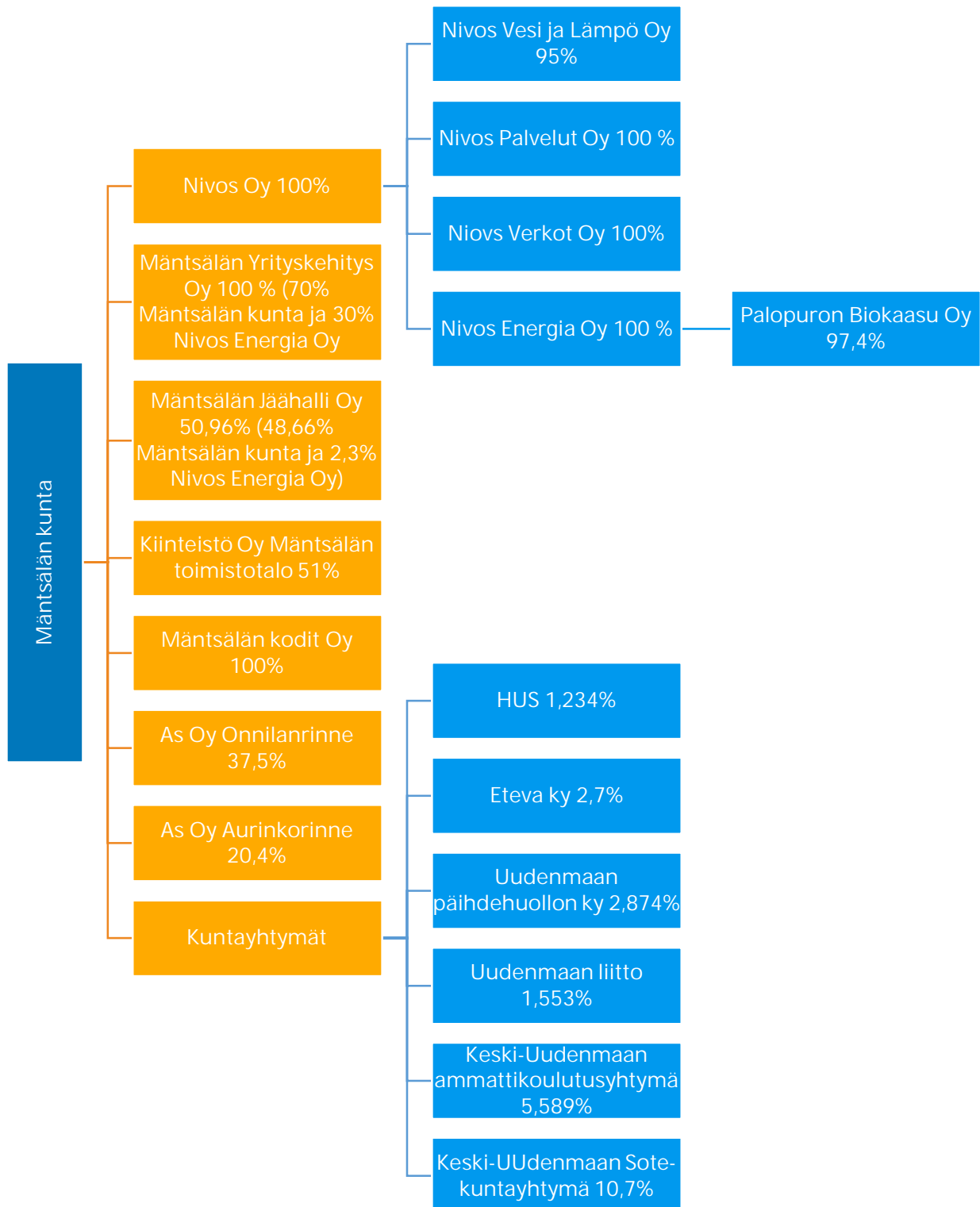
Tu = sitova tilikauden tulokseen

N* = Sitovuustaso esitetty taulukossa hankeryhmäkohtaisesti.

Hankeryhmän ja hankkeiden tarkempi sitovuustaso näkyy investointierittelytaulukosta liite 2 kohdasta.

Toimielimillä on oikeus tehdä toimielimen sisäisiä siirtoja tulosalueiden välillä, mikäli toimielimen kokonaismääräraha ei ylitä. Jos toimielin päättää tulosalueen toimintakatteen ylityksestä on sen samalla osoitettava, miltä tulosalueelta osoitetaan ylitystä vastaava säästö. Sisäisiin siirtoihin ei voida käyttää talousarviossa avustuksiin varattuja määrärahoja.

8 Konserniosa

8.1 Tytäryhtiöiden talousarviot

Nivos Oy

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Perustarkoituksemme on luoda asiakkaillemme edellytykset toimia vastuullisesti ja turvallisesti ympäristöä säästäten. Haluamme olla vastuullisen huomisen mahdollistaja. Yhteiskunta sähköistyy ja

samaan aikaan energia-ala on murroksessa. Pyrimme vastaamaan molempiin haasteisiin vastuullisesti turvaamalla verkostojen toiminnan sekä tarjoamalla uusia, vastuullisia ratkaisuja asiakkaillemme. Budjetti on tehty Sähkönmyynnin osalta Vattenfall-sopimuksen nykytilan mukaan, eli se päättyisi vuoden 2022 lopussa.

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Infrastruktuurin kehittäminen tukien Mäntsälän kunnan strategiaa		
Huolehditaan välttämättömyysinfrastruktuurin kehittämisen vastaamaan kunnan kasvua ja mahdollistavan sekä yrityksille että asukkaalle riittävän laadukkaat ja luotettavat infrastruktuuripalvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti.		
Elinkeinopolitiikan tukeminen palkallisesti		
Osallistumme aktiivisesti suurimpien uusien yritysten Mäntsälään sijoittumiseen tarjoamalla energiaratkaisuja kilpailukykyisin ehdoin.		
Seutuyhteistyön vahvistaminen		
Haetaan volyymietuja laajemman yhteistyön kautta Nivos-konsernin toiminta-alueella esimerkkinä vesilaitosyhteistyö Pukkilan ja Pornaisten kuntien kanssa sekä kaukolämpöyhteistyö Pornaisten ja Kärkölen sekä mahdollisesti muidenkin lähikuntien kanssa.		
Mäntsälän kunnan talouden tukeminen		
Mäntsälän kunnan taloutta konserni tukee 1,6 miljoonan euron korkotuloutuksella ja kehittämällä liiketoimintaa huolehtien Nivos-konsernin arvonnoususta.		
Terve voitollinen liiketoiminta	Liikevoitto	Liikevoittoprosentti paranee suunnitellusti
Onnellinen asiakas	Asiakaskokemus	Mitataan ja seurataan säännöllisesti, tavoitteena jatkuva parantaminen. Kehitys ollut erinomaista.
Vahva tekemisen kulttuuri	Henkilöstökysely	Mitataan ja seurataan säännöllisesti, tavoite säilyttää nykyinen taso.
Ekologinen vastuullisuus	Ympäristökuormituksen jatkuva pienentäminen	Mitataan ja seurataan säännöllisesti, tavoitteena asiakkaiden hiilijalanjäljen pienentäminen.

Tunnusluvut

	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TPE 2021	TP 2020
Liikevaihto (1000 €)	29012	44605	48085	49085	50085	27063	25110
Liikevoitto (1000 €)	1186	1513	2130	2630	3130	372	826
Omavaraisuus %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	32 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	319 %	202 %	182 %	173 %	166 %	345 %	370 %
Investoinnit (1000 €)	7349	7233	7689	6830	6830	7395	9801
Lainamäärä € (1000 €)	92666	89900	87420	85007	83233	93384	92890
Lainamäärä € / asukas	4417	4264	4126	3988	3882	4470	4470
Asukasmäärä	20 977	21 082	21 187	21 314	21 442	20 893	20 782

Mäntsälän Kodit Oy

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Mäntsälän Kodit Oy:n koko osakekannan omistaa Mäntsälän kunta.

Mäntsälän Kodit Oy rakennuttaa, omistaa ja isännöi vuokra-asuinkiinteistöjä koko elinkaaren ajan. Yhtiön toiminta-ajatuksena on tarjota Mäntsälän kunnassa laadukkaita ja kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Mäntsälän kunnan laatiman asunto-ohjelman mukaisesti paikkakuntalaisille, kuntaan muuttaville asukkaille ja erityisryhmille. Yhtiö jatkaa asuntokannan kehittämistä asunto-ohjelman ja vahvistetun kiinteistöstrategian mukaisesti huomioiden

samalla muiden toimijoiden asuntotarjonta sekä uudistuotanto kunnassa.

Asuntojen vuokraustoiminta näyttää tällä hetkellä hyvältä, mutta huonokuntoisen asuntokannan haluttavuus vähenee koko ajan, kun muiden toimijoiden uudistuotantoa valmistuu kuntaan. Muiden toimijoiden valmistuva uudistuotanto vaikeuttaa yhtiön vanhan asuntokannan vuokraamista.

Toimenpiteitä asuntojen käyttöasteen parantamiseksi, vaihtuvuuden, vuokrasaatavien ja häätöjen vähentämiseksi on tehty ja tehdään edelleen.

Tavoitteet

	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TPE 2021	TP 2020
Asukkaat lkm							675
Kiinteistöt lkm	16	16	16	16	16	16	16
Asunnot lkm	402	402	402	402	402	402	402
Asuinnellöt	19905	19905	19905	19905	19905	19905	19905
Kesk. neliövokra / kk	11,87					11,87	11,85
Asuntojen vuokrausaste							99,2 %
Vaihtuvuus % / vuosi							23,8 %
Vuokrasaatava							35957,5
Hakemuksia jonossa							81

Tunnusluvut

	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TPE 2021	TP 2020
Liikevaihto (1000 €)	3096	3142	3189	3250	3340	3230	3124
Liikevoitto (1000 €)						33	792
Omavaraisuus %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	12 %	11 %	10 %	11 %	11 %	12 %	12 %
Investoinnit (1000 €)	260	5000	2000				
Lainamäärä € (1000 €)	25482	29800	31101	30385	29669	26155	26486
Lainamäärä € / asukas	1215	1414	1468	1426	1384	1252	1274
Asukasmäärä	20 977	21 082	21 187	21 314	21 442	20 893	20 782

Mäntsälän Jäähalli Oy

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Mäntsälän Jäähalli Oy:n toiminta-ajatuksena on edistää kuntalaisten, sekä erityisesti lasten ja nuorten liikuntaharrastusta luomalla laadukkaat puitteet jääurheilun harrastamiselle. Kahviotilojen

yhteyteen jäähallin toiseen kerrokseen valmistunut kuusiratainen keilahalli luo erinomaiset olosuhteet lajin harrastamiselle. Hohtokeilaus, tilaussauna ja kokoustilat luovat hyvät puitteet erilaisten tilaisuuksien järjestämiselle.

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Mäntsälän Jäähalli Oy:n sitovat tavoitteet:		
Jäähallin kävijäkerrat vuodessa	160 000 kävijäkertaa vuodessa	Uusien tilojen myötä monipuoliset palvelut
Lasten ja nuorten harrastajamäärien kasvattaminen	Aloittavien ryhmien kuten kiekko- ja luistelukoulujen koon kasvattaminen	Jää-Tiikereiden ja Jäätaitureiden v. 2021 aloittavissa kiekko- ja luistelukouluryhmissä on mukana yli 80 lasta
Mainospaikka myynti vuodessa	43 000 €	Mainosarvon kasvu kävijäkertojen kasvun myötä
Tilikauden tulos	0 €	Tilinpäätös ja osavuosikatsaukset.

Tunnusluvut

	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TPE 2021	TP 2020
Liikevaihto (1000 €)	817	845	870	900	925	340	245
Liikevoitto (1000 €)	-10	35	45	55	60	1	-141
Omavaraisuus %	4 %	4 %	5 %	5 %	5 %	4 %	1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	731 %	695 %	637 %	579 %	528 %	1845 %	2464 %
Investoinnit (1000 €)	200					7140	5930
Lainamäärä € (1000 €)	5977	5879	5549	5219	4889	6265	5979
Lainamäärä € / asukas	285	279	262	245	228	300	288
Asukasmäärä	20 977	21 082	21 187	21 314	21 442	20 893	20 782

Mäntsälän Yrityskehitys Oy

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Kunnan elinkeinopalveluista vastaa Mäntsälän Yrityskehitys Oy, josta kunta omistaa 70 % ja Nivos Energia Oy 30 %. Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n kehittää Mäntsälän yritystoimintaa

yhteistyössä kunnan, yritysten ja seudullisten organisaatioiden kanssa kunnan elinkeinostrategiassa esitettyjen suuntaviivojen mukaan. Yhtiö tarjoaa yritysneuvontapalveluja mäntsäläläisille yrityksille ja alkaville yrittäjille, sekä auttaa yrityksiä investoimaan ja sijoittumaan Mäntsälään.

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Sitovat tavoitteet suunnittelukaudelle 2022-2026 ovat:		
Uudet suuret yritykset 2 kpl ja keskisuuret yritykset 3 kpl	kappaleet	asiakashallintarekisteri, MYK
Yrityskonsultointien määrä 120 kpl/vuosi	kappaleet	asiakashallintarekisteri, MYK

Tunnusluvut

	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TPE 2021	TP 2020
Liikevaihto (1000 €)	365	365	365	365	365	364	347
Liikevoitto (1000 €)	0	0	0	0	0	1	13
Omavaraisuus %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %
Investoinnit (1000 €)	10	10	10	10	10	10	10
Lainamäärä € (1000 €)	0	0	0	0	0	0	0
Lainamäärä € / asukas	0	0	0	0	0	0	0
Asukasmäärä	20 977	21 082	21 187	21 314	21 442	20 893	20 782

Mäntsälän Toimistotalo Oy

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Yhtiön toimialana on maanvuokrasopimukseen perustuen hallita sillä sijaitsevia tai sille rakennettavia rakennuksia.

Tunnusluvut

	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TPE 2021	TP 2020
Tuotot / kulut %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Omavaraisuus %	6 %	6 %	7 %	7 %	8 %	6 %	5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	13 %	14 %	15 %	17 %	19 %	12 %	11 %
Investoinnit (1000 €)	18	25	15				
Lainamäärä € (1000 €)	3341	3128	2915	2702	2489	3554	3807
Lainamäärä € / asukas	159	148	138	127	116	170	183
Asukasmäärä	20 977	21 082	21 187	21 314	21 442	20 893	20 782

9 Talousarvion käsitteet, sitovuus ja päätösvalta

Talousarvion käsitteet

Tulosalue

Tulosalue on luottamustoimielimen vastuulla oleva tehtäväalue käyttötalousosassa. Talousarviossa tulosalueelle määritellään toiminnalliset tavoitteet suoritteina ja tunnuslukuina tai sanallisena arviona, sekä hyväksytty määräraha tai tuloarvio.

Hanke

Hanke on toimielimen vastuulla oleva investointi. Hankeryhmä muodostuu hankkeista.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtäväkohtaisesti antama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää, laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite, joka johdetaan kunnan toiminta-ajatuksesta ja strategisista tavoitteista. Tavoite esitetään joko tunnuslukuina tai sanallisesti. Valtuusto päättää toiminnallista tavoitteista vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Taloudellinen tavoite muodostuu määrärahoista ja tulosarvioista sekä näiden erotuksesta eli toimintakatteesta. Tavoitteet on asetettava niin, että niiden toteutumista voidaan arvioida, eivätkä toimielinten ja tulosalueiden tavoitteet saa olla ristiriidassa koko kuntaa koskevien tavoitteiden kanssa.

Määräraha

Määräraha on valtuuston antama määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen tulosalueelle tai hankkeelle.

Tuloarvio

Tuloarvio on valtuuston tulosalueelle tai hankkeelle asettama tulotavoite.

Toiminnan kuvaus

Toiminnan kuvaus kertoo miten toimielin toteuttaa kunnan toiminta-ajatusta. Tulosalueen toiminnan kuvaus johdetaan toimielimen palveluajatuksesta.

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma kertoo, miten toimielimen toiminta-ajatusta toteutetaan suunnitelmakaudella asetettujen tavoitteiden ja annettujen määrärahojen ja tuloarvioiden puitteissa.

Vastuuhenkilö

Vastuuhenkilö on viranhaltija, joka on tulosalueen/tulosityksikön esimies ja joka johtaa sen toimintaa sekä huolehtii tavoitteiden saavuttamisesta hyväksytyjen määrärahojen, ohjeiden ja määräysten puitteissa.

Tilivelvollinen

Kuntalain mukaan valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta niitä ovat kunnan muiden toimielinten jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tulosalueen johtavat viranhaltijat ja esittelijät. Tilivelvolliset viranhaltijat hyväksytään talousarvion käsittelyn yhteydessä erillisessä liitteessä.

Käyttösuunnitelma

Käyttösuunnitelmassa kerrotaan tulosalueiden ja – tulosityksiköiden talousarviovuoden toiminnasta. Se on toimielimen hyväksymä talousarvioon sisältyvän tulosalueen tai hankkeen tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden jaon tulosityksiköihin tai kohteisiin sisältävä asiakirja. Käyttösuunnitelma on myös viranhaltijan hyväksymä edellä mainittuun toimielimen käyttösuunnitelmaan sisältyvien tulosityksiköiden tai kohteiden osatavoitteiden, osamäärärahojen ja osatuloarvioiden jaon pienempiin osiin (yksiköihin) sisältävä asiakirja.

Tulosityksikkö

Tulosityksikkö muodostuu viranhaltijaorganisaatioyksiköstä tai sen vastuulla olevasta toiminnasta, jolla on: oma tehtäväalue, todennettavissa olevat tavoitteet, osamäärärahat ja osatuloarviot, joista tulosityksikön esimies vastaa.

Kohde

Kohde on käyttöomaisuuden hankinta tai perusrannuskokonaisuus, joka on osa investointihankkeesta. Kohteella on omat määrärahat ja osatuloarviot, josta toimitilin vastaa.

Tavoiteosa

Tavoiteosassa valtuusto hyväksyy kunnan toiminta-ajatuksen ja tavoittilan, toimintastrategian sekä taloussuunnitelman perusteet.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa valtuusto hyväksyy toimielimen tulosalueille eli varsinaiselle toiminnalle tavoitteet, sekä myöntää tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosaan kootaan käyttötalousosan määrärahojen ja tuloarvioiden toimintatulot ja –menot sekä esitetään niiden lisäksi määrärahat ja tuloarviot sellaisista tuloslaskelmaan kirjattavista eristä, jotka ovat eri toimielimille ja tulosalueille yhteisiä. Tuloslaskelma osoittaa tulo-rahoituksen riittävyyden palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelmapoistoihin.

Investointiosa

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille arvioidun aikataulun mukaan. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Tuloarvio esitetään sille vuodelle, jolloin oikeus rahoitusosuuteen syntyy tai käyttöomaisuuden myynti tapahtuu. Hankkeet kootaan investointiosaan hankeryhmittäin ja toimitelimitäin.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon varsinaisen toiminnan ja investointien rahoitukseen tarvitaan pääomarahoitusta sekä miten rahoitustarve katetaan.

Taloustarvion sitovuusmääritykset

Valtuuston toimielimen tulosalueille hyväksymiä tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Toimielimet ja tuloyksiköt ovat vastuussa taloustarvion menojen ja tulojen toteutumisesta siten, että valtuuston hyväksymät tavoitteet saavutetaan.

Valtuuston sitovin perusteluin hyväksymiä määrärahoja ei saa käyttää ilman valtuuston lupaa muuhun tarkoitukseen.

Käyttötalousosa

Valtuuston eri tulosalueille hyväksymät nettomäärärahat (ulkoinen + sisäinen) eli toimintakate on sitova ja sitä voidaan muuttaa valtuuston päätöksellä. Poikkeuksena on toimitilapalvelujen tulosalue, jossa sitovuustasona on tilikauden tulos.

Suunnitelmapoistot ja kustannuslaskennalliset erät eivät ole määrärahoja. Toimielimillä on oikeus tehdä toimielimen sisäisiä siirtoja tulosalueiden välillä, mikäli toimielimen kokonaismääräraha ei ylitä. Jos toimitelin päättää tulosalueen toimintakatteen ylityksestä on sen samalla osoitettava, miltä tulosalueelta osoitetaan ylitystä vastaava säästö. Sisäisiin siirtoihin ei voida käyttää taloustarviossa avustuksiin varattuja määrärahoja.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosan sitovat tasot ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja –menot (netto). Suunnitelmapoistot kirjataan valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaan.

Investointiosa

Investointiosan kunnanvaltuuston toimielinten hankeryhmälle hyväksymät nettomäärärahat ovat sitovia, ja niitä voidaan muuttaa valtuuston päätöksellä. Yksittäiset hankkeet, jotka ylittävät 0,5 milj. € rajan ovat hankekohtaisesti nettomäärärahoiltaan sitovia. Hankkeen euromääräisellä rajalla tarkoitetaan hankkeen kokonaiskustannuksia, ei ao. taloustarviovuoden määrärahaa. Hankekohtaisista investoinneista vaaditaan hyväksytty tarveselvitys (pvm ja §)

ennen hankkeen ottamista taloussuunnitelmaan. Hankesuunnitelma on laadittava ennen toteutusvuoden talousarvion käsittelyä.

Käyttöomaisuushankinnan arvonlisäveroton euroraja on kirjanpitolain mukaan 10 000 €. Tätä pienemmät hankinnat tulee lähtökohtaisesti hankkia käyttötalouden määrärahoilla.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa esitetään valtuustoon nähden sitovat tasot ovat antolainauksen muutokset ja lainakannan muutokset.

Käyttösuunnitelman hyväksyminen

Valtuuston talousarvion hyväksymisen jälkeen kunnanhallitus antaa sen eri toimielinten noudatettavaksi. Käyttösuunnitelmilla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset ja tarkennetut tavoitteet tulosyksiköittäin ja jakavat määrärahat ja tuloarviot tulosyksiköille osamäärärahoiksi ja osatuloarvioiksi. Käyttösuunnitelmissa kerrotaan, miten toimitaan, jotta asetetut tavoitteet toteutetaan hyväksytyjen määrärahojen ja tuloarvioiden puitteissa.

Kunnanhallituksen tai johtokunnan määräämä tulosalueen vastuhenkilö päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmasta sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä asettamalla tarkennetut tavoitteet ja jakamalla määrärahat ja – tuloarviot tarkempiin osiin.

Mikäli hyväksytty käyttösuunnitelma muuttuu olennaisesti sisällöltään ja tarvitaan samalla määrärahojen kohdentamista, on toimielimen tehtävä asianmukainen muutos käyttösuunnitelmaan.

Talousarvion toteuttaminen, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta

Tulosyksiköiden tulee laatia ennakoarvio rahamenoistaan ja tuloistaan perustuen toteutuvaan toimintaan. Toimialojen on huolehdittava siitä, että kunnan talouspalveluilla on maksuvalmiussuunnittelua varten aina ajan tasalla oleva tieto tulevasta rahankäytöstä.

Toimielinten ja tulosalueiden/-yksiköiden vastuuhenkilöiden tulee systemaattisesti seurata talousarviotavoitteiden, käyttösuunnitelmien ja investointien toteutumista tai toteutumaa tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään neljännesvuosittain.

Kunnanhallitus ja kunnan johtoryhmä seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain.

Tulosalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle neljännesvuosittaisissa osavuosikatsauksissa ja koko vuodelta tilinpäätöksessä. Osavuosikatsauksessa esitetään tilinpäätöksen määrärahojen ja tuloarvioiden käytöstä sekä tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta voi antaa mahdollisen lausuntonsa tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksen vahvistamasta osavuosikatsauksesta.

Kunnanhallituksella on oikeus antaa vuoden 2022 talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden yhteydessä ja tarvittaessa toimialoille talouden seurantaan liittyviä tarkempia ja yksityiskohtaisempia toimintaohjeita. Päätösvalta kertahankinnoissa ja puite-/kausisopimuksissa

Kunnanhallituksen ja lautakuntien päätösvalta

Viranhaltijoiden hankintavaltuudet tai niitä ei ole muutoin määritelty hallintosäännön mukaan, jos päätösvaltuudesta ei ole tarkasti säädetty, ratkaisun tekee kunnanhallitus.

Taloussuunnitelman liitteissä investointien osalta on esitetty eri toimielinten päätösvallassa olevat hankkeet. Hankkeiden toteuttamista ohjaa hyväksytty kunnan tilahankkeiden toteuttamisohje.

Kunnanjohtajan päätösvalta

Päättää talousarviovuonna enintään 300 000 euron kertahankinnoista ja kuntaa koskevista puite-/kausisopimuksista (300 000 per talousarviovuosi)

Tämän ylittävistä hallintopalveluja koskevista hankinnoista ja sopimuksista päättää kunnanhallitus ja koko kuntaa koskevien hankintojen ja sopimusten osalta kuten jäljempänä todetaan.

Hallintopalveluista vastaavan johtajan ja palvelualuejohtajien päätösvalta

Palvelualuejohtajat päättävät talousarviovuonna enintään 200 000 euron hankinnoista, sekä palvelualueita koskevista puite-/kausisopimuksista. Kuntakehitysjohtaja päättää 50 000 euron hankinnoista.

Palvelualuejohtajien hankintarajan ylittävistä hankinnoista tai sopimuksista päättävät lautakunnat

Sivistys-, tekninen ja elinvoima- kuntakehitys- ja hyvinvointilautakunta päättävät enintään 400 000 euron hankinnoista.

Näiden rajojen ylittävistä hankinnoista päättää kunnanhallitus.

Tulosalueen päälliköt, tulosyksikön päälliköt ja muut esimiehet

- kertahankinta ja puite-/kausisopimusrajat on määritelty palvelualueen toimintasäännössä
- (hallintosääntö 3.luku 5 §)

Lainanotto ja lainanottoa koskevat rajoitukset

Kunnanhallituksella on oikeus vuonna 2022 ottaa pitkäaikaista lainaa talousarvion rahoituslaskelmassa hyväksytyyn ”pitkäaikaisten lainojen – lisäys” euromäärään asti. Pitkäaikaisten lainojen laina-aika on vähintään 1 vuosi. Päätös voi koskea myös lainan ennen aikaista takaisinmaksua, lainaehtojen muuttamista sekä koronvaihtosopimuksia.

Talusojohtajalla on oikeus vuonna 2022 ottaa kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi tilapäislainoja, joiden yhtäaikaisesta enimmäismäärästä päättää kunnanhallitus.

Antolainan myöntämistä koskevat rajoitukset

Kunnanhallituksella on oikeus vuonna 2022 myöntää päätöksellään antolainaa enintään talousarviovuoden rahoituslaskelmassa hyväksytyyn ”antolainojen lisäys” euromäärään asti tuleville vuosille.

Antolainaa voidaan myöntää kunnan kokonaan omistamille osake-, asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöille.

Lisämäärärahat ja siirrot

Vuoteen 2022 kohdistuvat ehdotukset toiminnallisten tavoitteiden muutoksista, lisämäärärahoista tai määrärahasiirroista on saatettava valtuuston käsiteltäväksi viimeistään kunkin talousarviovuoden viimeisessä valtuuston kokouksessa. Tällöin on huomioitava myös lisämäärärahojen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin.

Vuodelle 2022 annetaan kunnanjohtajalle oikeus päättää määrärahasiirroista koskien harkinnanvaraisia henkilökohtaisia ja tehtäväkohtaisia palkantarkistuksia, joiden kate on hallinnossa.

Laskujen hyväksyminen ja maksatus

Laskujen hyväksymisessä ja maksatuksessa tulee noudattaa kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ohjeen määräyksiä kohta 8. ”Kirjanpito ja maksuliikenne”.

Muu ohjeistus

Kunnanhallituksella on oikeus antaa tilikaudella tarvittavia lisäohjeita talousarvion täytäntöönpanoon.

10 Tilivelvollisten määrittely

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastuskertomuksessa tilintarkastajat esittävät vuosittain, voidaanko asianomaisen tulos- tai tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus. Vaikka päätöksentekovoimaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta

valvonnan järjestämisvastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta

Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet sekä lautakuntien esittelijät ja alla olevassa taulukossa esitetyt johtavat viranhaltijat.

Käyttötalous

Toimielin	Palvelualue	Tulosalue	Tilivastuullinen
Kunnanhallitus	Hallintopalvelut		kunnanjohtaja palvelualueen kokonaisuudesta
		Yleishallinto	hallintojohtaja
		Tukipalvelut	hallintojohtaja
		Sosiaali- ja terveyspalvelut (KEUSOTE)	hallintojohtaja
		Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	kunnanjohtaja
		Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	kuntakehitysjohtaja

Tarkastuslautakunta

	Tarkastustoimi		
Sivistyslautakunta	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut		sivistysjohtaja palvelualueen kokonaisuudesta
		Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset	sivistysjohtaja
		Opetuspalvelut	opetuspäällikkö
		Varhaiskasvatuspalvelut	varhaiskasvatuspäällikkö
		Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut, josta vapaa sivistystyö ja kirjasto- ja tietopalvelut	hyvinvointipäällikkö
Hyvinvointilautakunta	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut		sivistysjohtaja palvelualueen kokonaisuudesta
		Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut, josta hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen ja vapaa-aikapalvelut	hyvinvointipäällikkö
Tekninen ja elinvoimalautakunta	Tekninen ja elinvoimapalvelut		tekninen johtaja palvelualueen kokonaisuudesta

		Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset	tekninen johtaja
		Maaseutupalvelut	maaseutupäällikkö
		Toimitilapalvelut	toimitilapäällikkö
		Ateria- ja puhtauspalvelut	palvelupäällikkö
		Kuntatekniikka	kuntatekniikan päällikkö
Kuntakehityslautakunta	Tekninen ja elinvoimapalvelut		tekninen johtaja palvelualueen kokonaisuudesta
		Maankäyttö, asuminen ja liikenne	kuntakehitysjohtaja

Investointiosa

Toimielin	Hyödykelaji	Tilivastuullinen
Kunnanhallitus	Kiinteä omaisuus	kunnanjohtaja
	Aineeton omaisuus	kunnanjohtaja
Sivistyslautakunta	Irtain omaisuus	sivistysjohtaja
Tekninen ja elinvoimalautakunta	Talonrakennus	tekninen johtaja
	Kuntatekniikka	tekninen johtaja
	Irtain omaisuus	tekninen johtaja

Rahoitusosa

Tilivastuullinen
talousjohtaja

11 Liitteet

11.1 Liite 1. Palvelualueiden suorite- ja tunnuslukutaulukot

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	TP2020	TA2021	TA2022
Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset			
Musiikkiopiston oppilaat	124	124	124
Musiikkileikkikoululaisia	197	197	197
Opetuspalvelut			
Perusopetuksen oppilaat, joista	2627	2 619	2610
- erityisoppilaat	222	226	253
- pienryhmissä	148	140	169
- integroituna	92	85	82
Tehostetussa tuessa	370	395	389
Vieraskuntalaisia Mäntsälässä	102	95	75
Mäntsäläläisiä	197	184	204
Oppilaat/alakoulut	1 868	1 853	1783
Oppilaat/yläkoulut	797	766	789
Oppilaat esiopetuksessa	234	228	8
Koulut/perusopetus	13	12	12
Lukion opiskelijat	295	296	284
Varhaiskasvatuspalvelut			
Avoin ja kerhotoiminta			
Lapsia	8	28	24
Läsnäolopäivät osapv-hoito	890	1848	
Perhepäivähoito			
Lapsia	31	31	31
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	4329	6900	
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	97	230	
Ryhmäperhepäivähoito			
Lapsia	10	12	12
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	1279	2530	
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	116	230	
Kotihoidontuki/lapset	323	272	285
Yksityisen hoidon tuki, valtakunnallinen, lapsia	198	185	185

Yksityisen hoidon tuki, kunnanllinen, lapsia	198	185	185
Päiväkotihoido (sis. ostot)			
Lapsia	646	678	698
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	79 069	129950	
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	13 721	25990	
Vuorohoido päiväkodissa			
Lapsia	103	107	115
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	13554	21160	
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	1472	3450	
Esiopetus			
Lapsia	191	191	230
Läsnäolopäivät	24 825	35144	
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut			
Kansalaisopisto			
- opetustunnit	8 350	8 350	8000
- opiskelijat	3 350	3 000	3000
- kurssit	425	420	420
Kirjasto			
- lainat	213 000	225 000	210 000
- lainat/asukas	10	11	10
- lainaajat	5 200	5 300	5000
Vapaa-aikapalvelut			
Liikuntapalvelut			
- kurssit			11
- osallistujat			574
- Kävelykipinä tapahtumien osallistujat			468
- Inbody mittaukset			48
Nuorisopalvelut			
Ohjaamo: kävijät			209
Nuorisotalo (koronan vuoksi ollut kiinni): kävijät			16
Erytisnuorisotyö: asiakkaat			136
Sepänmäen kesäleiri: osallistujat			12
Discord: osallistujat keskim./kerta			10
Nuorisovaltuuston kokoukset			6
Nuorisovaltuuston työryhmät			5

Tekninen ja elinvoimapaalvelut	TP2020	TA2021	TA2022
Tekninen ja elinvoimapaalvelujen yhteiset			
Hallinto- ja talouspalvelut + suunnittelu- ja rakennuttamispalvelut			
-Menot ulkoinen	777562	828450	778540
- joista henkilöstömenot	498323	538860	457000
-Henkilöt	8	8	7
Yksityistie-avustukset			
-yks.tieav. €	157808	163000	163000
-yks.tieav. km	290	285	284
Tiekuntia	117	118	120
Avustus € / km	544	572	451
Maankäyttö, asuminen ja liikenne			
<i>MAAKAUPAT</i>			
Kauppojen lukumäärä / ostot, kpl	6	10	10
Ostettu, ha	10,1	30	30
, josta raakamaata, ha	9	20	20
Maaomaisuuden määrä, ha	1697		
Rahaa mennyt ostoihin, €	193 206	700 000	700000
Myyty/vuokrattu, kpl	19/23	20/15	20/15
, josta asuintontteja	15/11	10/5	10/5
, josta yritystontteja	0/1	2/2	2/2
, josta muita alueita	4/11	8/8	8/8
Vuokratulot, €/v	575 684	620 000	625000
Rahaa tullut myynneistä, €	1 542 553	1 500 000	1 500 000
Maankäyttösopimuksia , (joista käynnistämissopimuksia), kpl	2	2	2
	2	1	1
<i>KAAVOITUS</i>			
kv / kh hyväksynyt kpl	2	5	5
ha	4,8	15	15
rakennusoikeuden lisäys kem	5810	20 000	20000
Myytäviä asuintontteja lkm	57	40	30
Myytäviä yritystontteja lkm	9	15	15
<i>RAKENNUSVALVONTA</i>			
Myönnetyt luvat lkm	194	200	200

kem	14396		
omakoteja kpl	53	40	40
asuntoja yht kpl	57	200	150
asuntoja kaava/haja %	74/26	90/10	75/25
asuntoja kem	8160		
Valmistuneet kohteet			
lkm	150	100	100
kem	33793		
omakoteja kpl	42	40	40
asuntoja yht kpl	136	200	200
asuntoja kaava/haja	90/10	90/10	90/10
asuntoja kem	11369		
katselmukset	485	380	400
Suunnittelutarveratkaisut			
lkm	33	50	50
myönt./kielteiset	33 / 0		
, joista omakotitalo:			
Myönt/kielt	30 / 0		
Näille haettu rak.lupa	7		
<i>MITTAUSTOIMINTA</i>			
Rakennuksen/paikan			
merkinnät lkm	29	50	50
Sijaintikatselmukset	32	50	50
Toimitilapalvelut			
Toimitilat ja huoneistot			
Kiinteistöt, tilavuus m ³	439617	410266	459229
Kiinteistöt, kerrosala m ²	95549	90355	97235
Ulkoiset menot €, kiinteistönhoitopalvelut	5936063	5070792	5935432
€ / m ³	14	12	13
€ / m ²	62	56	61
Ulkoiset menot €, kunnossapitopalvelut	1060406	624758	964257
€ / m ³	2	2	2,1
€ / m ²	11	7	9,9
Kiinteistöjen tekninen arvo €			
Jälleenhankinta-arvo €			
Kiinteistöjen korjausvelka €			
Kiinteistöjen kirjanpitoarvo 31.12	84364617	75854001	

Kysyntä- ja laajuustiedot	TA-2022			VESI 1000 m3
	KAUKOL. MWh	ÖLJYL. MWh	HAKEL. MWh	
Kiinteistöt/ Energia ja vesi				
1 Asuinrakennukset	0	74	0	1
2 Hoitoalan rakennukset	3135	172	0	12
3 Toimisto- ja hallintorakennukset	1223	0	0	1
4 Kokoontumisrakennukset	612	84	0	2
5 Opetusrakennukset	5327	675	469	12
6 Varastorakennukset	0	0	0	0
7 Liikenteen rakennukset	0	284	0	0
8 Väestönsuojat	0	0	0	1
9 Muut	474	0	0	1
Yhteensä	10770	1288	469	30

*Sähkölämmityksen osuus kokonaissähköstä arvioitu, jos erillistä mittausta ei ole.

Ateria- ja puhtauspalvelut			
Siivottava pinta-ala m²	58949	58900	56300
€ / m ² / vuosi	20,82	22,89	23,45
€ / m ² / kuukausi	1,74	1,91	1,95
Henkilöstön lkm	12,5	25	24
Ruokapalvelujen suoritehinta			
Päiväkodit	4,00	3,90	3,80
Koulut	4,28	4,25	4,20
Terveyskeskus	4,40	4,30	4,20
Kivistöntie 16 Hirvitalo	6,00	6,00	0
Ruokapalvelut			
Henkilöstön lkm	47,5	55	55
Keittiöiden lkm			
- keskuskeittiö	1	1	1
-terveyskeskuksen keittiö	1	1	1
-päiväkotien valmistava keittiö	3	2	2
-päiväkotien jakelukeittiöt	7	8	8
-päiväkotiviipaleet, ei keittiötä	0	0	0
-koulujen jakelukeittiöt	8	8	8
-koulujen valmistavat keittiöt	7	6	6
Ruokapalveluyksiköt yht.	27	26	26
-Mäntsälän palvelukotiyhdistys	1	1	1
Kivistöntie 16 Hirvitalo	1	1	0
Kunnantalon ravintola	1	0	0

Kaikki yhteensä	29	28	30
Suoritteet:			
-Terveyskeskus	162035	181760	181760
-Päiväkodit	292247,46	304976,00	352016,75
-Koulut	527299,53	633432	633432
Kivistöntie 16 Vuokra-asunnot	17319,30	9742,50	0
Mäntsälä yhteensä	998901,29	1129910,5	1167208,75
Suoritteet / yksikkö	35838	39212	38572
Suoritteet / Hlö	19617	19112	24361
Kuntatekniikka			
Kadut ja yleiset alueet			
kaavatie km	112	118	122
€	2848078	2441191	2440510
€ / km	25429	20688	20004
Puistot, puistometsät ja muut hoidossa olevat alueet			
ha	187	187	188
€	320000	322000	473598
€ / ha	1711	1722	2519
Talousmetsät			
ha	848	848	848
puunmyynti (€)	74704	100000	100000
puunmyynti m ³	2500	2500	2500
Liikuntapaikat			
Asukkaat 31.12.	20721	20750	20750
€	203826	277143	112210
€ / as	10	13	5
Valaistus			
liikenne- ja tievalot MWh	1800	1800	1800
Valaistus			
kuntoradat ja kentät MWh	100	100	100
Katu - ja aluevalaistus €	745900	267494	292494
Kadut ja väylät			
Kadut (km)	28	30	32
Kokoojakadut (km)	41	44	45
Asuntokadut (km)	40	42	42
Kevyen liikenteen väylät	42	42	42
Katujen ja kevyenliikenteen väylien korjausvelka €			
Katuvalaistus (lkm)	4750	4760	4760
Mäntsälän jätteet			
Mäntsälän jätteet (tonnia)	6277	7050	7050
Vaarallinen jäte kiinteäpiste (tonnia)	69	78	78
Vaarallinen jäte keräysauto (tonnia)	2	12	12

11.2 Liite 2. Investointierittely

Investoinnit	Kustannus- arvio ja muutokset	mTA 2021	Ennuste 2021	TA 2022 kj	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnanhallitus								
Kiinteä omaisuus								
Maa-alueiden hankinta	Menot	-700 000	-800 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Maa-alueiden myynti	Tulot	200 000	320 000	300 000	300 000	200 000	200 000	200 000
Kiinteä omaisuus yhteensä	N Netto	-500 000	-500 000	-400 000	-400 000	-500 000	-500 000	-500 000
Aineeton käyttöomaisuus								
Osakkeiden hankinta	Menot	-49 000	-31 000					
Osakkeiden myynti	Tulot		62 000					
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	N Netto	-49 000	-31 000					
Kunnanhallitus yhteensä	Menot	-749 000	-831 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
	Tulot	200 000	382 000	300 000	300 000	200 000	200 000	200 000
	Netto	-549 000	-449 000	-400 000	-400 000	-500 000	-500 000	-500 000

Investoinnit	Kustannus- arvio ja muutokset	mTA 2021	Ennuste 2021	TA 2022 kj	TA 2023	TA 2024	TA 2025	TA 2026
Sivistys- ja hyvinvointi								
Irtain omaisuus								
Tilojen kalustaminen								
Vaarojen ja riskien arvioinnin muk. investointitarp. (Riihenmäki 45 0t		-15 000	-15 000	-60 000	-15 000	-15 000		
Iltapäivätoiminnan ja uuden opetussuunnitelman mukainen kalust.		-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000		
Ehnroosin koulun ensikertainen kalustaminen				-840 000	-40 000			
Amandan päiväkodin ensikertainen kalustaminen					-200 000	-30 000		
Työergonomian edistämisen mukaiset kalustehankinnat		-15 000	-15 000					
Varhaiskasvatussuunnitelman mukainen kalustaminen		-15 000	-15 000					
omatoimikirjaston laitteiden ja järjestelmien päivitys					-12 000			
Irtain omaisuus yhteensä	N Netto	-60 000	-60 000	-915 000	-282 000	-60 000		
Sivistys- ja hyvinvointi yhteensä	Menot	-60 000	-60 000	-915 000	-282 000	-60 000		
	Tulot							
	Netto	-60 000	-60 000	-915 000	-282 000	-60 000		

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	mTA 2021	Ennuste 2021	TA 2022 kj	TA 2023	TA 2024	TA 2025	TA 2026
Tekninen lautakunta									
Talonrakennus									
Koulurakennus									
Ehnroosin koulu (leasingrah.)	N	Menot	-11 850 000	-6 500 000	-8 250 000	-3 400 000	-200 000		
Päiväkotirakennus									
Päiväkoti Amandan uudisrakennus	N	Menot	-6 880 000	-2 950 000	-2 950 000	-2 600 000	-1 330 000		
Liikuntapaikat ja vapaa-ajan rak.									
Vesiliikuntakeskus	N	Menot	-15 500 000	-50 000	-50 000				-200 000
Rakennusten korjaukset/ sisäilmakorj.									
Terveyskeskuksen sisäilmakorjaus				-50 000	-50 000				
Kotokartanon sisäilmakorjauksia				-50 000	-50 000				
Hepolan sisäilmakorjaukset				-100 000	-100 000				
Hepolan koulun lisärakennus				-50 000	-50 000				
Myllymäen sisäilmakorjauksia				-50 000	-50 000				
Rakennusten korj./ sisäilmakorj. yht	N	Menot		-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000

Peruskorjaukset								
Hepolan koulun peruskorjaus	N Menot	-9 000 000			-70 000		-350 000	-2 080 000
Hepolan koulun vesikaton korjaus	N Menot	-1 440 000	-60 000	-60 000	-1 380 000			
Myllymäen kouluhanke	N Menot	-5 670 000	-70 000	-70 000	-200 000	-200 000	-2 700 000	-2 500 000
Palolaitoksen korjaustyöt			-50 000	-50 000				
Monitoimitalon peruskorjaus	N Menot	-4 650 000						-300 000
Kunnantalon lämmönjakopaketin uusinta, perussäätö					-90 000			
Kunnantalon IV-koneen jäähdätyksen uusinta					-110 000			
Kiinteistöautomaatiikan päivitys uudempaan versioon					-140 000			
Autojen sähkölatauspaikkojen rakentaminen					-50 000	-50 000	-50 000	
Kunnantalo (vesikaton kunnostus)			-150 000	-150 000				
Kunnantalo (julkisivukorjaukset)					-350 000			
Keskuskeittiö			-60 000	-60 000		-120 000		
Seurojentalo					-130 000			
Urheilupuiston huoltorakennus						-50 000		
Peruskorjaukset yhteensä	N Menot		-390 000	-390 000	-2 520 000	-420 000	-2 750 000	-2 850 000
Energiansäästötoimenpiteet								
Led-valaistuksen uusinta (puitesopimus kilpailutus)			-130 000	-130 000		-130 000	-130 000	-130 000
Kiinteistöjen piha-alueiden valaistuksen uusinta led-valoiksi					-50 000			
Sääksjärven koulun lämmitystapamuutos maalämmölle					-120 000			
Matkahuolto ilmajälilämpöpumppu					-60 000			
Energiansäästötoimenpiteet			-100 000	-100 000		-100 000	-100 000	-100 000
Energiansäästötoimenpiteet yht.	N Menot		-230 000	-230 000	-230 000	-230 000	-230 000	-230 000
Talonrak. yhteensä (ilman leasingrah.)	Menot		-3 920 000	-3 920 000	-5 650 000	-2 280 000	-3 280 000	-3 380 000
	Tulot							
	Netto		-3 920 000	-3 920 000	-5 650 000	-2 280 000	-3 280 000	-3 380 000

Kuntatekniikka								
Alueet mm. teollisuus ja infra								
Rauhamäen alue						-50 000		
Kunnallistekniikan suunnittelutyöt		-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-200 000
Linjatiensivun alueen kadut							-100 000	
Lempivaara (Kapuli III)	N Menot	-1 650 000			-500 000	-850 000	-300 000	
Linnala II alue	N Menot	-500 000	-400 000	-400 000	-100 000			
Hyökännummen alueen kuivatus			-150 000	-150 000	-150 000	-150 000		
Pienet liikenneturvallisuustoimenpiteet			-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-100 000	-100 000
Pyydyskorven alue	N Menot	-950 000					-350 000	-250 000
Roinilanpellon alue	N Menot	-750 000			-500 000		-250 000	
Antintien hulevesiviemärointi					-200 000			
Pikkumäentien hulevesiviemöinti						-350 000		
Salotien alue							-200 000	
Vuolteenpellon alue	N Menot	-850 000					-500 000	-350 000
Leppämäen alue						-350 000		
Pornaistentie/Poikkien yritysalue	N Menot	-1 000 000				-500 000	-500 000	
Alueet mm. teollisuus ja infra yhteensä	N Menot		-750 000	-750 000	-1 650 000	-2 450 000	-2 450 000	-1 000 000
								-550 000
Kevytliikenne								
Jokihuhdantien kevyen liikenteen väylä (siir	N Menot	-500 000				-400 000	-100 000	
Ullantien kevyen liikenteen väylä					-450 000			
Einontien klv						-150 000		
Sälinkäntien klv yritysalueelle							-200 000	
Kaakkumäentien klv							-150 000	
Yhteysreitti paloasemalta Anttilaan							-200 000	
Vuohimäentie-Veistäjäntie yhteys								-100 000
Ojamäentien klv								-350 000
Arvonpellontien yhteys Mustaanmäkeen								-150 000
Kenkäkalliontien klv						-250 000	-150 000	
Puirojantie klv	N Menot	-500 000						-500 000
Nordenskiöldintien järjestelyt Ehnroosin koululla					-300 000			
Hirvihaarantie klv	N Menot	-1 000 000				-750 000	-250 000	
Linjatien jk+pp-tie Kuha-hanke	N Menot	-500 000				-500 000		
Kevytliikenne yhteensä	N Menot				-750 000	-2 050 000	-1 050 000	-1 100 000

Liikenne									
Päällystystyöt			-200 000	-200 000	-200 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Katuvalaistus			-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000
Pienet täydennysrakennuskohteet			-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	-100 000	-100 000
Apposen alue					-50 000				
Viertolantie	N	Menot	-1 200 000	-700 000	-700 000	-300 000	-200 000		
Ojamäentie (siir 3 v.)							-100 000		
Urheilutie						-400 000			
Meijerin alue	N	Menot	-500 000				-500 000	-300 000	
Kaakkumäenraitin silta							-250 000		
Liikenne yhteensä	N	Menot	-1 100 000	-1 100 000	-750 000	-1 100 000	-1 300 000	-750 000	-450 000
Puistot ja leikkipaikat									
Mäntsälänjoen kunnostussuunnitelma		Tulot							
Mäntsälänjoen kunnostussuunnitelma	N	Menot	-1 400 000	-300 000	-300 000	-300 000			
Taruman leikkipuisto				-100 000	-100 000				
Oinaanpolun leikkipuisto						-60 000			
Heissan leikkipuisto							-60 000		
Hirvihaaran hiihtokeskuksen silta						-200 000			
Yleisurheilukentän uusiminen	N	Menot	-500 000				-500 000		
Tekojään jäädytyslaitteiston uusiminen	N	Menot	-550 000	-200 000	-200 000	-350 000			
Puistot ja leikkipaikat yhteensä	N	Menot	-600 000	-600 000	-910 000	-560 000			
Vesihuolto									
Levanto-Saari vesijohto							-200 000		
Vesihuolto yhteensä	N	Menot					-200 000		
Kuntatekniikka yhteensä		Menot	-2 450 000	-2 450 000	-4 060 000	-6 360 000	-4 800 000	-2 850 000	-1 000 000
		Tulot							
		Netto	-2 450 000	-2 450 000	-4 060 000	-6 360 000	-4 800 000	-2 850 000	-1 000 000

Teknisen irtain omaisuus								
Keittiöiden kalusto/laitehankinnat (omatuotanto;		-240 000	-240 000	-100 000	-75 000	-50 000	-15 000	-20 000
Siivouspuolen laitehankinnat (omatuotanto;		-100 000	-100 000	-20 000	-15 000	-10 000	-10 000	-10 000
Piha-alueiden ulkoleikkivälineet		-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Toimitilapalveluiden laite- ja kalustohankinnat				-50 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
vuosittainen määräraha		-30 000	-30 000					
Toimitilapalvelujen vuosittaiset laitehankinnat		-50 000	-50 000					
Kuntatekniikan kone- ja laitehankinnat				-90 000	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000
Traktorien työkoneita		-25 000	-25 000					
Katupuolen kuljetuskalusto		-35 000	-35 000					
Puiston kalusto		-15 000	-15 000					
Irtain yhteensä	N Menot	-545 000	-545 000	-310 000	-310 000	-280 000	-245 000	-250 000
Tekninen lautakunta yhteensä	Menot	-6 915 000	-6 915 000	-10 020 000	-8 950 000	-8 360 000	-6 475 000	-4 360 000
	Tulot							
	Netto	-6 915 000	-6 915 000	-10 020 000	-8 950 000	-8 360 000	-6 475 000	-4 360 000
Bruttoinvestoinnit	Menot	-7 724 000	-7 806 000	-11 635 000	-9 932 000	-9 120 000	-7 175 000	-5 060 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	Tulot							
Liittymismaksujen palautukset	Tulot							
Leasingrahoitteiset investoinnit		-6 500 000	-8 250 000	-3 400 000				
Käyttöomaisuuden myynnit	Tulot	200 000	382 000	300 000	300 000	200 000	200 000	200 000
KUNNAN NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ		-14 024 000	-15 674 000	-14 735 000	-9 632 000	-8 920 000	-6 975 000	-4 860 000
KUNNAN NETTOINV. YHT. ILMAN LEASINGRA/	Netto	-7 524 000	-7 424 000	-11 335 000	-9 632 000	-8 920 000	-6 975 000	-4 860 000

11.3 Liite 3. Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma 2022

Tp 2020	Ta 2021	Ta 2022
------------	------------	------------

HALLINTOPALVELUT

Yleishallinto

Virat yhteensä

1,0	2,2	2,2
-----	-----	-----

Toimet yhteensä

--	--	--

Yleishallinto yhteensä

1,0	2,2	2,2
------------	------------	------------

Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022

Tukipalvelut

Virat yhteensä

5,0	5,0	4,0
-----	-----	-----

Toimet yhteensä

16,8	12,8	17,8
------	------	------

Tukipalvelut yhteensä

21,8	17,8	21,8
-------------	-------------	-------------

Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022

0,5

Hallintopalvelut virat yhteensä

20,0	20,2	6,2
------	------	-----

Hallintopalvelut toimet yhteensä

44,3	42,9	17,8
------	------	------

HALLINTOPALVELUT yhteensä

64,3	63,1	24,0
-------------	-------------	-------------

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset

Virat yhteensä

2,0	2,0	2,0
-----	-----	-----

Toimet yhteensä

7,0	6,4	6,4
-----	-----	-----

Talous- ja hallintopalvelut yhteensä

9,0	8,4	8,4
------------	------------	------------

Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022

Virat yhteensä

208,0	204,0	205,0
-------	-------	-------

Tuntiopettajat

33,4	29,4	29,4
------	------	------

Toimet yhteensä

75,7	74,3	74,3
------	------	------

Opetuspalvelut yhteensä

317,1	307,7	308,7
--------------	--------------	--------------

Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022

2,6 1,0

Varhaiskasvatuspalvelut

Virat yhteensä	10,0	8,0	8,0
Toimet yhteensä	213,0	195,0	197,5
Varhaiskasvatuspalvelut yhteensä	223,0	203,0	205,5
Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022			2,5

Virat yhteensä	2,0	2,0	4,0
Toimet yhteensä	15,0	15,0	24,0
Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointi yht.	17,0	17,0	28,0
Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022			

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut virat yhteensä	120,2	130,5	219,0
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut toimet yhteensä	764,6	744,7	302,2

SIVISTYS JA HYVINVOINTIPALVELUT yhteensä	566,1	536,1	550,6
---	--------------	--------------	--------------

TEKNINEN JA ELINVOIMAPALVELUT

Tekninen ja elinvoimapalvelut yhteiset

Virat yhteensä	3,0	3,0	3,0
Toimet yhteensä	6,0	5,0	9,0
Tekninen ja elinvoimapalvelut yhteiset	9,0	8,0	12,0
Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022			

Toimitilapalvelut

Kiinteistö- ja kunnossapitopalvelut

Virat yhteensä	1,0	1,0	1,0
Toimet yhteensä	23,5	22,5	22,5
Toimitilapalvelut yhteensä	24,5	23,5	23,5
Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022			

Ateria- ja puhtauspalvelut

Virat yhteensä	1,0	1,0	1,0
Toimet yhteensä	59,7	73,0	73,0
Ateria- ja puhtauspalvelut	60,7	74,0	74,0
Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022			

Kuntatekniikka

Virat yhteensä	1,0	1,0	1,0
Toimet yhteensä	23,0	22,0	24,0
Kuntatekniikka yhteensä	24,0	23,0	25,0
Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022			2,0

Kuntakehityspalvelut

Virat yhteensä

5,0	5,0	4,0
-----	-----	-----

Toimet yhteensä

13,5	13	14,6
------	----	------

Kuntakehityspalvelut yhteensä

18,5	18,0	18,6
-------------	-------------	-------------

Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022**Maaseututoimi**

Virat yhteensä

6,0	6,0	5,6
-----	-----	-----

Toimet yhteensä

0	0,1	0,5
---	-----	-----

Maaseututoimi yhteensä

6,0	6,1	6,1
------------	------------	------------

Suunnitellut uudet virat ja toimet 2022

Tekninen ja elinvoimapalvelut virat yhteensä

6,0	6,0	15,6
-----	-----	------

Tekninen ja elinvoimapalvelut toimet yhteensä

112,2	122,5	143,6
-------	-------	-------

TEKNINEN JA ELINVOIMAPALVELUT yhteensä

118,2	128,5	159,2
--------------	--------------	--------------

Hallintopalvelut

64,3	63,1	24,0
------	------	------

Sivistys ja hyvinvointipalvelut

566,1	536,1	550,6
-------	-------	-------

Tekninen ja elinvoimapalvelut

118,2	128,5	159,2
-------	-------	-------

YHTEENSÄ

748,6	727,7	733,8
--------------	--------------	--------------

11.4 Liite 4. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän taloussuunnitelma 2022 - 2024

Talousarvio 2022

Yhtymähallitus hyväksyi 22.6.2021 § 90 talousarviokehityksen ja laadintaohjeet vuodelle 2022, minkä perusteella palvelualueet laativat talousarvioesityksen.

Oman palvelutuotannon maksuosuuksien kasvu vuoden 2021 talousarvioon verrattuna on n. 6,15 %. Talousarviossa on varauduttu 1,5 %:n palkkojen sopimuskorotuksiin, todelliset sopimuskorotukset selviävät vasta myöhemmin. Palkkojen harmonisointiin henkilöstön saatavuuden parantamiseksi on varattu n. 2,25 Me. Palkkaharmonisaatioon varattu määräraha on talousarviossa henkilöstöpalveluissa. Kun harmonisointipäätökset tehdään, määrärahat kohdennetaan palvelualueille päätöksen mukaisesti. Koska henkilöstöpalvelujen ja palvelutuotannon kustannukset jakautuvat kunnille eri perusteiden, on muutoksella vaikutusta maksuosuuskokonaisuuden jakautumiseen kuntien välillä. Muutoksen vaikutusta kunnittain on mahdotonta arvioida tässä vaiheessa.

Kehyksessä asiakaspalvelujen ostojen hinnankorotuksiin varauduttiin 2 %:n kasvulla. Joidenkin palvelujen hintojen korotukset ovat tätä suuremmat, mikä aiheuttaa riskin talousarviossa pysymiselle.

Erikoissairaanhoidon määräraha on budjetoitu HUS:lta keväällä saadun tiedon mukaisena (kasvu 3,9 kuitenkin siten, että tuottavuusohjelman erikoissairaanhoidon kohdentuvat toimenpiteet on vähennetty määrärahasta).

Hallituksen kesäkuussa hyväksymässä kehyksessä jäsenkuntien maksuosuudet olivat n. 647,3 Me. Kuntayhtymän johtajan talousarvioesityksen mukaiset maksuosuudet ovat n. 655,3 Me eli

Maksuosuudet kunnittain:

kehys ylittyy n. 8 Me. Kehyksen ylittymistä selittävät varautuminen koronahoito- ja palveluvelan purkuun (n. 6 Me) esimerkiksi mt- ja päihdepalveluissa sekä lastensuojelun palveluissa, Nurmijärven akuuttiosaston käyttöönotto remontin jälkeen aiheuttaa n. 0,5 Me:n kertaluonteiset kustannukset lisäksi rintasyöpäseulonnan sopimus laajenee. Uutena toimintana kunnilta kuntayhtymälle siirtyy kehitysvammaisten lasten iltapäiväkerhotoiminta. Kehyksessä tämän toiminnan kustannukseksi arvioitiin 1,2 Me, mutta kustannus on tarkentunut 1,9 Me:oon. Uusina velvoitteina kuntayhtymän kustannuksia lisää suolistosyövän seulonta (n. 0,5 Me) sekä hepatiittilääkitys (n. 0,2 Me).

Vuoden 2022 talousarvioon ei ole sisällytetty koronasta aiheutuvia välittömiä kustannuksia rokotuksiin, testaukseen ja jäljitykseen.

Kuntien maksuosuudet vuodelle 2022 ovat siis yhteensä n. 655,4 Me. Vuoden 2021 talousarviossa maksuosuudet ovat n. 626,6 Me ja tilinpäätösennusteen (8/2021) mukaiset maksuosuudet ovat n. 680,0 Me. Vuoden 2020 tilinpäätöksen mukaiset maksuosuudet olivat yhteensä n. 641,5 Me.

Talousarviossa pysyminen edellyttää tuottavuusohjelman 40 Me:n (vuosille 2020-2022) tavoitteen toteutumista. Talousarviossa on huomioitu palvelujen verkoston toteutuminen esityksen mukaisena (mm. akuuttivuodeosaston lakkauttaminen n. 2 Me, virka-ajan ulkopuolisen lääkäri-hoitaja-palvelun yhtenäinen toimintamalli n. 1 Me). Riskeinä tunnistetaan asiakasmäärien ja palvelutarpeen kasvu, henkilöstön vaihtuvuus ja saatavuus, tilavuokramäärärahojen riittävyys, palvelujen ostojen arvioitua suuremmat hintojen muutokset.

	Oma palvelutuotanto			Erikoissairaanhoido			Yhteensä		
	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TA 2021	TA 2022	Muutos-%
Hyvinkää	99 403 000	104 786 000	5,42 %	64 886 000	66 092 000	1,86 %	164 289 000	170 878 000	4,01 %
Järvenpää	81 784 000	87 168 000	6,58 %	55 900 000	57 730 000	3,27 %	137 684 000	144 898 000	5,24 %
Mäntsälä	40 026 000	42 663 000	6,59 %	27 026 000	27 684 000	2,43 %	67 052 000	70 347 000	4,91 %
Nurmijärvi	74 831 000	79 350 000	6,04 %	50 397 000	52 107 000	3,39 %	125 228 000	131 457 000	4,97 %
Pornainen	7 893 000	8 387 000	6,26 %	5 599 000	5 782 000	3,27 %	13 492 000	14 169 000	5,02 %
Tuusula	72 376 000	77 116 000	6,55 %	46 526 000	46 434 000	-0,20 %	118 902 000	123 550 000	3,91 %
Yhteensä	376 313 000	399 470 000	6,15 %	250 334 000	255 829 000	2,20 %	626 647 000	655 299 000	4,57 %

Kuntakohtainen tarkastelu, Mäntsälä

Ikäihmisten ja vammaisten palvelualueella ikäihmisten nykymuotoisesta päivätoiminnasta luovutaan, mikä vaikuttaa maksuosuuteen noin 0,1 Me.

Ikäihmisten asumispalveluihin on varattu 0,2 Me enemmän kuin vuonna 2021. Tuottavuusohjelman mukaisesti asumispalvelujen palvelurakennetta pyritään edelleen keventämään ja ostoja suunnataan edullisempien palvelutuottajien yksiköihin, ja näin kustannustasoa saadaan hillittyä maltillisemmaksi.

Hoito- ja hoivapalvelujen tietopakettista on siirtynyt vaativa kuntoutus kuntoutuksen tietopakettiin.

Hoidon ja hoivan tietopakettiin sisältyy myös akuuttiosastohoito ja kotisairaala. Akuuttiosastohoidon hoitopaikkojen määrää vähennettiin Keusoten alueella n. 30 paikalla 2021 Nurmijärven akuuttiosaston remontin ajaksi. Palveluverkostosuunnitelman mukaisesti yksi akuuttiosasto lakkautetaan ja tämä on huomioitu talousarviomäärärahoissa.

Hoito- ja hoivapalveluissa kustannukset ovat noin 0,1 Me suuremmat kuin vuoden 2021 talousarviossa.

Vammaispalveluihin on varattu 0,4 Me kunnilta kuntayhtymälle siirtyvään kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivähoitoon. Kuljetuspalvelujen kustannukset nousevat 0,2 Me vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna. Kuljetuspalvelujen uudet soveltamisohjeet tulivat voimaan syksyllä 2020, jolloin asiakkaiden liikkumisalueita laajennettiin. Myös

koronatilanteen helpottumisen lisää asiakkaiden liikkumista.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa kustannukset kasvavat vuoden 2021 talousarviosta 0,5 Me, mutta vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna kustannukset vähenevät 0,2 Me. Lastensuojelun tarpeeseen ei ole vastattu riittävällä tavalla aikaisempina vuosina.

Uutena velvoitteena vuoden 2022 talousarvioon on lisätty suolistosyövän seulonta ja hepatiittilääkitys sekä rintasyöpäseulonnan laajennus. Mäntsälän osuus seulonnoista on 0,12 Me. Hepatiittilääkitykseen varaus on lisätty Infektio- ja tartuntatautiyksikön määrärahoihin, josta määräraha jakautuu väestön suhteessa kunnille.

Hallituksen päätöksen mukaisesti apuvälinetoiminta ulkoistetaan HUSille vuoden 2022 alusta lähtien, tästä aiheutuu hieman kustannusten nousua ensimmäisenä vuotena, toiminnan määrärahavaraus 0,45 Me. Hoitotarvikejakelun määrärahavaraus on 0,8 Me, jossa laskua tilinpäätökseen 2020 nähden on 0,3 Me. Apuvälinepalvelujen sekä hoitotarvikejakelun kriteerit on tarkistettu ja yhtenäistetty Keusote-tasoisiksi.

Keusoten kuntoutuskeskus aloitti Kiljavalla Keusoten omana toimintana vuoden 2021 alussa, mikä on vähentänyt ulkopuolisen lääkinnällisen kuntoutuksen ostotarvetta. Kuntoutuskeskukseen on keskitetty koko kuntayhtymän vaativa kuntoutus. Haasteena on ollut hoitohenkilökunnan saatavuus, jonka vuoksi käyttöastetta ei ole saatu nostettua riittävän korkeaksi. Vaativan osastokuntoutuksen varaus 1,0 Me.

Vastaanottopalveluissa virka-ajan ulkopuolisen lääkäri-hoitaja vastaanotto toiminnan muutostyötä jatketaan edelleen, lisäksi etäpalveluin pyritään korvaamaan suurin osa läsnävastaanottoja ja näin vastaamaan myös kasvaneeseen palvelujen kysyntään. Myös fysioterapeuttien suoravastaanoton laajentumisella pyritään osin korvaamaan tules-potilaiden lääkärikäyntejä. Lääkärin ja hoitajan vastaanotto toimintaan on varattu 4,0 Me. Hoitajamaksun poistuminen asiakasmaksulain muutoksen myötä vähentää vastaanottopalvelujen asiakasmaksutuottoja. Maksukaton laajentuminen myös suun terveydenhuoltoon vähentää palvelun asiakasmaksutuottoja. Suun terveydenhuollon

määräraha varaus 1,8 Me. Suun terveydenhuollon jononpurku päättyy vuoden 2021 loppuun mennessä.

Erikoissairaanhoidon kokonaismaksuosuus ilman ensihoitoa on 26,9 Me eli 2,0 Me suurempi kuin vuoden 2020 tilinpäätös. Ensihoidon ja sairaankuljetuksen varaus on 0,8 Me, joka on 0,09 Me suurempi kuin 2020 tilinpäätös. Vuoden 2022 loppuun mennessä erikoissairaanhoidon mahdollinen alijäämä tulee jäsenkuntien katettavaksi, ennen hyvinvointialueelle siirtymistä.

Maksuosuudet tietopaketeittain:

		TP 2020	MÄNTSÄLÄ TA 2021	TA 2022
Sote-tietopaketit	€	-67 139 272	-67 051 183	-70 346 485
Suun terveydenhuollon tietopaketti	€	-1 853 848	-1 744 525	-1 814 439
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	€	-1 075 095	-952 432	-1 089 614
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	€	-6 680 088	-5 932 660	-6 461 132
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	€	-1 025 516	-990 607	-1 480 120
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	€	-16 805 633	-16 015 597	-16 137 350
Vammaisten palvelujen tietopaketti	€	-7 071 925	-6 578 504	-7 196 130
Kuntoutuksen tietopaketti	€	-1 662 971	-1 922 541	-2 787 580
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	€	-6 716 796	-5 398 922	-5 078 893
Päivystyksen tietopaketti	€	-497 522	-456 917	-552 732
Ensihoidon tietopaketti	€	-720 843	-792 900	-795 747
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	€	-22 979 801	-26 232 775	-26 887 861
Hallinto	€	-49 232	-32 802	-64 887